

ΔΗΜ. Ι. ΦΙΛΙΚΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

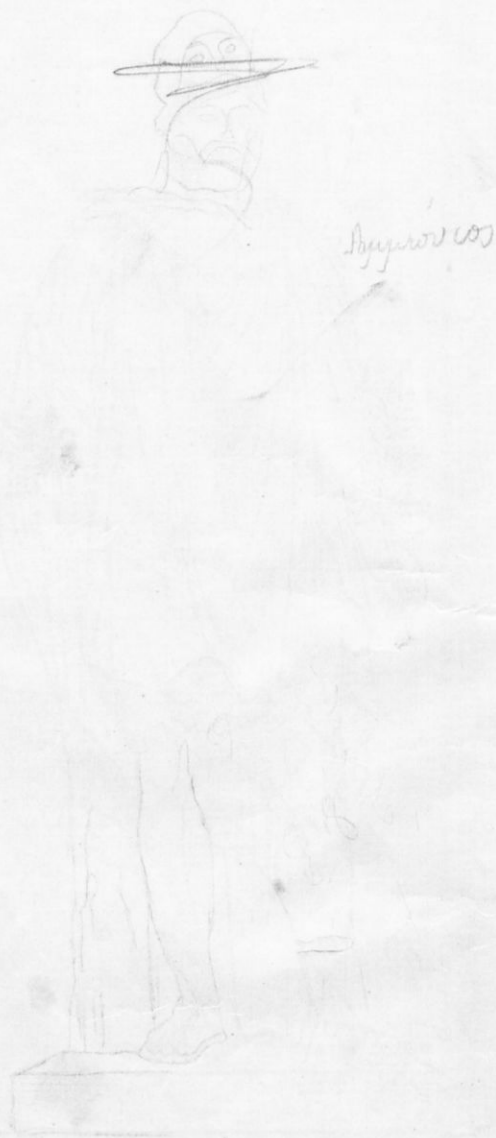
ΤΗΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ

~~~~~  
ΕΚΔΟΣΙΣ Β'.  
~~~~~

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Α. Ζ. ΔΙΑΔΗΜΑ
6—'Οδός Βορέου—6
1921

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

Α'. Καταγωγή, παιδεία και νεανική ηλικία
του Θεμιστοκλέους.

Ι. Θεμιστοκλεῖ τὰ μὲν ἐκ γένους ἀμαυρότερα πρὸς
δόξαν ὑπῆρχε· πατὴρ γὰρ ἦν Νεοκλέους οὐ τῶν ἄγαν
ἐπιφανῶν Ἀθήνησι, Φρεαργίου τῶν δήμων ἐκ τῆς
Λεωντίδος φυλῆς, νόθος δὲ πρὸς μητρός, ὡς λέγουσιν

Ἀβρότονον Θρηῖσσα γυνὴ γένος· ἀλλὰ τεκέσθαι

Τὸν μέγαν Ἑλλησίν φημι Θεμιστοκλέα.

Φαφίας μέντοι τὴν μητέρα τοῦ Θεμιστοκλέους οὐ
Θραῖτιαν, ἀλλὰ Καρίνην, οὐδ' Ἀβρότονον ὄνομα, ἀλλ'
Εὐτέρπην ἀναγράφει. Νεάνθης δὲ καὶ πόλιν αὐτῇ τῆς
Καρίας Ἀλικαρνασσὸν προστιθεῖσι. Διὸ καὶ τῶν νόθων
εἰς Κυνόσαργες συντελουμένων (τοῦτο δ' ἐστὶν ἔξω πυ-
λῶν γυμνάσιον Ἡρακλέους, ἐπεὶ κάκεινος οὐκ ἦν γνή-
σιος ἐν θεοῖς, ἀλλ' ἐνείχετο νοθεῖα διὰ τὴν μητέρα
θνητὴν οὖσαν) ἐπειθέ τινας ὁ Θεμιστοκλῆς τῶν εὖ γε-

γονότων νεανίσκων καταβαίνοντας εἰς τὸ Κυνόσαργες ἀλείφεσθαι μετ' αὐτοῦ. Καὶ τούτου γενομένου δοκεῖ πανούργως τὸν τῶν νόθων καὶ γνησίων διορισμὸν ἀνελεῖν. Ὅτι μέντοι τοῦ Λυκομιδῶν γένους μετεῖχε δῆλός ἐστι· τὸ γὰρ Φλυῆσι τελεστήριον, ὅπερ ἦν Λυκομιδῶν κοινόν, ἐμπρησθὲν ὑπὸ τῶν βαρβάρων αὐτὸς ἐπεσκεύασε καὶ γραφαῖς ἐκόσμησεν, ὡς Σιμωνίδης ἰστόρηκεν.

II. Ἐτι δὲ παῖς ὧν ὁμολογεῖται φορᾶς μεστὸς εἶναι, καὶ τῇ μὲν φύσει συνετός, τῇ δὲ προαιρέσει μεγαλοπράγμων καὶ πολιτικός. Ἐν γὰρ ταῖς ἀνέσεσι καὶ σχολαῖς ἀπὸ τῶν μαθημάτων γιγνόμενος οὐκ ἐπαίξεν οὐδ' ἐρραθύμει, καθάπερ οἱ λοιποὶ παῖδες, ἀλλ' εὐρίσκετο λόγους τινὰς μελετῶν καὶ συνταττομενος πρὸς ἑαυτόν. Ἦσαν δ' οἱ λόγοι κατηγορία τινὸς ἢ συνηγορία τῶν παιδῶν. Ὅθεν εἰώθει λέγειν πρὸς αὐτὸν ὁ διδάσκαλος ὡς «οὐδὲν ἔση, παῖ, σὺ μικρόν, ἀλλὰ μέγα πάντως ἀγαθὸν ἢ κακόν». Ἐπεὶ καὶ τῶν παιδεύσεων τὰς μὲν ἠθοποιούς ἢ πρὸς ἡδονὴν τινὰ καὶ χάριν ἐλευθέριον σπουδαζομένας ὀκνηρῶς καὶ ἀπροθύμως ἐξεμάνθανε, τῶν δὲ εἰς σύνεσιν ἢ προᾶξιν λεγομένων δῆλος ἦν ὑπερερῶν παρ' ἡλικίαν, ὡς τῇ φύσει πιστεύω. Ὅθεν ὕστερον ἐν ταῖς ἐλευθερίοις καὶ ἀστείαις λεγομέναις διατριβαῖς ὑπὸ τῶν πεπαιδευσθαι δοκούντων χλευαζόμενος ἠναγκάζετο φορτικώτερον ἀμύνεσθαι, λέγων ὅτι λύραν μὲν ἀρμόσασθαι καὶ μεταχειρίσασθαι ψαλτήριον οὐκ ἐπίσταιτο, πόλιν δὲ μικρὰν καὶ ἄδοξον παραλαβὼν ἔνδοξον καὶ μεγάλην ἀπεργάσασθαι. Καίτοι Στησίμβροτος Ἀναξαγόρου τε διακοῦσαι τὸν Θεμιστοκλέα φησὶ καὶ περὶ Μέλισσον σπουδάσαι τὸν φυσικόν, οὐκ εὖ τᾶ

χρόνων ἀπτόμενος· Περικλεῖ γάρ, ὅς πολὺ νεώτερος ἦν
 Θεμιστοκλέους, Μέλισσος μὲν ἀντεπρωσπῆγει πολιορ-
 κοῦντι Σαμίους, Ἀναξαγόρας δὲ συνδιέτριβε ~~Μᾶλλον~~ ^{ὡς ἔχει}
 οὖν ἂν τις προσέχοι τοῖς Μνησιφίλου τὸν Θεμιστοκλέα
 τοῦ Φρεαρρίου, ^{ἡλικίᾳ} ~~ἡλικίᾳ~~ ^{ἡλικίᾳ} γενέσθαι λέγουσιν, οὔτε ῥή-
 τορος ὄντος οὔτε τῶν φυσικῶν κληθέντων φιλοσόφων,
 ἀλλὰ τὴν τότε καλουμένην σοφίαν, ^{ὅσα} ^{ἡλικίᾳ} οὖσαν οὐ δεινότητα
 πολιτικὴν καὶ δραστήριον σύνεσιν, ἐπιτήδευμα πεποιη-
 μένου καὶ διασφύζοντος ὥσπερ αἴρεσιν ἐκ διαδοχῆς ἀπὸ
 Σόλωνος ἦν οἱ μετὰ ταῦτα δικανικαῖς μεξάντες τέχναις
 καὶ μεταγαγόντες ἀπὸ τῶν πράξεων τὴν ἄσκησιν ἐπὶ
 τοὺς λόγους σοφιστῶν προσηγορεύθησαν. Τούτῳ μὲν
 οὖν ἤδη πολιτευόμενος ἐπλησίαζε· Ἐν δὲ ταῖς πρώ-
 ταις τῆς νεότητος ὁρμαῖς ἀνώμαλος ἦν καὶ ἀστάθμη-
 τος, ὥστε τῇ φύσει καθ' αὐτὴν χρώμενος, ἄνευ λόγου
 καὶ παιδείας ἐπ' ἀμφοτέρα μεγάλας ποιουμένη μετα-
 βολὰς τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ πολλάκις ἐξισταμένη
 πρὸς τὸ χεῖρον, ὡς ὕστερον αὐτὸς ὠμολόγει, καὶ τοὺς
 τραχυτάτους πώλους ἀρίστους ἵππους γίνεσθαι φά-
 σκων, ὅταν ἦς πορρήξει τύχῃσι παιδείας καὶ καταρτέ-
 σεως· Ἄ δὲ τούτων ^{ἡλικίᾳ} ~~ἡλικίᾳ~~ ^{ἡλικίᾳ} ἐξαρτώσιν, ἐνίοι διηγήματα πλάτ-
 τοντες, ἀποκέρουεν μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, θάνατον
 δὲ τῆς μητρὸς ἐκούσιον ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς ἀτιμῇ περι-
 λύπου γενομένης, ^{ἡλικίᾳ} ~~ἡλικίᾳ~~ ^{ἡλικίᾳ} δοθεὶς καταρτεῖσθαι καὶ τῶναντίον
 εἰσὶν οἱ λέγοντες, ὅτι τοῦ τῆς κοινῆς πράττειν ἀποτρέπων
 αὐτὸν ὁ πατήρ ἐκεδείκνε, πρὸς τῇ θαλάττῃ τὰς παλαιὰς
 τρήρεις ἐριμμένας καὶ παρορρωμένας, ὡς δὴ καὶ πρὸς
 τοὺς δημαγωγούς, ὅταν ἀχρηστοὶ φαίνωνται, τῶν πολ-
 λῶν ὁμοίως ἐχόντων.

III. Ταχύ μέντοι καὶ νεανικῶς ἔοικεν ἄψασθαι τοῦ
 Θεμιστοκλέους τὰ πολιτικά πράγματα καὶ σφόδρα ἢ
 πρὸς δόξαν ὀρμὴ κρατῆσαι, δι' ἣν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τοῦ
 πρωτεύειν ἐφιέμενος ἰταμῶς ὑφίστατο τὰς πρὸς τοὺς
 δυναμένους ἐν τῇ πόλει καὶ πρωτεύοντας ἀπεχθείας,
 μάλιστα δὲ Ἀριστείδην τὸν Λυσιμάχου, τὴν ἐναντίαν
 αἰὲ πορευόμενον αὐτῷ. Πρῶτος γὰρ ὢν φύσει καὶ κάλο-
 καγαθικὸς τὸν τρόπον ὁ Ἀριστείδης καὶ πολιτευόμενος
 οὐ πρὸς χάριν οὐδὲ πρὸς δόξαν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ βελτίστου
 μετ' ἀσφαλείας καὶ δικαιοσύνης, ἠναγκάζετο τῷ Θεμι-
 στοκλεῖ τὸν δῆμον ἐπὶ πολλὰ κινεῖν καὶ μεγάλας ἐπι-
 φέροντι καινοτομίας ἐναντιοῦσθαι πολλάκις, ἐνιστάμενος
 αὐτοῦ πρὸς τὴν αὔξησιν. Λέγεται γὰρ οὕτω παράφορος
 πρὸς δόξαν εἶναι καὶ πράξεων μεγάλων ὑπὸ φιλοτιμίας
 ἐραστής, ὥστε νέος ὢν ἔτι τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης πρὸς
 τοὺς βαρβάρους γενόμενης καὶ τῆς Μιλτιάδου στρατη-
 γίας διαβοηθείσης σύννευς ὀραῖσθαι τὰ πολλὰ πρὸς
 ἑαυτῷ καὶ τὰς νύκτας ἀγρυπνεῖν καὶ τοὺς πότους πα-
 ραιτειοῦναι τοὺς συνήθεις καὶ λέγειν πρὸς τοὺς ἐρω-
 τῶντας καὶ θαυμάζοντας τὴν περὶ τὸν βίον μεταβολήν,
 ὡς καθεύδειν αὐτὸν οὐκ ἔσῃ τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρό-
 παιον. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πέρασ ὄντο τοῦ πολέμου τὴν
 ἐν Μαραθῶνι τῶν βαρβάρων ἦσαν εἶναι, Θεμιστοκλῆς
 δὲ ἀρχὴν μειζόνων ἀγώνων, ἐφ' οὓς ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς
 ὅλης Ἑλλάδος ἤλειπε καὶ τὴν πόλιν ἤσκει, πόρρωθεν
 ἔτι προσδοκῶν τὸ μέλλον.

**Β'. Δράσεις τοῦ Θεμιστοκλέους κατὰ τοὺς
Μηδικοὺς πολέμους.**

IV. Καὶ πρῶτον μὲν τὴν Λαμοσειτικὴν πρόσδοτον ἀπὸ τῶν ἀργυρείων μετάλλων ἔθος ἔχοντων Ἀθηναίων διανεμεσθαι, μόνος εἰπεῖν ἐτόλμησε παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ὡς χρῆ τὴν διανομὴν ἔασαντας ἐκ τῶν χρημάτων τούτων κατασκευάσασθαι τριήρεις ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον. Ἦκμαζε γὰρ οὗτος ἐν τῇ Ἑλλάδι μάλιστα καὶ κατεῖχον οἱ γησιῶται πλήθει νεῶν τὴν θάλατταν. Ἢ καὶ ῥᾶον ὁ Θεμιστοκλῆς συνέπεισεν, οὐ Δαρεῖον οὐδὲ Πέρσας (μακρὰν γὰρ ἦσαν οὗτοι καὶ δέος οὐ πάνυ βέβαιον ὡς ἀφιζόμενοι παρεῖχον) ἐπίσειων, ἀλλὰ τῇ πρὸς Αἰγινήτας ὀργῇ καὶ φιλονικίᾳ τῶν πολιτῶν ἀποχρησάμενος εὐκαιρῶς ἐπὶ τὴν παρασκευὴν. Ἐκατὸν γὰρ ἀπὸ τῶν χρημάτων ἐκείνων ἐποιήθησαν τριήρεις, αἷς καὶ πρὸς Ξέρξην ἐναυμάχησαν. Ἐκ δὲ τούτου κατὰ μικρὸν ὑπάγων καὶ καταβιβάζων τὴν πόλιν πρὸς τὴν θάλατταν, ὡς τῷ πεζῷ μὲν οὐδὲ τοῖς ὀμόροις ἀξιόμαχους ὄντας, τῇ δ' ἀπὸ τῶν νεῶν ἀλκῇ καὶ τοῖς βαρβάρους ἀμύνασθαι καὶ τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν δυναμένους, ἀντὶ μονίμων ὀπλιτῶν, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων, ναυβάτας καὶ θαλαττίους ἐποίησε, καὶ διαβολὴν καθ' αὐτοῦ παρέσχεν, ὡς ἄρα Θεμιστοκλῆς τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα τῶν πολιτῶν παρελόμενος εἰς ὑπηρεσίον καὶ κόπην συνέστειλε τὸν Ἀθηναίων δῆμον. Ἐπραξε δὲ ταῦτα Μιλτιάδου κρατήσας ἀντιλέγοντος, ὡς ἱστορεῖ Σησιμβροτος. Ἐἰ μὲν δὴ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὸ καθαρὸν τοῦ πολιτεύματος ἔβλαπεν ἢ μὴ ταῦτα πράξας, ἔστω φιλοσοφώτερον ἐπι-

σκοπεῖν. **Κ**οῖτι δὲ ἢ τότε σωτηρία τοῖς Ἑλλησιν ἐκ τῆς θαλάττης ὑπῆρξε καὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν αὐθις ἀνέστησαν αἱ τριήρεις ἐκεῖναι, τὰ τ' ἄλλα καὶ Ξέρξης αὐτὸς ἔμαρτύρησε. Τῆς γὰρ πεζῆς δυνάμεως ἀθραύστου διαμενούσης ἔφυγε μετὰ τὴν τῶν νεῶν ἦρταν, ὡς οὐκ ὦν ἀξιόμαχος, καὶ Μαροδόκιον ἐμποδῶν εἶναι τοῖς Ἑλλησι τῆς διώξεως μᾶλλον ἢ δουλωσόμενον αὐτούς, ὡς ἔμοι δοκεῖ, κατέλιπε.

V. Σύντονον δὲ αὐτὸν γεγονέναι χορηγιαστὴν οἱ μὲν τινὲς φασὶ δι' ἐλευθεριότητα· καὶ γὰρ φιλοθύτην ὄντα καὶ λαμπρὸν ἐν ταῖς περὶ τοὺς ξένους δαπάναις ἀφθόνου δεῖσθαι χορηγίας· οἱ δὲ τούναντίον γλισχρότητα πολλὴν καὶ μικρολογίαν κατηγοροῦσιν, ὡς καὶ τὰ πεμπόμενα τῶν ἐδωδύμων πωλοῦντος. Ἐπεὶ δὲ Διφιλίδης ὁ ἵπποτρόφος αἰτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πῶλον οὐκ ἔδωκεν, ἠπείλησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ταχὺ ποιῆσειν δούρειον ἵππον, αἰνιξάμενος ἐγκλήματα συγγενικὰ καὶ δίκας τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς οἰκείους τινὰς ταράξειν. Τῇ δὲ φιλοτιμία πάντας ὑπερέβαλεν, ὥστ' ἔτι μὲν νεὸς ὢν καὶ ἀφανὴς Ἐπικλέα τὸν ἐξ Ἐρμιόνης κιθαριστὴν σπουδαζόμενον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκλιπαρῆσαι μελετᾶν παρ' αὐτῷ, φιλοτιμούμενος πολλοὺς τὴν οἰκίαν ζητεῖν καὶ φοιτᾶν πρὸς αὐτόν. Εἰς δ' Ὀλυμπίαν ἐλθὼν καὶ διαμιλλώμενος τῷ Κίμωνι περὶ δεῖπνα καὶ σκηνὰς καὶ τὴν ἄλλην λαμπρότητα καὶ παρασκευήν, οὐκ ἤρεσκε τοῖς Ἑλλησιν. Ἐκείνῳ μὲν γὰρ ὄντι νέῳ καὶ ἀπ' οἰκίας μεγάλης ὄροντο δεῖν τὰ τοιαῦτα συγχωρεῖν· ὁ δὲ μήπω γνῶριμος γεγονώς, ἀλλὰ δοκῶν ἐξ οὐχ ὑπαρχόντων καὶ παρ' ἀξίαν ἐπαίρεσθαι προσωφλίσκεναν ἀλαζονείαν. Ἐνί-

κησε δὲ καὶ χορηγῶν τραγωδοῖς, μεγάλην ἤδη τότε σπουδὴν καὶ φιλοτιμίαν τοῦ ἀγῶνος ἔχοντας, καὶ πίνακα τῆς νίκης ἀνέθηκε τοιαύτην ἐπιγραφὴν ἔχοντα· «Θεμιστοκλῆς Φρεάροιος ἐχορήγει, Φρύνιχος ἐδίδασκεν, Ἀδείμαντος ἤρχεν». Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς ἐνήρμοτε, τοῦτο μὲν ἐκάστου τῶν πολιτῶν τοῦνομα λέγων ἀπὸ στόματος, τοῦτο δὲ κριτὴν ἀσφαλῆ περὶ τὰ συμβόλαια παρέχων ἑαυτὸν ὥσπερ που καὶ πρὸς Σιμωνίδην τὸν Κεῖον εἶπεν αἰτούμενόν τι τῶν οὐ μετρίων παρ' αὐτοῦ στρατηγούντος, ὡς οὐτ' ἐκεῖνος ἂν γένοιτο ποιητῆς ἀγαθὸς ἄδων παρὰ μέλος οὐτ' αὐτὸς ἀστεῖος ἄρχων παρὰ νόμον χαριζόμενος. Πάλιν δὲ ποτε τὸν Σιμωνίδην ἐπισκώπτων ἔλεγε νοῦν οὐκ ἔχει, Κορινθίους μὲν λαιδοροῦντα μεγάλην οἰκοῦντας πόλιν, αὐτοῦ δὲ ποιούμενον εἰκόνας οὕτως ὄντος αἰσχροῦ τὴν ὄψιν. Αὐξόμενος δὲ καὶ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκων τέλος κατεστασίασε καὶ μετέστησεν ἐξοστραμισθέντα τὸν Ἀριστείδην.

VII. Ἦδη δὲ τοῦ Μήδου καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τῶν Ἀθηναίων βουλευομένων περὶ στρατηγῶν, τοὺς μὲν ἄλλους ἐκόντας ἐκστῆναι τῆς στρατηγίας λέγουσιν ἐκπεπληγμένους τὸν κίνδυνον. Ἐπικύδην δὲ τὸν Εὐφημίδου, δημαγωγὸν ὄντα δεινὸν μὲν εἶπεν, μαλακὸν δὲ τῇ ψυχῇ καὶ χρημάτων ἥττονα, τῆς ἀρχῆς ἐφίεσθαι καὶ κρατήθειν ἐπίδοξον εἶναι τῇ χειροτονίᾳ. Τὸν οὖν Θεμιστοκλέα δείσαντα, μὴ τὰ πράγματα διαφθαρείη παντάπασι τῆς ἡγεμονίας εἰς ἐκεῖνον ἐμπεσοῦσης, χρήμασι τὴν φιλοτιμίαν ἐξωνήσασθαι παρὰ τοῦ Ἐπικύδου. Ἐπαινεῖται δ' αὐτοῦ καὶ τὸ περὶ τὸν δῖ-γλωττον ἔργον ἐν τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ γῆς

καὶ ὕδατος αἴτησιν. Ἐρημνέα γὰρ ὄντα συλλαβὸν διὰ ψηφίσματος ἀπέκτεινεν, ὅτι φωνὴν Ἑλληνίδα βαρβάρους προστάγμασιν ἐτόλμησε χρῆσαι. Ἐπι δὲ καὶ τὸ περὶ Ἄρθμιον τὸν Ζελεΐτην. Θεμιστοκλέους γὰρ εἰπόντος καὶ τοῦτον εἰς τοὺς ἀτίμους καὶ γένος ἐνέγραψαν, ὅτι τὸν ἐκ Μήδων χρυσὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισε. Μέγιστον δὲ πάντων τὸ καταλῦσαι τοὺς Ἑλληνικοὺς πολέμους καὶ διαλλάξαι τὰς πόλεις ἀλλήλαις, πείσαντα τὰς ἔχθρας διὰ τὸν πόλεμον ἀναβαλέσθαι πρὸς ὃ καὶ Χείλων τὸν Ἀρκάδα μάλιστα συναγωνίσασθαι λέγουσι.

XVII. Παραλαβὸν δὲ τὴν ἀρχὴν εὐθύς μὲν ἐπεχείρει τοὺς πολίτας ἐμβιβάζειν εἰς τὰς τριήρεις καὶ τὴν πόλιν ἔπειθεν ἐκλιπόντας ὡς προσωτάτω τῆς Ἑλλάδος ἀπαντᾶν τῷ βαρβάρῳ κατὰ θάλατταν. Ἐνισταμένων δὲ πολλῶν ἐξήγαγε πολλὴν στρατιάν εἰς τὰ Τέμπη μετὰ Λακεδαιμονίων, ὡς αὐτόθι προκινδυνεύσόντων τῆς Θετταλίας, οὕτω τότε μηδίξειν δοκούσης· ἐπεὶ δ' ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν ἄπρακτοι καὶ Θετταλῶν βασιλεῖ προσγενομένων ἐμήδιζε τὰ μέχρι Βοιωτίας, μᾶλλον ἤδη τῷ Θεμιστοκλεῖ προσεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τῆς θαλάττης, καὶ πέμπεται μετὰ νεῶν ἐπ' Ἀρτεμίσιον τὰ στενὰ φυλάξων. Ἐνθα δὴ τῶν μὲν Ἑλλήνων Εὐρυβιάδην καὶ Λακεδαιμονίους ἡγεῖσθαι κελεύόντων, τῶν δ' Ἀθηναίων, ὅτι πλήθει τῶν νεῶν σύμπαντας ὁμοῦ τι τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλλον, οὐκ ἀξιούντων ἑτέροις ἔπεσθαι, συνιδὼν τὸν κίνδυνον ὁ Θεμιστοκλῆς αὐτὸς τε τὴν ἀρχὴν τῷ Εὐρυβιάδῃ παρῆκε καὶ κατεπράϋνε τοὺς Ἀθηναίους ὑπισχνόμενος, ἂν ἄνδρες ἀγαθοὶ γένωνται πρὸς τὸν πόλεμον, ἐκόντας αὐτοῖς παρέξειν εἰς τὰ λοιπὰ πειθομένους τοὺς

Ἕλληνας. Διὸ καὶ δοκεῖ τῆς σωτηρίας αἰτιώτατος γενέσθαι τῇ Ἑλλάδι καὶ μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους προαγαγεῖν εἰς δόξαν, ὡς ἄνδρεία μὲν τῶν πολεμίων, εὐγνωμοσύνη δὲ τῶν συμμάχων περιγενομένους. Ἐπεὶ δὲ ταῖς Ἀφρεταῖς τοῦ βαρβαρικοῦ στόλου προσμεῖξαντος ἐκπλεγείς ὁ Εὐρυβιάδης τῶν κατὰ στόμα νεῶν τὸ πλῆθος, ἄλλας δὲ πυνθανόμενος διακοσίας ὑπὲρ Σκιάθου κύκλω περιπλεῖν, ἐβούλετο τὴν ταχίστην εἰσω τῆς Ἑλλάδος κομισθεὶς ἄψασθαι Πελοποννήσου καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ταῖς ναυσὶ προσπεριβαλέσθαι, παντάπασιν ἀπρόσμαχόν ἡγούμενος τὴν κατὰ θάλατταν ἀκκὴν βασιλέως, δεισάντες οἱ Εὐβοεῖς, μὴ σφᾶς οἱ Ἕλληνες πρόωνται, κρύφα τῷ Θεμιστοκλεῖ διελέγοντο Πελάγοντα μετὰ χρημάτων πολλῶν πέμψαντες. Ἄ λαβὼν ἐκεῖνος, ὡς Ἡρόδοτος ἱστόρηκε, τοῖς περὶ τὸν Εὐρυβιάδην ἔδωκεν. Ἐναντιούμενου δ' αὐτῷ μάλιστα τῶν πολιτῶν Ἀρχιτέλους, ὃς ἦν μὲν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς νεῶς τριήραρχος, οὐκ ἔχων δὲ χρήματα τοῖς ναύταις χορηγεῖν ἔσπευδεν ἀποπλεῦσαι, παρῶξυνεν ἔτι μᾶλλον ὁ Θεμιστοκλῆς τοὺς τριηρίτας ἐπ' αὐτόν, ὥστε τὸ δεῖπνον ἀρπάσαι συνδραμόντας. Τοῦ δ' Ἀρχιτέλους ἀθυμοῦντος ἐπὶ τούτῳ καὶ βαρέως φέροντος εἰσέπεμψεν ὁ Θεμιστοκλῆς πρὸς αὐτὸν ἐν κίστη δεῖπνον ἄρτων καὶ κρεῶν, ὑποθεὶς κάτω τάλαντον ἀργυρίου καὶ κελεύσας αὐτόν τε δειπνεῖν ἐν τῷ παρόντι καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπιμεληθῆναι τῶν τριηριτῶν· εἰ δὲ μὴ, καταβοήσειν αὐτοῦ πρὸς τοὺς παρόντας ὡς ἔχοντος ἀργύριον παρὰ τῶν πολεμίων. Ταῦτα μὲν οὖν Φαινίας ὁ Λέσβιος εἶρηκεν.

¶ Δί δὲ γινόμεναι τότε πρὸς τὰς τῶν βαρβάρων

ναῦς περὶ τὰ στενὰ μάχαι κρίσιν μὲν εἰς τὰ ὅλα μεγά-
 λην οὐκ ἐποίησαν, τῇ δὲ πείρᾳ μέγιστα τοὺς Ἕλληνας
 ὤνησαν, ὑπὸ τῶν ἔργων παρὰ τοὺς κινδύνους διδα-
 χθέντας, ὡς οὔτε πλήθη νεῶν οὔτε κόσμοι καὶ λαμπρό-
 τητες ἐπισήμων οὔτε κραυγαὶ κομπῶδεις ἢ βάρβαροι
 παιᾶνες ἔχουσί τι δεινὸν ἀνδράσιν ἐπισταμένοις εἰς χει-
 ρας ἰέναι καὶ μάχεσθαι τολμῶσιν, ἀλλὰ δεῖ τῶν τοιού-
 των καταφρονοῦντας ἐπ' αὐτὰ τὰ σώματα φέρεσθαι καὶ
 πρὸς ἐκεῖνα διαγωνίζεσθαι συμπλακέντας. Ὁ δὲ καὶ
 Πίνδαρος οὐ κακῶς ἔοικε συνιδὼν ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρτεμι-
 σίῳ μάχης εἰπεῖν

ὄθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο φαινήν
 κρηπίδ' ἐλευθερίας·

ἀρχὴ γὰρ ὄντως τοῦ νικᾶν τὸ θαρρῆν. Ἔστι δὲ τῆς
 Εὐβοίας τὸ Ἀρτεμισίον ὑπὲρ τὴν Ἐστίασαν αἰγιαλὸς
 εἰς βορέαν ἀναπεπταμένος, ἀνταίρει δ' αὐτῷ μάλιστα τῆς
 ὑπὸ Φιλοκτῆτη γενομένης χώρας Ὀλιζών. Ἐχει δὲ
 ναὸν οὐ μέγαν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Προσηφας, καὶ
 δένδρα περὶ αὐτὸν πέφυκε καὶ στήλαι κύκλω λίθου λευ-
 κοῦ πεπήγασιν· ὁ δὲ λίθος τῇ χειρὶ τριβόμενος καὶ χροᾶν
 καὶ ὄσμην κροκίζουσαν ἀναδίδωσιν. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν
 στηλῶν ἐλεγείον ἦν τόδε γεγραμμένον·

Παντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεὰς Ἀσίας ἀπὸ χώρας

Παιδες Ἀθηναίων τῷδέ ποτ' ἐν πελάγει

Ναυμαχία δαμάσαντες, ἐπεὶ στρατὸς ὄλετο Μήδων,

Σήματα ταῦτ' ἔθεσαν παρθένῳ Ἀρτέμιδι.

Δείκνυται δὲ τῆς ἀκτῆς τόπος ἐν πολλῇ τῇ πέριξ θινὴ
 κόνιν τεφρώδη καὶ μέλαιναν ἐκ βάλθους ἀναδιδούς,
 ἢ πᾶσα ἰσὶαι ἕρως

ὥσπερ πυρίκαυστον, ἐν ᾧ τὰ ναύαγια καὶ νεκρούς καυ-
σαι δοκοῦσι.

ΑΙΧ. Τῶν μέντοι τὰ περὶ Θερμοπύλας εἰς τὸ Ἄρτε-
μίσιον ἀπαγγελλόντων πυθόμενοι Λεωνίδαυ τε κείσθαι
καὶ κρατεῖν Ξέρξην τῶν κατὰ γῆν παρόδων, εἴσω τῆς
Ἑλλάδος ἀνεκομίζοντο, τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ πᾶσι τετα-
γμένων δι' ἀρετὴν καὶ μέγα τοῖς πεπραγμένοις φρονούν-
των. Παραπλέων δὲ τὴν χώραν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἥπερ
κατάρσεις ἀναγκαίας καὶ καταφυγὰς ἑώρα τοῖς πολε-
μίοις, ἐνεχάρατε κατὰ τῶν λίθων ἐπιφανῆ γράμματα,
τοὺς μὲν εὐρίσκων ἀπὸ τύχης, τοὺς δ' αὐτὸς ἰστάς περὶ
τὰ ναυλοχία καὶ τὰς ὑδρείας, ἐπισκήπτων Ἴωσι διὰ τῶν
γραμμάτων, εἰ μὲν οἷόν τε, μετατάξασθαι πρὸς αὐτούς,
πατέρας ὄντας καὶ προκινδυνεύοντας ὑπὲρ τῆς ἐκείνων
ἐλευθερίας, εἰ δὲ μή, κακοῦν τὸ βαρβαρικὸν ἐν ταῖς μά-
χαις καὶ συνταράττειν. Ταῦτα δ' ἠλιπίζεν ἢ μεταστήσειν
τοὺς Ἴωνας ἢ συνταράξειν ὑποπτοτέρους τοῖς βαρβάροις
γενομένους. Ξέρξου δὲ διὰ τῆς Δωριδος ἀνωθεν ἐμβα-
λόντος εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὰ τῶν Φωκέων ἄστη πυρ-
πολοῦντος οὐ προσήμυναν οἱ Ἕλληνες, καίπερ τῶν Ἀθη-
ναίων δεομένων εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀπαντῆσαι πρὸ τῆς
Ἀττικῆς, ὥσπερ αὐτοὶ κατὰ θάλατταν ἐπ' Ἀρτεμίσιον
ἐβοήθησαν. Μηδενὸς δ' ὑπακούοντος αὐτοῖς, ἀλλὰ τῆς
Πελοποννήσου περιεχομένων καὶ πᾶσαν ἐντὸς Ἴσθμοῦ
τὴν δύναμιν ὠρμημένων συνάγειν καὶ διατειχιζόντων
τὸν Ἴσθμόν εἰς θάλατταν ἐκ θαλάττης, ἅμα μὲν ὀργῇ
τῆς προσδοσίας εἶχε τοὺς Ἀθηναίους, ἅμα δὲ δυσθυμία
καὶ κατῆφεια μεμονωμένους. Μάχεσθαι μὲν οὖν οὐ διε-
νοοῦντο μυριάσι στρατοῦ τισαύταις· ὁ δ' ἦν μόνον

ἀναγκαῖον ἐν τῷ παρόντι, τὴν πόλιν ἀφέντας ἐμφῦναι ταῖς ναυσίν, οἱ πολλοὶ χαλεπῶς ἤκουον, ὡς μήτε νίκης δεόμενοι μήτε σωτηρίαν ἐπιστάμενοι θεῶν τε ἱερὰ καὶ πατέρων ἠρία προϊεμένων. *A διαδ*

X. Ἐνθα δὴ Θεμιστοκλῆς ἀπορῶν τοῖς ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς προσάγεσθαι τὸ πλῆθος, ὡσπερ ἐν τραγωδίᾳ μηχανὴν ἄρας, σημεῖα δαιμόνια καὶ χρησμούς ἐπῆγεν αὐτοῖς· σημεῖον μὲν λαμβάνων τὸ τοῦ δράκοντος, ὃς ἀφανῆς ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκ τοῦ σηκοῦ δοκεῖ γενέσθαι· καὶ τὰς καθ' ἡμέραν αὐτῷ προτιθεμένας ἀπαρχὰς εὐρίσκοντες ἀψάστους οἱ ἱερεῖς, ἐξήγγελλον εἰς τοὺς πολλοὺς, τοῦ Θεμιστοκλέους λόγον διδόντος, ὡς ἀπολέλοιπε τὴν πόλιν ἢ θεὸς ὑφηγουμένη πρὸς τὴν θάλατταν αὐτοῖς. / Τῷ δὲ χρησμῷ πάλιν ἐδημαγῶγει, λέγων μηδὲν ἄλλο δηλοῦσθαι ξύλινον τεῖχος ἢ τὰς ναῦς· διὸ καὶ τὴν Σαλαμίνα θεῖαν, οὐχὶ δεινὴν οὐδὲ σχετλίαν ἀνακαλεῖν τὸν θεόν, ὡς εὐτυχήματος μεγάλου τοῖς Ἑλλησιν ἐπώνυμον ἔσομένην. / Κρατήσας δὲ τῆ γνώμῃ ψήφισμα γράφει, τὴν μὲν πόλιν παρακαταθέσθαι τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀθηνῶν μεδεοῦση, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ πάντας ἐμβαίνειν εἰς τὰς τριήρεις, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ἀνδράποδα σφῆξιν ἕκαστον ὡς ἂν δύνηται. Κυρωθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀθηναίων ὑπεξέθεντο γενεὰς καὶ γυναῖκας εἰς Τροίξῃνα, φιλοτίμως πάνυ τῶν Τροίξῃνιων ὑποδεχομένων· καὶ γὰρ τρέφειν ἐψηφίσαντο δημοσίᾳ, δύο ὀβολοὺς ἐκάστῳ διδόντες, καὶ τῆς ὀπώρας λαμβάνειν τοὺς παῖδας ἐξεῖναι πανταχόθεν, εἰ δ' ὑπὲρ αὐτῶν διδασκάλους τελεῖν μισθούς. Τὸ δὲ ψήφισμα Νικαγόρας ἔγραψεν. Οὐκ ὄντων δὲ δημοσίων

χρημάτων τοῖς Ἀθηναίοις, Ἀριστοτέλης μὲν φησὶ τὴν
 ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν πορίσασαν ὅτι δραχμὰς ἐκά-
 στω τῶν στρατευομένων αἰτιωτάτην γενέσθαι τοῦ πλη-
 ρωθῆναι τὰς τριήρεις· Κλείδημος δὲ καὶ τοῦτο τοῦ Θε-
 μιστοκλέους ποιεῖται στρατηγῆμα. Καταβαινόντων γάρ
 εἰς Πειραιᾶ τῶν Ἀθηναίων φησὶν ἀπολέσθαι τὸ Γορ-
 γόνειον ἀπὸ τῆς θεοῦ τοῦ ἀγάλματος· τὸν οὖν Θεμι-
 στοκλέα προσποιούμενον ζητεῖν καὶ διερευνώμενον
 ἅπαντα χρημάτων ἀνευρίσκειν πλῆθος ἐν ταῖς ἀποσκευαῖς
 ἀποκεκρυμμένον· ὧν εἰς μέσον κομισθέντων εὐπορῆσαι
 τοὺς ἐμβαίνοντας εἰς τὰς ναῦς ἐφοδίων. Ἐκπλεούσης δὲ
 τῆς πόλεως τοῖς μὲν οἶκτον τὸ θέαμα, τοῖς δὲ θαῦμα
 τῆς τόλμης παρεῖχε, γενεὰς μὲν ἄλλη προπεμπόντων,
 αὐτῶν δ' ἀκάμπτων πρὸς οἰμωγὰς καὶ δάκρυα γονέων
 καὶ περιβολὰς διαπερώντων εἰς τὴν νῆσον. Καίτοι πολὺν
 μὲν οἱ διὰ γῆρας ὑπολειπόμενοι τῶν πολιτῶν ἔλεον εἶ-
 χον· ἦν δέ τις καὶ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν καὶ συντροφῶν ζῶων
 ἐπικλῶσα γλυκυθυμία, μετ' ὄρυγῆς καὶ πόθου συμπαρα-
 θεόντων ἐμβαίνουσι τοῖς ἑαυτῶν τροφεῦσιν. Ἐν οἷς
 ἱστορεῖται κύων Ξανθίππου τοῦ Περικλέους πατρὸς
 οὐκ ἀνασχόμενος τὴν ἀπ' αὐτοῦ μόνωσιν ἐναλέσθαι τῇ
 θαλάττῃ καὶ τῇ τριήρει παρανηχόμενος ἐκπεσεῖν εἰς τὴν
 Σαλαμίνα καὶ λιποθυμήσας ἀποθανεῖν εὐθύς· οὗ καὶ
 τὸ δεικνύμενον ἄχρι νῦν καὶ καλούμενον Κυνὸς σῆμα
 τάφον εἶναι λέγουσι.

XI. Ταῦτά τε δὴ μεγάλα τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ
 τοὺς πολίτας αἰσθόμενος ποθοῦντας Ἀριστείδην καὶ δε-
 διότας, μὴ δι' ὀργὴν τῷ βαρβάρῳ προσθεὶς ἑαυτὸν ἀνα-
 τρέψῃ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος (ἐξωστράκιστο γὰρ

Πλουτάρχου Θεμιστοκλῆς ἔκδοσις β' 1921

2

πρὸ τοῦ πολέμου καταστασιασθεῖς ὑπὸ Θεμιστοκλέους),
 γράφει ψήφισμα, τοῖς μὴ ἐπὶ φόνῳ μεθεστῶσιν ἐξεῖναι
 κατελθοῦσι πράττειν καὶ λέγειν τὰ βέλτιστα τῇ Ἑλλάδι
 μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν. *Εὐρυβιάδου* δὲ τὴν μὲν ἡγε-
 μονίαν τῶν νεῶν ἔχοντος διὰ τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα,
 μαλακοῦ δὲ παρὰ τὸν κίνδυνον ὄντος, αἶρειν δὲ βουλο-
 μένου καὶ πλεῖν ἐπὶ τὸν Ἴσθμόν, ὅπου καὶ τὸ πεζὸν
 ἦθροιστο τῶν Πελοποννησίων, ὁ Θεμιστοκλῆς ἀντέλε-
 γεν· ὅτε καὶ τὰ μνημονευόμενα λεχθῆναι φασί. Τοῦ γὰρ
 Εὐρυβιάδου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος· «ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν
 τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους ῥαπίζουσι» «Ναί»
 εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς «ἀλλὰ τοὺς ἀπολειφθέντας οὐ στε-
 φανοῦσιν». Ἐπαραμένοντος δὲ τὴν βακτηρίαν ὡς πατάξον-
 τος, ὁ Θεμιστοκλῆς ἔφη· «Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ». *Θαυμάσαντος* δὲ τὴν πραότητα τοῦ Εὐρυβιάδου καὶ λέ-
 γειν κελεύσαντος, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἀνήγεν αὐτὸν ἐπὶ
 τὸν λόγον· εἰπόντος δὲ τινος, ὡς ἀνὴρ ἄπολις οὐκ ὀρθῶς
 διδάσκει τοὺς ἔχοντας ἐγκαταλιπεῖν καὶ προέσθαι τὰς
 πατρίδας, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπιστρέψας τὸν λόγον «Ἡμεῖς
 τοι» εἶπεν «ὦ μοχθηρέ, τὰς μὲν οἰκίας καὶ τὰ τείχη
 καταλελοίπαμεν, οὐκ ἀξιοῦντες ἀψύχων ἔνεκα δουλεύειν,
 πόλις δ' ἡμῖν ἔστι μεγίστη τῶν Ἑλληνίδων, αἱ διακό-
 σαι τριήρεις, αἱ νῦν μὲν ὑμῖν παρεστᾶσι βοηθοὶ σώζε-
 σθαι δι' αὐτῶν βουλομένοις, εἰ δ' ἅπτε δεύτερον ἡμᾶς
 προδόντες, αὐτίκα παύσεται τις Ἑλλήνων Ἀθηναίους
 καὶ πόλιν ἐλευθέραν καὶ χώραν οὐ χεῖρονα κεκτημένους
 ἧς ἀπέβαλον». Ταῦτα τοῦ Θεμιστοκλέους εἰπόντος ἔν-
 νοια καὶ δέος ἔσχε τὸν Εὐρυβιάδην τῶν Ἀθηναίων,
 μὴ σφᾶς ἀπολείποντες οἰχῶνται. Τοῦ δ' Ἐρετριώως

πειρωμένου τι λέγειν πρὸς αὐτόν « Ἡ γὰρ » ἔφη « καὶ ὑμῖν περὶ πολέμου τίς ἐστὶ λόγος, οἱ καθάπερ αἱ τευθίδες μάχαιραν μὲν ἔχετε, καρδίαν δὲ οὐκ ἔχετε ; »

XII. Λέγεται δ' ὑπὸ τινῶν τὸν μὲν Θεμιστοκλέα περὶ τούτων ἀπὸ τοῦ καταστρώματος ἄνωθεν τῆς νεῶς διαλέγεσθαι, γλαῦκα δ' ὄφθῆναι διαπετομένην ἀπὸ δεξιᾶς τῶν νεῶν καὶ τοῖς καρχησίοις ἐπικαθίζουσαν· διὸ δὴ καὶ μάλιστα προσέθεντο τῇ γνώμῃ καὶ παρεσκευάζοντο ναυμαχῆσοντες. Ἄλλ' ἐπεὶ τῶν πολεμίων ὃ τε στόλος τῇ Ἄττικῇ κατὰ τὸ Φαληρικὸν προσφερόμενος τοὺς πέριξ ἀπέκρουεν αἰγιαλοὺς, αὐτὸς τε βασιλεὺς μετὰ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ καταβάς ἐπὶ τὴν θάλατταν ἄθρους ὄφθη, τῶν δὲ δυνάμεων ὁμοῦ γενομένων ἐξερρήσαν οἱ τοῦ Θεμιστοκλέους λόγοι τῶν Ἑλλήνων καὶ πάλιν ἐπάπταινον οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τὸν Ἴσθμόν, εἴ τις ἄλλο τι λέγοι χαλεπαίνοντες, ἐδόκει δὲ τῆς νυκτὸς ἀποχωρεῖν καὶ παρηγγέλλετο πλοῦς τοῖς κυβερνήταις, ἔνθα δὴ βαρέως φέρων ὁ Θεμιστοκλῆς, εἰ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν στενῶν προέμενοι βοήθειαν οἱ Ἕλληνας διαλυθήσονται κατὰ πόλεις, ἐβουλεύετο καὶ συνετίθει τὴν περὶ τὸν Σίκινον πραγματείαν. Ἦν δὲ τῷ μὲν γένει Πέρσης ὁ Σίκιννος αἰχμάλωτος, εὔνους δὲ τῷ Θεμιστοκλεῖ καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ παιδαγωγός. Ὄν ἐκπέμπει πρὸς τὸν Ξέρξην κρύφα κελεύσας λέγειν, ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς αἰρούμενος τὰ βασιλέως ἐξαγγέλλει πρῶτος αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας καὶ διακελεύεται μὴ παρεῖναι φυγεῖν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν ᾧ ταράττονται τῶν πεζῶν χωρὶς ὄντες ἐπιθέσθαι καὶ διαφθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν. Ταῦτα δ' ὁ Ξέρξης ὡς

ἀπ' εὐνοίας λελεγμένα δεξάμενος ἤσθη, καὶ τέλος εὐθύς ἐξέφερε πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν νεῶν, τὰς μὲν ἄλλας πληροῦν καθ' ἰσυχίαν, διακοσίαις δ' ἀναχθέντας ἤδη περιβαλέσθαι τὸν πόρον ἐν κύκλῳ πάντα καὶ διαζῶσαι τὰς νήσους, ὅπως ἐκφύγοι μηδεὶς τῶν πολεμίων. Τούτων δὲ πραττομένων Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου πρῶτος αἰσθόμενος ἤκεν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Θεμιστοκλέους, οὐκ ὢν φίλος, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον ἐξωστραχισμένος, ὥσπερ εἴρηται· προσελθόντι δὲ τῷ Θεμιστοκλεῖ φράζει τὴν κύκλωσιν. Ὁ δὲ τὴν τε ἄλλην καλοκαγαθίαν τοῦ ἀνδρὸς εἰδὼς καὶ τῆς τότε παρουσίας ἀγάμενος λέγει τὰ περὶ τὸν Σίκιννον αὐτῷ, καὶ παρεκάλει τῶν Ἑλλήνων συνεπιλαμβάνεσθαι καὶ συμπροθυμεῖσθαι πίσιν ἔχοντα μᾶλλον, ὅπως ἐν τοῖς στενοῖς ναυμαχήσωσιν. Ὁ μὲν οὖν Ἀριστείδης ἐπαινέσας τὸν Θεμιστοκλέα τοὺς ἄλλους ἐπήει στρατηγούς καὶ τριηράρχους ἐπὶ τὴν μάχην παροξύνων. Ἔτι δ' ὁμοῦς ἀπιστούντων ἐφάνη Τηνία τριήρης αὐτόμολος, ἧς ἐνανάρχει Παναίτιος, ἀπαγγέλλουσα τὴν κύκλωσιν· ὥστε καὶ θυμῷ τοὺς Ἕλληνας ὀρμηῆσαι μετὰ τῆς ἀνάγκης πρὸς τὸν κίνδυνον.

XIII. Ἄμα δ' ἡμέρα Ξέρξης μὲν ἄνω καθῆστο τὸν στόλον ἐποπτεύων καὶ τὴν παράταξιν, ὡς μὲν Φανόδημος φησιν, ὑπὲρ τὸ Ἡράκλειον, ἧ βραχεῖ πόρῳ διεύρογεται τῆς Ἀττικῆς ἢ νήσος· ὡς δ' Ἀκεσιτόδωρος, ἐν μεθορίῳ τῆς Μεγαρίδος ὑπὲρ τῶν καλουμένων Κεράτων, χρυσοῦν δίφρον θέμενος καὶ γραμματεῖς πολλοὺς παραστησάμενος, ὦν ἔργον ἦν ἀπογράφεσθαι τὰ κατὰ τὴν μάχην πραττόμενα. Θεμιστοκλεῖ δὲ παρὰ τὴν ναυαρχίδα τριήρη σφαγιαζομένῳ τρεῖς προσήχθησαν αἰχμάλωτοι,

κάλλιστοι μὲν ιδέσθαι τὴν ὄψιν, ἐσθῆτι δὲ καὶ χρυσῷ κεκοσμημένοι διαπρεπῶς. Ἐλέγοντο δὲ Σανδάκης παῖδες εἶναι τῆς βασιλέως ἀδελφῆς καὶ Ἀρταύκτου. Τούτους ἰδὼν Εὐφραντίδης ὁ μάντις, ὡς ἅμα μὲν ἀνέλαμψεν ἐκ τῶν ἱερῶν μέγα καὶ περιφανὲς πῦρ, ἅμα δὲ παρμὸς ἐκ δεξιῶν ἐσήμνηε, τὸν Θεμιστοκλέα δεξιωσάμενος ἐκέλευσε τῶν νεανίσκων κατάρξασθαι καὶ καθιερεῦσαι πάντας ὠμηστῆ Διονύσῳ προσευξάμενον· οὕτω γὰρ ἅμα σωτηρίαν τε καὶ νίκην ἔσσεσθαι τοῖς Ἕλλησιν. Ἐκπλαγέντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους ὡς μέγα τὸ μάντευμα καὶ δεινόν, οἷον εἴθην ἐν μεγάλοις ἀγῶσι καὶ πράγμασι χαλεποῖς, μᾶλλον ἐκ τῶν παραλόγων ἢ τῶν εὐλόγων τὴν σωτηρίαν ἐλπίζοντες οἱ πολλοὶ τὸν θεὸν ἅμα κοινῇ κατεκαλοῦντο φωνῇ, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τῷ βωμῷ προσαγαγόντες ἠνάγκασαν, ὡς ὁ μάντις ἐκέλευσε, τὴν θυσίαν συντελεσθῆναι. Ταῦτα μὲν οὖν ἀνὴρ φιλόσοφος καὶ γραμμάτων οὐκ ἄπειρος ἱστορικῶν Φαινίας ὁ Λέσβιος εἶρηκε.

XIV. Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν Δίσχυλος ὁ ποιητὴς ὡς ἂν εἰδὼς καὶ διαβεβαιούμενος ἐν τραγωδίᾳ Πέρσαις λέγει ταῦτα·

Ἐέρξη δέ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιάς μὲν ἦν
 ὧν ἦγε πλῆθος· αἱ δ' ὑπέροκοι τάχει
 Ἐκατὸν δις ἦσαν ἑπτὰ θ'· ὧδ' ἔχει λόγος.

Τῶν δ' Ἀττικῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα τὸ πλῆθος οὐσῶν ἐκάστη τοὺς ἀπὸ τοῦ καταστρώματος μαχομένους ὀκτωκαίδεκα εἶχεν· ὧν τοξόται τέσσαρες ἦσαν, οἱ λοιποὶ δ' ὀπλίται. Δοκεῖ δ' οὐχ ἦττον εὖ τὸν καιρὸν ὁ Θεμιστοκλῆς ἢ τὸν τόπον συνιδῶν καὶ φυλάξας μὴ πρότερον

ἀντιπρόφρους καταστῆσαι ταῖς βαρβαρिकाῖς τὰς τριήρεις, ἢ τὴν εἰωθεῖαν ὥραν παραγενέσθαι, τὸ πνεῦμα λαμπρὸν ἐκ πελάγους αἰεὶ καὶ κῦμα διὰ τῶν στενῶν κατάγουσαν· ὁ τὰς μὲν Ἑλληνικὰς οὐκ ἔβλαπτε ναῦς ἀλιτενεῖς οὐσας καὶ ταπεινοτέρας, τὰς δὲ βαρβαρικὰς, ταῖς τε πρύμναις ἀνεστῶσας καὶ τοῖς καταστρώμασιν ὑψορόφους καὶ βαρείας, ἐπιφερομένας ἔσφαλλε προσπίπτον καὶ παρεδίδου πлагίας τοῖς Ἑλλησιν, ὀξέως προσφερομένοις καὶ τῷ Θεμιστοκλεῖ προσέχουσιν ὡς ὄρωντι μάλιστα τὸ συμφέρον, ὅτι ἦν κατ' ἐκεῖνον ὁ Ξέρξου ναύαρχος Ἀριαμένης ναῦν ἔχων μεγάλην καὶ ὥσπερ ἀπὸ τείχους ἐτόξευε καὶ ἠκόντιζεν, ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν καὶ τῶν βασιλέως ἀδελφῶν πολὺν κράτιστός τε καὶ δικαιοτάτος. Τοῦτον μὲν οὖν Ἀμεινίσς ὁ Δεκελεύς καὶ Σωκλῆς ὁ Παιανιεύς ὁμοῦ πλέοντες, ὡς αἱ νῆες ἀντιπρόφροι προσπεσοῦσαι καὶ συνερείσασαι τοῖς χαλκώμασιν ἐνεσχέθησαν, ἐπιβαίνοντα τῆς αὐτῶν τριήρους ὑποστάντες καὶ τοῖς δόρασι τύπτοντες εἰς τὴν θάλατταν ἐξέβαλον· καὶ τὸ σῶμα μετὰ τῶν ἄλλων διαφερόμενον ναυαγίων Ἀρτεμισία γνωρίσασα πρὸς Ξέρξην ἀνήνεγκεν.

XV. Ἐν δὲ τούτῳ τοῦ ἀγῶνος ὄντος φῶς μὲν ἐκλάμψαι μέγα λέγουσιν Ἐλευσινόθεν, ἦγον δὲ καὶ φωνὴν τὸ Θριάσιον κατέχειν πεδίον ἄγρι θάλαττης, ὡς ἀνθρώπων ὁμοῦ πολλῶν τὸν μυστικὸν ἐξαγόντων Ἰακχον. Ἐκ δὲ τοῦ πλήθους τῶν φθεγγομένων κατὰ μικρὸν ἀπὸ γῆς ἀναφερόμενον νέφος ἔδοξεν αὐθις ὑποστειν καὶ κατασκήπτειν εἰς τὰς τριήρεις. Ἄτεροι δὲ φαντάσματα καὶ εἰδῶλα καθορᾶν ἔδοξαν ἐνόπλων ἀνδρῶν ἀπ' Αἰγίνης τὰς χεῖρας ἐπεχόντων πρὸ τῶν Ἑλ-

ληνικῶν τριήρων· οὓς εἵκαζον Αἰακίδας εἶναι παρακεκλιμένους εὐχαῖς πρὸ τῆς μάχης ἐπὶ τὴν βοήθειαν. Πρῶτος μὲν οὖν λαμβάνει ναῦν Λυκομήδης, ἀνὴρ Ἄθηναϊος τριηραρχῶν, ἧς τὰ παράσημα περικόψας ἀνέθηκεν Ἄπολλωνι δαφνηφόρῳ Φλυῆσιν. Οἱ δ' ἄλλοι τοῖς βαρβάροις ἐξισούμενοι τὸ πλῆθος ἐν στενῷ κατὰ μέρος προσφερομένους καὶ περιπίπτοντας ἀλλήλοις ἐτρέψαντο, μέχρι δειλῆς ἀντισχόντας, ὥσπερ εἶρηκε Σιμωνίδης, τὴν καλὴν ἐκείνην καὶ περιβόητον ἀράμενοι νίκην, ἧς οὐθ' Ἑλλησιν οὔτε βαρβάροις ἐνάλιον ἔργον εἶργασται λαμπρότερον, ἀνδρεία μὲν καὶ προθυμία κοινῇ τῶν ναυμαχησάντων, γνώμη δὲ καὶ δεινότητι τῇ Θεμιστοκλέους.

XVI. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν Ξέρξης μὲν ἔτι θυμομαχῶν πρὸς τὴν ἀπότευξιν ἐπεχείρει διὰ χωμάτων ἐπάγειν τὸ πεζὸν τοῖς Ἑλλησιν εἰς Σαλαμίνα, ἐμφράξας τὸν διὰ μέσου πόρον· Θεμιστοκλῆς δ' ἀποπειρώμενος Ἀριστείδου λόγῳ γνώμην ἐποιεῖτο λύειν τὸ ζυῖγμα ταῖς ναυσὶν ἐπιπλεύσαντας εἰς Ἑλλάσποντον, «Ὅπως» ἔφη «τὴν Ἀσίαν ἐν τῇ Εὐρώπῃ λάβωμεν». Δυσχεραίνοντος δὲ τοῦ Ἀριστείδου καὶ λέγοντος ὅτι «Νῦν μὲν τρυφῶντι τῷ βαρβάρῳ πεπολεμήκαμεν, ἐὰν δὲ κατακλείσωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ καταστήσωμεν εἰς ἀνάγκην ὑπὸ δέους ἄνδρα τηλικούτων δυνάμεων κύριον, οὐκέτι κατήμενος ὑπὸ σκιάδι χρυσῇ θεάσεται τὴν μάχην ἐφ' ἡσυχίας, ἀλλὰ πάντα τολμῶν καὶ πᾶσιν αὐτὸς παρὼν διὰ τὸν κίνδυνον ἐπανορθώσεται τὰ παρεμμένα καὶ βουλεύσεται βέλτιον ὑπὲρ τῶν ὄλων· οὐ τὴν οὔσαν οὖν» ἔφη «δεῖ γέφυραν, ὧ Θεμιστόκλεις, ἡμᾶς ἀναιρεῖν, ἀλλ' ἑτέραν, εἶπερ οἶόν τε, προσκατασκευάσαντας ἐκβαλεῖν διὰ τάχους τὸν ἄν-

θρωπον ἐκ τῆς Εὐρώπης». «Οὐκοῦν» εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς «εἰ δοκεῖ ταῦτα συμφέρειν, ὥρα σκοπεῖν καὶ μηχανᾶσθαι πάντας ἡμᾶς, ὅπως ἀπαλλαγῆσεται τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Ἑλλάδος». Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔδοξεν, ἔπεμπέ τινα τῶν βασιλικῶν εὐνούχων ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἀνευρών, Ἀρνάκην ὀνόματι, φράζειν βασιλεῖ κελεύσας, ὅτι τοῖς μὲν Ἑλλήσι δέδοκται τῷ ναυτικῷ κερρατηκότηας ἀναπλεῖν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἐπὶ τὸ ζεῦγμα καὶ λύειν τὴν γέφυραν· Θεμιστοκλῆς δὲ κηδόμενος βασιλέως παραινεῖ σπεύδειν ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ καὶ περαιοῦσθαι, μέχρῃς αὐτὸς ἐμποιεῖ τινας διατριβάς τοῖς συμμάχοις καὶ μελλήσεις πρὸς τὴν δίωξιν. Ταῦθ' ὁ βάρβαρος ἀκούσας καὶ γενόμενος περίφοβος διὰ τάχους ἐποιεῖτο τὴν ἀναχώρησιν. Καὶ πείραν ἠ Θεμιστοκλέους καὶ Ἀριστείδου φρόνησις ἐν Μαρδονίῳ παρέσχεν, εἴ γε πολλοστημορίῳ τῆς Ἑέρξου δυνάμεως διαγωνισάμενοι Πλαταιᾶσιν εἰς τὸν περὶ τῶν ὅλων κίνδυνον κατέστησαν.

XVII. Πόλεων μὲν οὖν τὴν Αἰγινήτων ἀριστεῦσαι φησιν Ἡρόδοτος, Θεμιστοκλεῖ δέ, καίπερ ἄκοντες ὑπὸ φθόνου, τὸ πρωτεῖον ἀπέδοσαν ἅπαντες. Ἐπεὶ γὰρ ἀναχωρήσαντες εἰς τὸν Ἴσθμὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὴν ψῆφον ἔφερον οἱ στρατηγεῖ, πρῶτον μὲν ἕκαστος ἑαυτὸν ἀπέφαιναν ἀρετῇ, δεῦτερον δὲ μεθ' ἑαυτὸν Θεμιστοκλέα. Λακεδαιμόνιοι δ' εἰς τὴν Σπάρτην αὐτὸν καταγαγόντες Εὐρυβιάδῃ μὲν ἀνδρείας, ἐκείνῳ δὲ σοφίας ἀριστεῖον ἔδοσαν θαλλοῦ στέφανον, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀρμάτων τὸ πρωτεῦον ἔδωρήσαντο καὶ τριακοσίους τῶν νέων πομποὺς ἄχρι τῶν ὄρων συνεξέπεμψαν. Λέγεται δ' Ὀλυμπίων τῶν ἐφεξῆς ἀγομένων καὶ παρελθόντος εἰς τὸ

στάδιον τοῦ Θεμιστοκλέους, ἀμελήσαντας τῶν ἀγωνιστῶν τοὺς παρόντας ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκεῖνον θεᾶσθαι καὶ τοῖς ξένοις ἐπιδεικνύειν ἅμα θαυμάζοντας καὶ κροτοῦντας, ὥστε καὶ αὐτὸν ἡσθέντα πρὸς τοὺς φίλους ὁμολογῆσαι τὸν καρπὸν ἀπέχειν τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αὐτῷ πονηθέντων.

Γ'. Ἀνέκδοτα περὶ τοῦ Θεμιστοκλέους.

XVIII. Καὶ γὰρ ἦν τῇ φύσει φιλοτιμότερος, εἰ δεῖ τεκμαίρεσθαι διὰ τῶν ἀπομνημονευομένων. Αἰρεθεὶς γὰρ ναύαρχος ὑπὸ τῆς πόλεως οὐδὲν οὔτε τῶν ἰδίων οὔτε τῶν κοινῶν κατὰ μέρος ἐχρημάτιζεν, ἀλλὰ πᾶν ἀνεβάλλετο τὸ προσπίπτον εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐκπλεῖν ἔμελλεν, ἵν' ὁμοῦ πολλὰ πράττων πράγματα καὶ παντοδαποῖς ἀνθρώποις ὁμιλῶν μέγας εἶναι δοκῇ καὶ πλεῖστον δύνασθαι. Τῶν δὲ νεκρῶν τοὺς ἐκπεσόντας ἐπισκοπῶν παρὰ τὴν θάλατταν, ὡς εἶδε περικειμένους ψέλια χρυσᾶ καὶ στρεπτούς, αὐτὸς μὲν παρῆλθε, τῷ δ' ἐπομένῳ φίλῳ δεΐξας εἶπεν· «Ἀνελοῦ σαυτῷ· σὺ γὰρ οὐκ εἶ Θεμιστοκλῆς». Ἔλεγε δὲ τοὺς Ἀθηναίους οὐ τιμᾶν αὐτὸν οὐδὲ θαυμάζειν, ἀλλ' ὥσπερ πλατάνῳ χειμαζομένους μὲν ὑποτρέχειν, εὐδίας δὲ περὶ αὐτοὺς γενομένης τίλλειν καὶ κολοῦειν. Τοῦ δὲ Σεριφίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἔσχηκε δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν· «Ἀληθῆ λέγεις» εἶπεν «ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ Σερίφιος ὦν ἐγενόμην ἔνδοξος, οὔτε σὺ Ἀθηναῖος». Ἐτέρου δὲ τινος τῶν στρατηγῶν, ὡς ἔδοξέ τι χρήσιμον διαπεπραῆχθαι τῇ πόλει, θρασυνομένου πρὸς τὸν Θεμι-

στοκλέα καὶ τὰς ἑαυτοῦ ταῖς ἐκείνου πράξεις ἀντιπαραβάλλοντος, ἔφη τῇ ἑορτῇ τὴν ὑστεραίαν ἐρίσαι λέγουσαν, ὡς ἐκείνη μὲν ἀσχολιῶν τε μεστὴ καὶ κοπώδης ἐστίν, ἐν αὐτῇ δὲ πάντες ἀπολαύουσι τῶν παρεσκευασμένων σχολάζοντες· τὴν δ' ἑορτὴν πρὸς ταῦτ' εἰπεῖν· «Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ' ἐμοῦ μὴ γενομένης σὺ οὐκ ἂν ἦσθα»· «κάμοῦ τοίνυν» ἔφη «τότε μὴ γενομένου, ποῦ ἂν ἦτε νῦν ὑμεῖς;» Τὸν δὲ υἱὸν ἐντροφῶντα τῇ μητρὶ καὶ δι' ἐκείνην αὐτῷ σκόπτων ἔλεγε πλεῖστον τῶν Ἑλλήνων δύνασθαι τοῖς μὲν γὰρ Ἑλλήσιν ἐπιτάττειν Ἀθηναίους, Ἀθηναίους δ' αὐτόν, αὐτῷ δὲ τὴν ἐκείνου μητέρα, τῇ μητρὶ δ' ἐκεῖνον. Ἴδιος δὲ τις ἐν πᾶσι βουλόμενος εἶναι χωρίον μὲν πιπράσκων ἐκέλευε κηρύττειν, ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει· τῶν δὲ μνωμένων αὐτοῦ τὴν θυγατέρα τὸν ἐπικικῆ τοῦ πλουσίου προκρίνας ἔφη ζητεῖν ἄνδρα χρημάτων δεόμενον μᾶλλον ἢ χρήματα ἀνδρός. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀποφθέγμασι τοιοῦτός τις ἦν.

**Δ'. Δράσις τοῦ Θεμιστοκλέους μετὰ τοὺς
Μηδικοὺς πολέμους.**

XIX. Γενόμενος δ' ἀπὸ τῶν πράξεων ἐκείνων εὐθύς ἐπεχειρεῖ τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν καὶ τειχίζειν, ὡς μὲν ἱστορεῖ Θεόπομπος, χρήμασι πείσας μὴ ἐναντιωθῆναι τοὺς ἐφόρους, ὡς δ' οἱ πλεῖστοι, παρακρουσάμενος. Ἦκε μὲν γὰρ εἰς Σπάρτην ὄνομα πρεσβείας ἐπιγραφάμενος· ἐγκαλούντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτι τειχίζουσι τὸ ἄστυ, καὶ Πολυάρχου κατηγοροῦντος ἐπίτηδες ἐξ Αἰγίνης ἀποσταλέντος, ἠρνεῖτο καὶ πέμπειν ἐκέλευεν εἰς

Ἄθηνας τοὺς κατοφομένους, ἅμα μὲν ἐμβάλλων τῷ τειχισμῷ χρόνον ἐκ τῆς διατριβῆς, ἅμα δὲ βουλόμενος ἀντὶ αὐτοῦ τοὺς πεμπομένους ὑλάρχειν τοῖς Ἀθηναίοις. Ὁ καὶ συνέβη γινόντες γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸ ἀληθὲς οὐκ ἠδίκησαν αὐτόν, ἀλλ' ἀδήλως χαλεπαίνοντες ἀπέπεμψαν. Ἐκ δὲ τούτου τὸν Πειραιᾶ κατεσκευάζε, τὴν τῶν λιμένων εὐφυῖαν κατανοήσας καὶ τὴν πόλιν ὄλην ἀρμοττόμενος πρὸς τὴν θάλατταν, καὶ τρόπον τινὰ τοῖς παλαιαῖς βασιλεῦσι τῶν Ἀθηναίων ἀντιπολιτευόμενος. Ἐκεῖνοι μὲν γάρ, ὡς λέγεται, πραγματευόμενοι τοὺς πολίτας ἀποσπάσαι τῆς θαλάττης καὶ συνεθίσαι ζῆν μὴ πλέοντας, ἀλλὰ τὴν χώραν φυτεύοντας, τὸν περὶ τῆς Ἀθηνᾶς διέδωσαν λόγον, ὡς ἐρίσαντα περὶ τῆς χώρας τὸν Ποσειδῶν δειξάσα τὴν μορῖαν τοῖς δικασταῖς ἐνίκησε. Θεμιστοκλῆς δ' οὐχ, ὥσπερ Ἀριστοφάνης ὁ κωμικός φησι, τῇ πόλει τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐξῆψε τοῦ Πειραιῶς καὶ τὴν γῆν τῆς θαλάττης ὅθεν καὶ τὸν δῆμον ἠϋξησησε κατὰ τῶν ἀρίστων καὶ θράσους ἐνέπλησεν, εἰς ναύτας καὶ κελευστὰς καὶ κυβερνήτας τῆς δυνάμεως ἀφικομένης. Διὸ καὶ τὸ βῆμα τὸ ἐν Πνυκί πεποιημένον ὥστ' ἀποβλέπειν πρὸς τὴν θάλατταν ὕστερον οἱ τριάκοντα πρὸς τὴν χώραν ἀπέστρεψαν, οἴομενοι τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν γενεσιν εἶναι δημοκρατίας, ὀλιγαρχία δ' ἦττον δυσχεραίνειν τοὺς γεωργοῦντας.

XX. Θεμιστοκλῆς δὲ καὶ μεῖζόν τι περὶ τῆς ναυτικῆς διανοήθη δυνάμεως. Ἐπεὶ γὰρ ὁ τῶν Ἑλλήνων στόλος ἀπηλλαγμένου Ξέρξου κατῆρεν εἰς Παγασὰς καὶ διεχειμάζε, δημηγορῶν ἐν τοῖς Ἀθηναίοις ἔφη τινὰ πρᾶ-

ξιν ἔχειν ὠφέλιμον μὲν αὐτοῖς καὶ σωτήριον, ἀπόρρητον δὲ πρὸς τοὺς πολλούς. Τῶν δ' Ἀθηναίων Ἀριστείδην φράσαι μόνῳ κελευόντων, κἄν ἐκεῖνος δοκιμάσῃ περαινῆν, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἔφρασε τῷ Ἀριστείδῃ, τὸ νεώριον ἐμπρῆσαι διανοεῖσθαι τῶν Ἑλλήνων· ὁ δ' Ἀριστείδης εἰς τὸν δῆμον παρελθὼν ἔφη τῆς πράξεως, ἣν διανοεῖται πράττειν ὁ Θεμιστοκλῆς, μηδεμίαν εἶναι μήτε λυσιτελεστέραν μήτ' ἀδικωτέραν. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διὰ ταῦτα παύσασθαι τῷ Θεμιστοκλεῖ προσέταξαν. Ἐν δὲ τοῖς Ἀμφικτυονικοῖς συνεδρῖοις τῶν Λακεδαιμονίων εἰσηγουμένων, ὅπως ἀπειργωνται τῆς Ἀμφικτυονίας αἰ μὴ συμμαχήσασαι κατὰ τοῦ Μήδου πόλεις, φοβηθεῖς, μὴ Θετταλοὺς καὶ Ἀργεῖους, ἔτι δὲ Θηβαίους ἐκβαλόντες τοῦ συνεδρῖου παντελῶς ἐπικρατήσωσι τῶν ψήφων καὶ γένηται τὸ δοκοῦν ἐκείνοις, συνεῖπε ταῖς πόλεσι καὶ μετέθηκε τὰς γνώμας τῶν Πυλαγόρων, διδάξας ὡς τριάκοντα καὶ μία μόναι πόλεις εἰσὶν αἰ μετασχοῦσαι τοῦ πολέμου, καὶ τούτων αἰ πλείους παντάπασι μικραὶ· δεινὸν οὖν, εἰ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐκσπόνδου γενομένης ἐπὶ ταῖς μεγίσταις δυσὶν ἢ τρισὶ πόλεσιν ἔσται τὸ συνέδριον. Ἐκ τούτου μὲν οὖν μάλιστα τοῖς Λακεδαιμονίοις προσέκρουσε· διὸ καὶ τὸν Κίμωνα προῆγον ταῖς τιμαῖς, ἀντίπαλον ἐν τῇ πολιτείᾳ τῷ Θεμιστοκλεῖ καθιστάντες.

XXI. Ἦν δὲ καὶ τοῖς συμμαχοῖς ἐπαχθῆς περιπλέων τε τὰς νήσους καὶ χρηματιζόμενος ἀπ' αὐτῶν· οἷα καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἀργύριον αἰτοῦντά φησιν αὐτὸν Ἡρόδοτος εἰπεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι. Δύο γὰρ ἦκειν ἔφη θεοὺς κομίζων, Πειθῶ καὶ Βίαν· οἱ δ' ἔφρασαν εἶναι καὶ παρ'

αὐτοῖς θεοὺς μεγάλους δύο, Πενίαν καὶ Ἀπορίαν, ὑφ' ὧν κωλύεσθαι δοῦναι χρήματα ἐκείνῳ. Τιμοκρέων δ' ὁ Ῥόδιος μελοποιὸς ἐν ᾧσματι καθάπτεται πικρότερον τοῦ Θεμιστοκλέους, ὡς ἄλλους μὲν ἐπὶ χρήμασι φυγάδας διαπραξαμένου κατελθεῖν, αὐτὸν δὲ ξένον ὄντα καὶ φίλον προεμένου δι' ἀργύριον. Λέγει δ' οὕτως·

Ἄλλ' εἰ τύ γα Πausανίαν ἦ καὶ τύ γα Ξάνθιππον αἰνεῖς,
ἦ τύ γα Λευτυχίδα, ἐγὼ δ' Ἀριστείδα ἐπαινέω,
ἄνδρ' ἱερᾶν ἀπ' Ἀθανᾶν
ἐλθεῖν ἓνα λῶστον, ἐπεὶ Θεμιστοκλέα γ' ἤχθαρε Λατώ,
ψεύσταν, ἄδικον, προδόταν, ὃς Τιμοκρέοντα ξεῖνον ἔόντα
ἀργυροῖσι κυβαλικοῖσι πεισθεὶς οὐ κατᾶγεν
ἐς πατρίδα Ἰάλυσον·
λαβὼν δὲ τρί' ἀργυρίου τάλαντ' ἔβα πλέων εἰς ὄλεθρον,
τοὺς μὲν κατάγων ἀδίκως, τοὺς δ' ἐκδιώκων, τοὺς δὲ καίνων
ἀργυρίων ὑπόπλεος. Ἴσθμοῖ δὲ πανδοκεὺς γελοῖος
ψυχρὰ κρέ' ἀντιπαρεῖχεν·
οἱ δ' ἦσθιον εὐχόμενοι Θεμιστοκλεῦς μὴ ὦραν γενέσθαι.

Πολὺ δ' ἀσελγεστέρῳ καὶ ἀναπεπταμένη μᾶλλον εἰς τὸν Θεμιστοκλέα βλασφημία χρῆται μετὰ τὴν φυγὴν αὐτοῦ καὶ τὴν καταδίκην ὁ Τιμοκρέων, ᾧσμα ποιήσας, οὗ ἔστιν ἀρχή·

Μοῦσα, τοῦδε τοῦ μέλεος
κλέος ἀν' Ἑλλανας τίθει,
ὡς εἰκόδς καὶ δίκαιον.

Λέγεται δ' ὁ Τιμοκρέων ἐπὶ μηδισμῶ φυγεῖν συγκαταψηφισαμένου τοῦ Θεμιστοκλέους. Ὡς οὖν ὁ Θεμιστοκλῆς αἰτίαν ἔσχε μηδίξειν, ταῦτ' ἐποίησεν εἰς αὐτόν·

Οὐκ ἄρα Τιμωκρέων μόνος
 Μήδοισιν ὄρκιατόμει,
 ἀλλ' ἐντὶ κάλλοι δὴ πονηροί·
 οὐκ ἐγὼ μόνον κόλουρις·
 ἐντὶ κάλλαι ἀλώπεκες.

**Ε'. Ἐξοστρακισμός, φυγή καὶ θάνατος
 τοῦ Θεμιστοκλέους.**

XXII. Ἦδη δὲ καὶ τῶν πολιτῶν διὰ τὸ φθονεῖν
 ἠδέως τὰς διαβολὰς προσιεμένων ἠναγκάζετο λυπηρὸς
 εἶναι τῶν αὐτοῦ πράξεων ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις μνη-
 μονεύων, καὶ πρὸς τοὺς δυσχεραίνοντας «Τί κοπιᾶτε»
 εἰπεῖν «ὑπὸ τῶν αὐτῶν πολλάκις εὖ πάσχοντες;» Ἦνί-
 ασε δὲ τοὺς πολλοὺς καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰσά-
 μενος, ἦν Ἀριστοβούλην μὲν προσηγόρευσε, ὡς ἄρι-
 στα τῇ πόλει καὶ τοῖς Ἑλλησι βουλευσάμενος, πλησίον
 δὲ τῆς οἰκίας κατεσκεύασεν ἐν Μελίτῃ τὸ ἱερὸν, οὗ νῦν
 τὰ σώματα τῶν θανατουμένων οἱ δήμοι προβάλλουσι
 καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τοὺς βρόχους τῶν ἀπαγομένων καὶ
 καθαιρεθέντων ἐκφέρουσιν. Ἐκεῖτο δὲ καὶ τοῦ Θεμι-
 στοκλέους εἰκόμιον ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀριστοβούλης ἔτι
 καθ' ἡμᾶς· καὶ φαίνεται τις οὐ τὴν ψυχὴν μόνον, ἀλλὰ
 καὶ τὴν ὄψιν ἡρωϊκὸς γενόμενος. Τὸν μὲν οὖν ἐξοστρα-
 κισμὸν ἐποίησαντο κατ' αὐτοῦ κολούοντες τὸ ἀξίωμα
 καὶ τὴν ὑπεροχὴν, ὥσπερ εἰώθεσαν ἐπὶ πάντων, οὓς
 ὄντο τῇ δυνάμει βαρεῖς καὶ πρὸς ἰσότητα δημοκρατι-
 κὴν ἀσυμμέτρους εἶναι. Κόλασις γὰρ οὐκ ἦν ὁ ἐξοστρα-
 κισμὸς, ἀλλὰ παραμυθία φθόνου καὶ κουφισμὸς, ἡδο-

μένου τῷ ταπεινοῦν τοὺς ὑπερέχοντας καὶ τὴν δυσμέ-
νειαν εἰς ταύτην τὴν ἀτιμίαν ἀποπνέοντος.

XXIII. Ἐκπεσόντος δὲ τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ δια-
τρίβοντος ἐν Ἀργεῖ τὰ περὶ Πausανίαν συμπεσόντα
κατ' ἐκείνου παρέσχε τοῖς ἐχθροῖς ἀφορμὰς. Ὁ δὲ γρα-
ψάμενος αὐτὸν προδοσίας Λεωβώτης ἦν ὁ Ἀλκμέωνος
Ἀγρυλῆθεν, ἅμα συνεπαιτιωμένων τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ
γὰρ Πausανίας πράττων ἐκεῖνα δὴ τὰ περὶ τὴν προδο-
σίαν πρότερον μὲν ἀπεκρύπτετο τὸν Θεμιστοκλέα, καί-
περ ὄντα φίλον· ὡς δ' εἶδεν ἐκλεπτοκότα τῆς πόλεως
καὶ φέροντα χαλεπῶς, ἐθάρρησεν ἐπὶ τὴν κοινωνίαν τῶν
πραττομένων παρακαλεῖν, γράμματα τοῦ βασιλέως ἐπι-
δεικνύμενος αὐτῷ καὶ παροξύνων ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὡς
πονηροὺς καὶ ἀχαρίστους. Ὁ δὲ τὴν μὲν δέησιν ἀπε-
τρίψατο τοῦ Πausανίου καὶ τὴν κοινωνίαν ὅλως ἀπέι-
πατο, πρὸς οὐδένα δὲ τοὺς λόγους ἐξήνεγκεν οὐδὲ κατε-
μήγυσε τὴν πρᾶξιν, εἴτε παύσεσθαι προσδοκῶν αὐτόν,
εἴτ' ἄλλως καταφανῆ γενήσεσθαι, σὺν οὐδενὶ λογι-
σμῷ πραγμάτων ἀτόπων καὶ παραβόλων ὀρεγόμενον.
Οὕτω δὲ τοῦ Πausανίου θανατωθέντος ἐπιστολαὶ τινες
ἀνευρεθεῖσαι καὶ γράμματα περὶ τούτων εἰς ὑποψίαν
ἐνέβαλον τὸν Θεμιστοκλέα· καὶ κατεβῶν μὲν αὐτοῦ
Λακεδαιμόνιοι, κατηγοροῦν δ' οἱ φθινοῦντες τῶν πο-
λιτῶν, οὐ παρόντος, ἀλλὰ διὰ γραμμάτων ἀπολογου-
μένου μάλιστα ταῖς προτέραις κατηγορίαις· διαβαλλό-
μενος γὰρ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πρὸς τοὺς πολίτας ἔγραφεν,
ὡς ἄρχειν μὲν αἰεὶ ζητῶν, ἄρχεσθαι δὲ μὴ πεφυκῶς μηδὲ
βουλόμενος, οὐκ ἂν ποτε βαρβάρους καὶ πολεμίους αὐ-
τὸν ἀποδόσθαι μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Οὐ μὴν ἀλλὰ συμ-

πεισθεις ὑπὸ τῶν κατηγορούντων ὁ δῆμος ἔπεμψεν ἄνδρας, οἷς εἶρητο συλλαμβάνειν καὶ ἀνάγειν αὐτὸν κριθισόμενον ἐν τοῖς Ἑλλησιν.

XXIV. Προαισθόμενος δ' ἐκεῖνος εἰς Κέρκυραν διεπέρασεν, οὔσης αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν εὐεργεσίας. Γενόμενος γὰρ αὐτῶν κριτῆς πρὸς Κορινθίους ἐχόντων διαφοράν, ἔλυσε τὴν ἐχθρὰν εἴκοσι τάλαντα κρίνας τοὺς Κορινθίους καταβαλεῖν καὶ Λευκάδα κοινῇ νέμειν ἀμφοτέρων ἄποικον. Ἐκεῖθεν δ' εἰς Ἥπειρον ἔφυγε καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἔρριψεν αὐτὸν εἰς ἐλπίδας χαλεπὰς καὶ ἀπόρους, καταφυγὼν πρὸς Ἀδμητον, ὅς βασιλεὺς μὲν ἦν Μολοττῶν, δεηθεὶς δέ τι τῶν Ἀθηναίων καὶ προπηλακισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅτ' ἤκμαζεν ἐν τῇ πολιτείᾳ, δι' ὀργῆς εἶχεν αὐτὸν αἰεὶ καὶ δῆλος, ἦν, εἰ λάβοι, τιμωρησόμενος. Ἐν δὲ τῇ τότε τύχῃ μᾶλλον ὁ Θεμιστοκλῆς φοβηθεὶς συγγενῆ καὶ πρόσφατον φθόνον ὀργῆς παλαιᾶς καὶ βασιλικῆς, ταύτῃ φέρον ὑπέβηκεν ἑαυτὸν, ἰκέτης τοῦ Ἀδμήτου καταστάς ἰδιὸν τινα καὶ παρηλλαγμένον τρόπον. Ἐχων γὰρ αὐτοῦ τὸν υἱὸν ὄντα παῖδα πρὸς τὴν ἐστίαν προσέπεσε, ταύτην μεγίστην καὶ μόνην σχεδὸν ἀναντίρρητον ἡγουμένων ἰκεσίαν τῶν Μολοττῶν. Ἐνιοὶ μὲν οὖν Φθίαν τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως λέγουσιν ὑποθέσθαι τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸ ἰκέτευμα τοῦτο καὶ τὸν υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καθίσει μετ' αὐτοῦ· τινὲς δ' αὐτὸν τὸν Ἀδμητον, ὡς ἀφοσιώσαιτο πρὸς τοὺς διώκοντας τὴν ἀνάγκην, δι' ἣν οὐκ ἐκδίδωσι τὸν ἄνδρα, διαθεῖναι καὶ συντραφῶδῃσαι τὴν ἰκεσίαν. Ἐκεῖ δ' αὐτῷ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ἐκκλέψας ἐκ τῶν Ἀθη-

νῶν Ἐπικράτης ὁ Ἀχαρνεὺς ἀπέστειλεν ὃν ἐπὶ τούτῳ Κίμων ὕστερον κρίνας ἐθανάτωσεν, ὡς ἱστορεῖ Στησίμβροτος. Εἴτ' οὐκ' οἶδ' ὅπως ἐπιλαθόμενος τούτων ἢ τὸν Θεμιστοκλέα ποιῶν ἐπιλαθόμενον πλεῦσαι φησιν εἰς Σικελίαν καὶ παρ' Ἰέρωνος αἰτεῖν τοῦ τυράννου τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον, ὑπισχνούμενον αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας ὑπηκόους ποιήσειν ἀποτριψαμένον δὲ τοῦ Ἰέρωνος, οὕτως εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπάσαι.

XXV. Ταῦτα δ' οὐκ εἰκός ἐστιν οὕτω γενέσθαι. Θεόφραστος γὰρ ἐν τοῖς Περὶ βασιλείας ἱστορεῖ τὸν Θεμιστοκλέα, πέμψαντος εἰς Ὀλυμπίαν Ἰέρωνος ἵππους ἀγωνιστῆς καὶ σκηνὴν τινα κατεσκευασμένην πολυτελῶς στήσαντος, εἰπεῖν ἐν τοῖς Ἕλλησι λόγον, ὡς χρή τὴν σκηνὴν διαρπάσαι τοῦ τυράννου καὶ κολῦσαι τοὺς ἵππους ἀγωνίσασθαι. Θουκυδίδης δ' ἐκπλεῦσαι φησιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτέραν καταβάντα θάλατταν ἀπὸ Πύδνης, οὐδενὸς εἰδότος ὅστις εἴη τῶν πλεόντων, μέχρι οὗ πνεύματι τῆς ὀλκάδος εἰς Θάσον καταφερομένης ὑπ' Ἀθηναίων πολιορκουμένην τότε φοβηθεὶς ἀναδείξειεν ἑαυτὸν τῷ τε ναυκλήρῳ καὶ τῷ κυβερνήτῃ· καὶ τὰ μὲν δεόμενος, τὰ δ' ἀπειλῶν καὶ λέγων, ὅτι κατηγορήσοι καὶ καταψεύσοιτο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς οὐκ ἀγνοοῦντες, ἀλλὰ χρήμασι πεισθέντες ἕξ ἀρχῆς ἀναλάβοιεν αὐτόν, οὕτως ἀναγκάσειε παραπλεῦσαι καὶ λαβέσθαι τῆς Ἀσίας. Τῶν δὲ χρημάτων αὐτῷ πολλὰ μὲν ὑπεκκλαπέντα διὰ τῶν φίλων εἰς Ἀσίαν ἔπλει· τῶν δὲ φανερῶν γενομένων καὶ συναθρόντων εἰς τὸ δημόσιον Θεόπομπος μὲν ἑκατὸν τάλαντα, Θεόφραστος δὲ ὀγδοήκοντά φησι γενέσθαι τὸ πλῆθος, οὐδὲ τριῶν ἄξια τάλαντων κείτη-

μένου τοῦ Θεμιστοκλέους, πρὶν ἄπτεσθαι τῆς πολιτείας.

XXVI. Ἐπεὶ δὲ κατέπλευσεν εἰς Κόμην καὶ πολλοὺς ἦσθετο τῶν ἐπὶ θαλάττῃ παραφυλάττοντας αὐτὸν λαβεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς περὶ Ἐργοτέλη καὶ Πυθόδωρον (ἦν γὰρ ἡ θήρα λυσιτελῆς τοῖς γε τὸ κερδαίνειν ἀπὸ παντὸς ἀγαπῶσι, διακοσίων ἐπικεκηρυγμένων αὐτῷ ταλάντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως), ἔφυγεν εἰς Αἰγᾶς, Αἰολικὸν πολισμάτιον, ὑπὸ πάντων ἀγνοούμενος πλὴν τοῦ ξένου Νικογένους, ὃς Αἰολέων πλείστην οὐσίαν ἐκέκτητο καὶ τοῖς ἄνω δυνατοῖς γνώριμος ὑπῆρχε. Παρὰ τούτῳ κρυπτόμενος ἡμέρας ὀλίγας διέτριψεν· εἶτα μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκ θυσίας τινὸς Ὀλβιος, ὁ τῶν τέκνων τοῦ Νικογένους παιδαγωγός, ἔκφρων γενόμενος καὶ θεοφόρητος, ἀνεφώνησεν ἐν μέτρῳ ταυτί·

Νυκτὶ φωνήν, νυκτὶ βουλήν, νυκτὶ τὴν νίκην δίδου.
Καὶ μετὰ ταῦτα κατακοιμηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς ὄναρ ἔδοξεν ἰδεῖν δράκοντα κατὰ τῆς γαστρὸς αὐτοῦ περιελιπτόμενον καὶ προσανέρποντα τῷ τραχήλῳ· γενόμενον δ' ἀετόν, ὡς ἦψατο τοῦ προσώπου, περιβαλόντα τὰς πτέρυγας ἐξᾶραι καὶ κομίζειν πολλὴν ὀδόν, εἶτα χρυσοῦ τινος κηρυκείου φανέντος, ἐπὶ τούτου στήσαι βεβαίως αὐτόν, ἀμηγάνου δείματος καὶ ταραχῆς ἀπαλλαγέντα. Πέμπεται δ' οὖν ὑπὸ τοῦ Νικογένους μηχανησαμένου τι τοιόνδε. Τοῦ βαρβαρικοῦ γένους τὸ πολὺ καὶ μάλιστα τὸ Περσικὸν εἰς ζηλοτυπίαν τὴν περὶ τὰς γυναῖκας ἄγριον φύσει καὶ χαλεπὸν ἔστιν· οὐ γὰρ μόνον τὰς γαμετάς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀργυρωνήτους ἰσχυρῶς παραφυλάττουσιν, ὡς ὑπὸ μηδενὸς ὀρᾶσθαι τῶν ἐκτός, ἀλλ' οἴκοι μὲν διαιτᾶσθαι κατακεκλειμένας, ἐν δὲ ταῖς ὁδοι-

πορίαις ὑπὸ σκηναῖς κύκλω περιπεφραγμένας ἐπὶ τῶν ἄρμαμαξῶν ὀχεῖσθαι. Τοιαύτης τῷ Θεμιστοκλεῖ κατασκευασθείσης ἀπήνης καταδὺς ἐκομίζετο, τῶν περὶ αὐτὸν αἰετοῖς ἐντυγχάνουσι καὶ πυνθανομένοις λεγόντων, ὅτι γύναιον Ἑλληνικὸν ἄγουσιν ἀπ' Ἰωνίας πρὸς τινὰ τῶν ἐπὶ θύραις βασιλέως.

XXVII. Θουκυδίδης μὲν οὖν καὶ Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς ἱστοροῦσι τεθνηκότος Ξέρξου πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῷ Θεμιστοκλεῖ γενέσθαι τὴν ἐντευξίν· Ἐφορος δὲ καὶ Δείνων καὶ Κλείταρχος καὶ Ἡρακλείδης, ἔτι δ' ἄλλοι πλείονες, πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι τὸν Ξέρξην. Τοῖς δὲ χρονικοῖς δοκεῖ μᾶλλον ὁ Θουκυδίδης συμφέρεσθαι, καίπερ οὐδ' αὐτοῖς ἀτρέμα συντεταραγμένοις. Ὁ δ' οὖν Θεμιστοκλῆς γενόμενος παρ' αὐτὸ τὸ δεινὸν ἐντυγχάνει πρῶτον Ἀρταβάνῳ τῷ χιλιάρχῳ, λέγων Ἑλλήν μὲν εἶναι, βούλεσθαι δ' ἐντυχεῖν βασιλεῖ περὶ πραγμάτων μεγάλων καὶ πρὸς αὐτὸν μάστιχα σπουδάζων ἐκεῖνος. Ὁ δὲ φησιν· «ὦ ξένε, νόμοι διαφέρουσιν ἀνθρώπων· ἄλλα δ' ἄλλοις καλά· καλὸν δὲ πᾶσι τὰ οἰκεία κοσμεῖν καὶ σφῆξιν. Ὑμᾶς μὲν οὖν ἐλευθερίαν μάστιχα θαναμάζειν καὶ ἰσότητά λόγος· ἡμῖν δὲ πολλῶν νόμων καὶ καλῶν ὄντων κάλλιστος οὗτός ἐστι, τιμᾶν βασιλέα καὶ προσκυνεῖν ὡς εἰκόνα θεοῦ τοῦ τὰ πάντα σφῆζοντος. Εἰ μὲν οὖν ἐπαινῶν τὰ ἡμέτερα προσκυνήσεις, ἔστι σοὶ καὶ θεάσασθαι βασιλέα καὶ προσειπεῖν· εἰ δ' ἄλλο τι φρονεῖς, ἀγγέλοις ἑτέροις χρήσῃ πρὸς αὐτόν. Βασιλεῖ γὰρ οὐ πατριον ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι μὴ προσκυνήσαντος.» Ταῦθ' ὁ Θεμιστοκλῆς ἀκούσας λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἄλλ' ἔγωγε τὴν βασιλέως, ὧ Ἀρτάβανε, φήμην καὶ δύναμιν αὐξή-

σων ἀφίγμαι, καὶ αὐτός τε πείσομαι τοῖς ὑμετέροις νόμοις, ἐπεὶ θεῶ τῷ μεγαλύνοντι Πέρσας οὕτω δοκεῖ, καὶ δι' ἐμὲ πλείονες τῶν νῦν βασιλέα προσκυνήσουσιν, ὥστε τοῦτο μηδὲν ἐμποδῶν ἔστω τοῖς λόγοις, οὓς βούλομαι πρὸς ἐκεῖνον εἰπεῖν». «Τίνα δ'» εἶπεν ὁ Ἀρτάβανος «Ἑλλήνων ἀφίχθαι σε φῶμεν; οὐ γὰρ ἰδιώτη τὴν γνώμην ἔοικας». Καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς: «Τοῦτ' οὐκέτ' ἂν» ἔφη «αὐθιότι τις, Ἀρτάβανε, πρότερος βασιλέως». Οὕτω μὲν ὁ Φαινίας φησὶν· ὁ δ' Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς Περὶ πλούτου προσιστόρησε διὰ γυναικὸς Ἐρετρικῆς, ἣν ὁ χιλιάρχος εἶχε, τῷ Θεμιστοκλεῖ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔντευξιν γενέσθαι καὶ σύστασιν.

XXVIII. Ἐπεὶ δ' οὖν εἰσῆχθη πρὸς βασιλέα καὶ προσκυνήσας ἔστη σιωπῇ, προστάξαντος τῷ ἑρμηνεῖ τοῦ βασιλέως ἐρωτῆσαι, τίς ἐστὶ, καὶ τοῦ ἑρμηνέως ἐρωτήσαντος, εἶπεν: «Ἦκω σοι, βασιλεῦ, Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος ἐγὼ φυγὰς ὑφ' Ἑλλήνων διωχθεὶς, ᾧ πολλὰ μὲν ὀφείλουσι Πέρσαι κακὰ, πλείω δὲ ἀγαθὰ κωλύσαντι τὴν δίωξιν, ὅτε τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀσφαλεῖ γεγενημένης παρέσχε τὰ οἰκεῖα σφύζόμενα χάρισσασθαί τι καὶ ὑμῖν. Ἐμοὶ μὲν οὖν πάντα πρόποντα ταῖς παρούσαις συμφοραῖς ἐστὶ, καὶ παρεσκευασμένος ἀφίγμαι δέξασθαι τε χάριν εὐμενῶς διαλλαττομένου καὶ παραιτεῖσθαι μνησικακοῦντος ὀργήν· σὺ δὲ τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς μάρτυρας θέμενος ὧν εὐεργέτησα Πέρσας, νῦν ἀπόχρησαι ταῖς ἐμαῖς τύχαις πρὸς ἐπίδειξιν ἀρετῆς μᾶλλον ἢ πρὸς ἀποπλήρωσιν ὀργῆς. Σώσεις μὲν γὰρ ἰκέτην σόν, ἀπολεῖς δ' Ἑλλήνων πολέμιον γενόμενον». Ταῦτ' εἰπὼν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπεθείασε τῷ λόγῳ προσδιελθὼν τὴν ὄψιν, ἣν

εἶδεν ἐν Νικογένους, καὶ τὸ μάντευμα τοῦ Δωδωναίου Διός, ὡς κελευσθεὶς πρὸς τὸν ὁμώνυμον τοῦ θεοῦ βαδίζειν συμφρονήσεις πρὸς ἐκεῖνον ἀναπέμπεσθαι· μεγάλους γὰρ ἀμφοτέρους εἶναι τε καὶ λέγεσθαι βασιλέας. Ἀκούσας δ' ὁ Πέρσης ἐκείνῳ μὲν οὐδὲν ἀπεκρίνατο, καίπερ θαυμάσας τὸ φρόνημα καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ· μακαρίσας δὲ πρὸς τοὺς φίλους ἑαυτὸν ὡς ἐπ' εὐτυχίᾳ μεγίστῃ, καὶ κατευξάμενος αἰεὶ τοῖς πολεμίοις τοιαύτας φρένας διδόναι τὸν Ἀρειμάνιον, ὅπως ἐλαύνωσι τοὺς ἀρίστους ἐξ ἑαυτῶν, θῦσαι τε τοῖς θεοῖς λέγεται καὶ πρὸς πόσιν εὐθύς τραπέσθαι, καὶ νύκτωρ ὑπὸ χαρᾶς διὰ μέσων τῶν ὕπνων ἐκβοῆσαι τρίς «Ἐχω Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον».

XXIX. Ἄμα δ' ἡμέρα συγκαλέσας τοὺς φίλους εἰσήγεν αὐτόν, οὐδὲν ἐλπίζοντα χρησιτὸν ἐξ ὧν ἑώρα τοὺς ἐπὶ θύραις εὐθύς ὡς ἐλύθοντο τοῦνομα παριόντος αὐτοῦ, χαλεπῶς διακειμένους καὶ κακῶς λέγοντας. Ἐπι δὲ Ῥωξάνης ὁ χιλιάρχος, ὡς κατ' αὐτὸν ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς προσίων, καθημένου βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων σιωπώντων, ἀτρέμα στενάξας εἶπεν «Ὅφεις Ἕλληνας οὐ ποικίλους, ὁ βασιλέως σε δαίμων δεῦρο ἤγαγεν». Οὐ μὴν ἀλλ' εἰς ὅσιν ἐλθόντος αὐτοῦ καὶ πάλιν προσκνήσαντος, ἀσπασάμενος καὶ προσειπὼν φιλοφρόνως ὁ βασιλεὺς, ἤδη μὲν ἔφησεν αὐτῷ διακόσια τάλαντα ὀφείλειν· κομίσαντα γὰρ αὐτὸν ἀπολήψεσθαι δικαίως τὸ ἐπισηρῆσθαι τῷ ἀγαγόντι· πολλῶν δὲ πλείων τούτων ὑπισχεῖτο, καὶ παρεθάρρυνε καὶ λέγειν ἐδίδου περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀβούλοιτο παρησιαζόμενον. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἀπεκρίνατο, τὸν λόγον εἰκέναι τοῦ ἀνθρώπου τοῖς ποικίλοις στρώ-

μασιν· ὡς γὰρ ἐκεῖνα καὶ τοῦτον ἐκτεινόμενον μὲν ἐπι-
 δεικνύσαι τὰ εἶδη, συστελλόμενον δὲ κρύπτειν καὶ
 διαφθεῖρειν ὄθεν αὐτῷ χρόνου δεῖν. Ἐπεὶ δ' ἠσθέντος
 τοῦ βασιλέως τῇ εἰκασίᾳ καὶ λαμβάνειν κελεύσαντος,
 ἐνιαυτὸν αἰτησάμενος καὶ τὴν Περσίδα γλῶττιαν ἀπο-
 χρώντως ἐκμαθὼν ἐνετύγχανε βασιλεῖ δι' αὐτοῦ, τοῖς
 μὲν ἐκτὸς δόξαν παρέσχε περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμά-
 των διειλέχθαι· πολλῶν δὲ καινοτομουμένων περὶ τὴν
 αὐλὴν καὶ τοὺς φίλους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν ἐκείνῳ τῷ
 χρόνῳ, φθόνον ἔσχε παρὰ τοῖς δυνατοῖς, ὡς καὶ κατ'
 ἐκείνων παρησιᾶ χρῆσθαι πρὸς αὐτὸν ἀποτετολμηκῶς.
 Οὐδὲ γὰρ ἦσαν αἱ τιμαὶ ταῖς τῶν ἄλλων εἰκυῖαι ξένων,
 ἀλλὰ καὶ κνηγεσίων βασιλεῖ μετέσχε καὶ τῶν οἴκοι δια-
 τριβῶν, ὥστε καὶ μητρὶ τῇ βασιλέως εἰς ὄψιν ἔλθειν καὶ
 γενέσθαι συνήθης, διακοῦσαι δὲ καὶ τῶν μαγικῶν λό-
 γων τοῦ βασιλέως κελεύσαντος. Ἐπεὶ δὲ Δημάρατος ὁ
 Σιαρτιάτης αἰτήσασθαι δωρεὰν κελυσθεῖς ἠτήσατο τὴν
 κίταριν, ὥσπερ οἱ βασιλεῖς, ἐπαιρόμενος εἰσελάσαι διὰ
 Σάρδεων, Μιθροπαύστης μὲν ἀνεψιὸς ὢν βασιλέως εἶπε
 τοῦ Δημαράτου τῆς τιμᾶς ἀψάμενος· «Αὕτη μὲν ἡ κί-
 ταρις οὐκ ἔχει ἐγκέφαλον, ὃν ἐπικαλύψει σὺ δ' οὐκ ἔση
 Ζεὺς, ἂν λάβῃς κεραυνόν». Ἀπωσαμένου δὲ τὸν Δημά-
 ρατον ὀργῇ διὰ τὸ αἴτημα τοῦ βασιλέως καὶ δοκοῦντος
 ἀπαιρητῶς ἔχειν πρὸς αὐτόν, ὁ Θεμιστοκλῆς δεηθεὶς
 ἔπεισε καὶ διήλλαξε. Λέγεται δὲ καὶ τοῦς ὕστερον βασι-
 λεῖς, ἐφ' ὧν μᾶλλον αἱ Περσικαὶ πράξεις ταῖς Ἑλληνι-
 καῖς ἀνεκράθησαν, ὁσάκις δεηθεῖεν ἀνδρὸς Ἑλλήνος,
 ἐπαγγέλλεσθαι καὶ γράφειν πρὸς ἕκαστον, ὡς μείζων
 ἔσοιτο παρ' αὐτῷ Θεμιστοκλέους. Αὐτὸν δὲ τὸν Θεμι-

στοκλέα φασίν ἤδη μέγαν ὄντα καὶ θεραπευόμενον ὑπὸ πολλῶν λαμπρᾶς ποτε τραπέζης παρατεθείσης πρὸς τοὺς παῖδας εἰπεῖν· «^Ω παῖδες, ἀπωλόμεθα ἄν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα». Πόλεις δ' αὐτῷ τρεῖς μὲν οἱ πλείστοι δοθῆναι λέγουσιν εἰς ἄρτον καὶ οἶνον καὶ ὄψον, Μαγνησίαν καὶ Λάμψακον καὶ Μυοῦντα· δύο δ' ἄλλας προστίθουσιν ὁ Κυζικηνὸς Νεάνθης καὶ Φαινίας, Περκώτην καὶ Παλαισκηψιν εἰς στρωμνὴν καὶ ἀμπεχόνην.

XXX. Καταβαίνουντι δ' αὐτῷ πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις ἐπὶ θάλατταν Πέρσης ἀνὴρ Ἐπιζύης ὄνομα, σατραπεύων τῆς ἄνω Φρυγίας, ἐπεβούλευσε, παρεσκευακὼς ἔκπαλαι Πισίδας τινὰς ἀποκτενοῦντας, ὅταν ἐν τῇ καλουμένῃ κώμῃ Λεοντοκεφάλῳ γενόμενος καταυλισθῆ. Τῷ δὲ λέγεται καθεύδοντι μεσημβρίας τὴν μητέρα τῶν θεῶν ὄναρ φανεῖσαν εἰπεῖν· «^Ω Θεμιστόκλεις, ὑστέρει κεφαλῆς λέοντων, μὴ λέοντι περιπέσης. Ἐγὼ δ' ἀντὶ τούτου σ' αἰτῶ θεράπαιναν Μνησιπτολέμαν». Διαταραχθεὶς οὖν ὁ Θεμιστοκλῆς προσευξάμενος τῇ θεῷ τὴν μὲν λεωφόρον ἀφῆκεν, ἕτερα δὲ περιελθὼν καὶ παραλλάξας τὸν τόπον ἐκεῖνον ἤδη νυκτὸς οὔσης κατηυλίσατο. Τῶν δὲ τὴν σκηνὴν κομιζόντων ὑποζυγίων ἐνὸς εἰς τὸν ποταμὸν ἐμπεσόντος, οἱ τοῦ Θεμιστοκλέους οἰκέται τὰς αὐλαίας διαβρόχους γενομένας ἐκπετάσαντες ἀνέψυχον· οἱ δὲ Πισίδαι τὰ ξίφη λαβόντες ἐν τούτῳ προσεφέροντο, καὶ τὰ ψυχόμενα πρὸς τὴν σελήνην οὐκ ἀκριβῶς ἰδόντες φήθησαν εἶναι τὴν σκηνὴν τὴν Θεμιστοκλέους κάκεινον ἔνδον εὐρήσειν ἀναπαυόμενον. Ὡς δ' ἐγγὺς γενόμενοι τὴν αὐλαίαν ἀνέστελλον, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ παραφυλάττοντες καὶ συλλαμβάνουσι. Διαφυ-

γών δὲ τὸν κίνδυνον οὕτω καὶ θαυμάσας τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θεοῦ ναόν τε κατεσκεύασεν ἐν Μαγνησίᾳ Δινδυμήνης καὶ τὴν θυγατέρα Μνησιπτολέμαν ἱερείαν ἀπέδειξεν.

XXXI. Ὡς δ' ἦλθεν εἰς Σάρδεις καὶ σχολὴν ἄγων ἐθεᾶτο τῶν ἱερῶν τὴν κατασκευὴν καὶ τῶν ἀναθημάτων τὸ πλῆθος, εἶδε καὶ ἐν Μητρὸς ἱερῷ τὴν καλουμένην ὕδροφόρον κόρην χαλκῆν, μέγεθος δίακτον, ἦν αὐτός, ὅτε τῶν Ἀθήνησιν ὑδάτων ἐπιστάτης ἦν, ἔλων τοὺς ὑφαιρουμένους τὸ ὕδωρ καὶ παροχετεύοντας, ἀνέθηκεν ἐκ τῆς ζημίας ποιησάμενος· εἴτε δὴ παθὼν τι πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ ἀναθήματος, εἴτε βουλόμενος ἐνδείξασθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσῃν ἔχει τιμὴν καὶ δύναμιν ἐν τοῖς βασιλέωσι πράγμασι, λόγον τῷ Λυδίας σατράπῃ προσήνεγκεν αἰτούμενος ἀποστεῖλαι τὴν κόρην εἰς τὰς Ἀθήνας. Χαλεπαίνοντος δὲ τοῦ βαρβάρου καὶ βασιλεῖ γράφειν φήσαντος ἐπιστολήν, φοβηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὴν γυναικωνίτιν κατέρυγε, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ θεραπεύσας χροῖμασιν ἐκείνόν τε κατεπράυνε τῆς ὀργῆς καὶ πρὸς τὰ ἄλλα παρεῖχεν ἑαυτὸν εὐλαβέστερον, ἦδη καὶ τὸν φθόνον τῶν βαρβάρων δεδοικώς. Οὐ γὰρ πλανώμενος περὶ τὴν Ἀσίαν, ὡς φησι Θεόπομπος, ἀλλ' ἐν Μαγνησίᾳ μὲν οἰκῶν καρπούμενος δὲ δωρεὰς μεγάλας καὶ τιμώμενος ὅμοια Περσῶν τοῖς ἀρίστοις, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀδεῶς διῆγεν, οὐ κἀνυ τι τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασι βασιλέωσι προσέχοντος ὑπ' ἀσχολιῶν περὶ τὰς ἄνω πράξεις. Ὡς δ' Αἴγυπτός τε ἀρισταμένη βοηθούτων Ἀθηναίων καὶ τριήρεις Ἑλληνικαὶ μέγροι Κύπρου καὶ Κιλικίας ἀναπλέουσαι καὶ Κίμων θαλατοκρατῶν ἐπέστρεψεν αὐτὸν ἀντεπιχειρεῖν τοῖς Ἑλ-

λησι καὶ κολουεῖν ἀξανομένους ἐπ' αὐτόν, ἤδη δὲ καὶ δυνάμεις ἐκινουῦντο καὶ στρατηγοὶ διεπέμποντο καὶ κατέβαινον ἀγγελίαι πρὸς Θεμιστοκλέα, τῶν Ἑλληνικῶν ἐξάπτεσθαι κελεύοντος βασιλέως καὶ βεβαιοῦν τὰς ὑποσχέσεις, οὔτε δι' ὀργὴν τινα παροξυνθεὶς κατὰ τῶν πολιτῶν οὔτε ἐπαρθεὶς τιμῇ τοσαύτῃ καὶ δυνάμει πρὸς τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἴσως μὲν οὐδ' ἐφικτὸν ἡγούμενος τὸ ἔργον, ἄλλους τε μεγάλους τῆς Ἑλλάδος ἐχούσης στρατηγοὺς τότε καὶ Κίμωνος ὑπερφυῶς εὐημεροῦντος ἐν τοῖς πολεμικοῖς, τὸ δὲ πλεῖστον αἰδοῖ τῆς τε δόξης τῶν πράξεων τῶν ἑαυτοῦ καὶ τῶν τροπαίων ἐκείνων, ἄριστα βουλευσάμενος ἐπιθεῖναι τῷ βίῳ τὴν τελευταίην πρέπουσαν ἔθυσσε τοῖς θεοῖς, καὶ τοὺς φίλους συναγαγὼν καὶ δεξιωσάμενος, ὥς μὲν ὁ πολὺς λόγος, αἷμα ταύρειον πιὼν, ὥς δ' ἔνιοι, φάρμακον ἐφήμερον προσενεγκάμενος, ἐν Μαγνησίᾳ κατέστρεψε, πέντε πρὸς τοῖς ἐξήκοντα βεβιωκὼς ἔτη καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐν πολιτείαις καὶ ἡγεμονίαις. Τὴν δ' αἰτίαν τοῦ θανάτου καὶ τὸν τρόπον πυθόμενον βασιλέα λέγουσιν ἔτι μᾶλλον θαυμάσαι τὸν ἄνδρα καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ οἰκείοις χρώμενον διατελεῖν φιλανθρωπῶς.

XXXII. Ἀπέλιπε δὲ Θεμιστοκλῆς παῖδας ἐκ μὲν Ἀρχίπης τῆς Λυσάνδρου τοῦ Ἀλωπεκῆθεν Ἀρχέπτολιν καὶ Πολύευκτον καὶ Κλεόφαντον· οὗ καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος ὡς ἰππέως ἀρίστου, τᾶλλα δ' οὐδενὸς ἀξίου γενομένου μνημονεύει. Τῶν δὲ πρεσβυτάτων Νεοκλῆς μὲν ἔτι παῖς ὢν ὑπ' ἵππου δηχθεὶς ἀπέθανε, Διοκλέα δὲ Λύσανδρος ὁ πάππος υἷὸν ἐποίησατο. Θυγατέρας δὲ πλείους ἔσχεν, ὧν Μνησιπτολέμαν μὲν ἐκ τῆς δευτέρας γυναι-

κὸς γενομένην Ἀρχέπολις ὁ ἀδελφὸς οὐκ ὢν ὁμομήτριος ἔγημεν, Ἰταλίαν δὲ Πανθοίδης ὁ Χίος, Σύβαριν δὲ Νικομήδης ὁ Ἀθηναῖος· Νικομάχην δὲ Φρασικλῆς ὁ ἀδελφιδοῦς Θεμιστοκλέους, ἤδη τετελευτηκότος ἐκείνου, πλεύσας εἰς Μαγνησίαν ἔλαβε παρὰ τῶν ἀδελφῶν, νεωτάτην δὲ πάντων τῶν τέκνων Ἀσίαν ἔθρεψε. Καὶ τάφον μὲν αὐτοῦ λαμπρὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ Μάγνητες ἔχουσι περὶ δὲ τῶν λειψάνων οὐτ' Ἄνδοκίδῃ προσέχειν ἄξιον ἐν τῷ Περὶ τοὺς ἐταίρους λέγοντι, φωράσαντας τὰ λείψανα διαρρῖψαι τοὺς Ἀθηναίους (ψεύδεται γὰρ ἐπὶ τὸν δῆμον παροξύνων τοὺς ὀλιγαρχικούς), ἃ τε λέγων Φύλαρχος, ὥσπερ ἐν τραγωδίᾳ τῇ ἱστορίᾳ μονονοῦ μηχανὴν ἄρας καὶ προαγαγὼν Νεοκλέα τινὰ καὶ Δημόπολιν, υἱεῖς Θεμιστοκλέους, ἀγῶνα βούλεται κινεῖν καὶ πάθος, οὐδ' ἂν ὁ τυχὼν ἀγνοήσειεν ὅτι πέπλασται. Διόδωρος δ' ὁ περιηγητὴς ἐν τοῖς Περὶ μνημάτων εἴρηκεν, ὡς ὑπονοῶν μᾶλλον ἢ γινώσκων, ὅτι περὶ τὸν μέγαν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἄλκιμον ἀκρωτηρίου πρόκειται τις οἶον ἀγκῶν, καὶ κάμψαντι τοῦτον ἐντός, ἢ τὸ ὑπεύδιον τῆς θαλάττης, κρηπίς ἐστιν εὐμεγέθης καὶ τὸ περὶ αὐτὴν βωμοειδὲς τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους. Οἶεται δὲ καὶ Πλάτωνα τὸν κωμικὸν αὐτῷ μαρτυρεῖν ἐν τούτοις·

Ὁ σὸς δὲ τύμβος ἐν καλῷ κελωσμένος
 Τοῖς ἐμπόροις πρόσρησις ἔσται πανταχοῦ,
 Τοὺς τ' ἐκπλέοντας εἰσπλέοντίας τ' ὄψεται,
 Χώπότην ἄμιλλ' ἢ τῶν νεῶν, θεάσεται.

Τοῖς δ' ἀπὸ γένους τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τιμαί τι-
νες ἐν Μαγνησίᾳ φυλαττόμεναι μέχρι τῶν ἡμετέρων
χρόνων ἦσαν, ἃς ἔκαρποῦτο Θεμιστοκλῆς Ἀθηναῖος,
ἡμέτερος συνήθης καὶ φίλος παρ' Ἀμμωνίῳ τῷ φιλο-
σόφῳ γενόμενος.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. Βίος Πλούταρχου.

Ὁ Πλούταρχος ἐγεννήθη τῷ 46 μ. Χ. ἐν Χαιρωνείᾳ τῆς Βοιωτίας ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ εὐπόρου οἰκογενείας.

Ὡς υἱὸς ἐπιφανῶν καὶ εὐπόρων γονέων ἔτυχεν ὁ Πλούταρχος ἐπιμελεημένης ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως. Νέος ὢν ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐσπούδασε φιλοσοφίαν καὶ ρητορικὴν. Κατόπιν μετέβη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἔδραν τῶν γραμμάτων, ὅπου ὀλίγον μόνον χρόνον διέτριψε.

Καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν δὲ τοῦ τότε κόσμου, τὴν Ῥώμην, μετέβη πολλάκις ὁ Πλούταρχος, ὅπου συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας μὲ πολλοὺς ἐπιφανεῖς Ῥωμαίους. Παρὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐτῆς τῆς Ῥώμης ἀπέκτησε μεγάλην δύναμιν διὰ τὴν πολυμαθειαν καὶ τὰς ἄλλας του ἀρετάς. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς (98—117 μ. Χ.) ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ ὑπατικοῦ ἀξιώματος.

Ἄλλὰ ἂν καὶ τοσοῦτον ἐτιμήθη ἐν Ῥώμῃ ὁ Πλούταρχος, ἀφιέρωσεν ὅμως ἕλκον τοῦ τὸν βίον εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν γενέθλιον πόλιν Χαιρωνείαν. Ἐν ταύτῃ ἔλαβεν οὗτος τὸ ἀξίωμα τοῦ *οδοποιοῦ* καὶ τὸ τοῦ *ἀρχοντος*, πιθανώτατα δὲ ἔγινε καὶ *Βοιωτάρχης*. Καὶ εἰς τὴν καθόλου δὲ διοίκησιν τῆς εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑποτεταγμένης πατρίδος του ἐλάμβανεν ἐνεργὸν μέρος ὁ Πλούταρχος, καθόσον ὁ αὐτοκρά-

τωρ Τραϊανὸς εἶχε διατάξει νὰ ζητοῦν τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ ὄλων τῶν ζητημάτων οἱ ἐκάστοτε ἄρχοντες τῆς Ἀχαΐας*. Ἐν προβεκηνίᾳ δὲ ἡλικίᾳ ἀπομακρυνθεὶς τοῦ δημοσίου βίου ἐγενεν ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ὁ Πλούταρχος ἀπέθανε περὶ τὸ 125 μ. Χ.

2. Συγγράμματα Πλουτάρχου.

Τὰ σφιλόμενα συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου διαφοῦνται εἰς δύο κατηγορίας, ἤτοι εἰς τὰ ἱστορικά καὶ τὰ φιλοσοφικά. Καὶ εἰς μὲν τὰ ἱστορικά ἀνήκουν οἱ *Βίοι* πενήτηντα ἐπιφανῶν ἀνδρῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, εἰς δὲ τὰ φιλοσοφικά τὰ καλούμενα *Ἠθικά*, ἤτοι ὀγδοήκοντα τρεῖς πραγματεῖαι ποικίλου περιεχομένου.

* Ἀχαΐα ἐκαλεῖτο ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ἢ περιλαμβάνουσα τὴν Στερεάν Ἑλλάδα καὶ τὴν Πελοπόννησον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΚΕΦ. 1.

Τὰ ἐκ γένους=τὸ γένος ἢ καταγωγή· ἀμαυρὸς σκοτεινός· ἀμαυρότερος (συγκρ. ἀντιθέσεως) πρὸς δόξαν οὐχί τόσο ἐνδοξός· τῶν δήμων γενικ. διαιρετική· Ἀβρότονον ἐνν. «εἰμί»· Θρηῖσσα (ἰωνικῶς) Θραῖττα· συντελῶ εἰς . . . συνεισφέρω εἰς . . ., ἀνήκω εἰς τινα (φορολογικὴν) τάξιν, φοιτῶ εἰς . . .· ἐνείχετο νοθεία εἶχε τὸ θνειδος ὅτι ἦτο νόθος· εὖ γεγονώς γνήσιος· ἀλείφομαι ἀλείφομαι (δι' ἐλαίου) πρὸς γυμνικὰς ἀσκήσεις, γυμνάζομαι· δοκεῖ ἐνταῦθα=λέγεται· διορισμός διάκρισις· Φλυῆσιν=ἐν Φλύα· τελεστήριον ναός· γραφή τοιχογραφία· ἱστορῶ (έω) ἀναφέρω, λέγω.

Νόθος πρὸς μητρὸς νόθοι ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις καὶ ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ὁ μὲν πατήρ ἦτο πολίτης Ἀθηναῖος (ἀστός), ἢ δὲ μήτηρ ξένη (οὐχί Ἀθῆλις). Οὗτοι εἶχον πολιτικά δικαιώματα μέχρι τοῦ 450 π. Χ., ὅτε τῇ εἰσηγήσει τοῦ Περικλέους ἐψηφίσθη νόμος, κατὰ τὸν ὁποῖον πολιτικά δικαιώματα ἐν Ἀθήναις εἶχον μόνον οἱ γεννηθέντες ἐκ γονέων ἀμφοτέρων ἀστών διὰ τ. ἔ. ἐπειδὴ ἦτο νόθος· πυλῶν τ. ἔ. τῆς πόλεως· ὑπὸ τῶν βαρβάρων τ. ἔ. τῶν Περσῶν ὡς Σιμωνίδης ἱστορήκεν ὁ Σιμωνίδης θὰ ἀνέφερε πιθανῶς τὸν ἐμπρησμόν καὶ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ἐν Φλύα τελεστήριου εἰς τι ἐπιγράμμα ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἢ καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν πράξιν.

ΚΕΦ. 2.

Φορὰ ὀρμή, ζωηρότης· συνετὸς ὁ ἔχων δξύτητα ἀντιλήψεως· προαίρεσις, θέλησις· άνεσις ἀνάπαυσις· *δαθυμῶ* (έω) = μένω ἀργός· μελετῶ λόγους ἀσχολοῦμαι, ἀσκοῦμαι εἰς λόγους (ρήτορικούς)· πρὸς ἑαυτὸν μόνος του· *παίδευσις* μέσον παιδεύσεως, μάθημα· *ἠθοποιὸς* ὁ μορφῶνων τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα· *χάρις* τέρψις· *ἐλευθέριος* ὁ ἀρμόζων εἰς ἐλευθέρους ἀνδρας· *πρᾶξις* πρακτικὴ ἱκανότης· *ὑπερερῶ* τινος πολὺ ἀγαπῶ τι· *παρ' ἡλικίαν* περισσότεσον ἢ ὅσον ἦτο φυσικὸν εἰς τὴν ἡλικίαν (του)· *φύσις* φυσικὰ προτερήματα· *ἐλευθέριοι καὶ ἀστεταὶ διατριβαὶ* = συναναστροφαί, διασκεδάσεις τῶν ἀστῶν τῶν ἐλευθερίως πεπαιδευμένων· *φορτικώτερον* (συγκριτ. ἀντιθέσεως) κἄπως ἀγροίκως· *ἀρμόττωμαι* λύραν χορδίζω λύραν· *ψαλτήριον* κιθάρα· *ἄπτομαι τῶν χρόνων* ὑπολογίζω τὰς χρονολογίας· *ζηλωτῆς* μιμητῆς, μαθητῆς· *δεινότης πολιτικὴ ἱκανότης* εἰς τὴν πολιτικὴν· *σύνεσις δραστήριος* εὐθυκρισία εἰς τὰς (πολιτικὰς) πράξεις· *ἐπιτήδευμα* ἐνασχόλησις, ἔργον, πρᾶξις· *αἴρεσις* δόγμα· *ἀνώματος καὶ ἀστάθμητος ἀκατάστατος* καθ' ἑαυτὴν μόνην· *λόγος* λογικόν, ὀρθοπροσύνη· *ἐξίσταμαι* πρὸς τι ἐκτρέπομαι, παρεκκλίνω πρὸς τι· *κατάρτυσις* ἀσκησις· *ἐξαρτῶ* τινος κρεμῶ ἔκ τινος, κολλῶ εἰς τι· *διηγήματα* συναπτόεν πρὸς τὸ «πλάττοντες»· *ἀτιμία* δυσφημία· *κατεψεῦσθαι* ἐνν. αὐτοῦ· *καταψεύδομαι* τινος ψευδῶς δημιουργοῦμαι, πλάττωμαι κατὰ τινος· *τὰ κοινὰ πράττω* πολιτεύομαι· *δημαγωγός* (δῆμος, ἄγω) πολιτικὸς ἀρχηγός· *οἱ πολλοὶ ὁ λαός*· ὁμοίως ἔχω πρὸς τινα ὁμοίως φέρομαι πρὸς τινα.

Λύραν ἀρμόσασθαι ἢ λύρα ἦτο ἐγχορδον μουσικὸν ὄργανον μὲ ἐπτὰ συνήθως χορδὰς, ὅπως καὶ ἡ κιθάρα, ἣτις ὀλίγον διέφερον αὐτῆς· *Περικλεῖ*, ὃς πολὺ νεώτερος ἦν *Θεμ.* ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγεννήθη τῷ 527 π. Χ., ὁ δὲ Περικλῆς τῷ 495 π. Χ.· *πολιορκοῦντι Σαμίους* ἢ πολιορκία τῆς Σάμου ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἐγινε τῷ 440 π. Χ.· *τῶν φυσικῶν φιλοσόφων* φυσικοὶ φιλόσοφοι καλοῦνται οἱ Ἑλληνες ἐκεῖνοὶ φιλόσοφοι τοῦ ἔκτου

καὶ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος, οἵτινες ἠγχολοῦντο εἰς τὴν ἔρευναν τῆς οὐσίας καὶ τῶν αἰτίων τῶν φυσικῶν ὄντων· ἐπ' ἀμφοτέρα τ. ἔ. καὶ εἰς τὸ καλὸν καὶ εἰς τὸ κακόν· ἃ δὲ τούτων τ. ἔ. τοῦ ἀνωμάλου καὶ ἀσταθμῆτου τοῦ βίου.

ΚΕΦ. 3.

Νεανικὸς ὁ ἀνήκων εἰς νέον, ζωηρὸς, ἰσχυρὸς· τὰ πολιτικὰ πράγματα ἄπτεται τινος ἢ πολιτικῆ ἑλκύει τινά· Ἰταμὸς θρασύς· ἀπέχθεια μίτος· πορεύομαι τὴν ἐναντίαν (δόδον) τινι ἀντιπολιτευομῆ τινι καλοκαγαθικὸς χρηστός· τρόπος χαρακτήρ· πρὸς χάριν πρὸς εὐχαριστησιν· ἀπὸ τοῦ βελτίστου συμφώνως πρὸς τὸ (ἠθικῶς) καλόν· ἀσφάλεια περίσχεψις, συντηρητικότης· ἐνίσταμαι πρὸς τι ἐνκντισομαι πρὸς τι παράφορος μκνιώδης· φιλοτιμία φιλοδοξία· τὰ πολλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· πρὸς ἑαυτῷ μόνος του· ἤλειπεν ἑαυτὸν προητοιμάζετο.

Τὸν δῆμον ἐπὶ πολλὰ κινοῦντι διὰ τῆς λέξεως «πολλὰ» ἐνοεῖται ἡ ἴδρυσις πολιτικῶν συλλόγων, ἢ μεταφορὰ τοῦ ἐπιπέδου τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ Φαλήρου εἰς Πειραιᾶ καὶ ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἐκ τῶν μεταλλείων τοῦ Δαυρείου προσόδων πρὸς κατασκευὴν στόλου.

ΚΕΦ. 4.

* Ἀργύρεα μέταλλα μεταλλεῖα ἀργύρου, ἀργυρωρυχεῖα· παρέρχομαι εἰς τὸν δῆμον παρουσιάζομαι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ)· ὁ πόλεμος οὗτος ἤμαξεν ὁ πόλεμος οὗτος ἦτο ὁ μέγιστος, ὁ σπουδαιότατος· ἢ διὰ τοῦτο θέ· ἐπισείω τί (τινι) σείω τι (πρὸς τινά) πρὸς ἐκφόβησιν, ἀπειλῶ (τινά) διὰ τινος· φιλονικία ἀντιζηλία· ἀποχρῶμαι τινι κάμνω ἐπιωφελεῖ χρησίν τινος, ἐπιωφελοῦμαι τι· εὐκαίρως εἰς κατάλληλον περίστασιν· ἐκ τούτου χρονικ· ὑπάγω τινά ἐλκύω, παρασύρω τινά χωρὶς νά τὸ καταλάβῃ· ὡς ὄντας ἐκ τοῦ ἀνωτέρω «τὴν πόλιν» νοητέα ἢ αἰτιατ. τοὺς πολίτας· ἀληθὴ δύναμις· ἀμύνομαι τινά ἀποκρούω

τινά· *μόνιμος* ὁ μένων εἰς τὸν τόπον του, εἰς τὴν θέσιν του· *ναυβάτης* (ναῦς, βάλιω) ναυτικός· *διαβολὴν κατ' ἑμαυτοῦ παρέχω* δίδω ἀφορμὴν νὰ κατηγορηθῶ· *παραιροῦμαι* τι ἀφαιρῶ τι· *συστέλλω* τινὰ συμμαζεύω, περιορίζω τινὰ· *ἀκριβεία* αὐστηρότης· *ἔστω φιλοσοφώτερον ἐπισκοπεῖν*—(κατ' ἔννοιαν) τοῦτο εἶναι θέμα φιλοσοφικῆς συζητήσεως καὶ οὐχὶ βιογραφικῆς συγγραφῆς· *μαρτυρῶ* τι ἐπιθεδαίω τι.

*Ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον ὁ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Αἰγινήτων πόλεμος, περὶ τοῦ ὁποῦ γίνεται λόγος ἐνταῦθα, ἤρ-
χισε τῷ 488 π. Χ. καὶ ἐτελείωσε τῷ 481 π. Χ. οὐδὲ τοῖς ὁμό-
ροις τ. ἔ. τοῖς Βοιωτοῖς· ἀντὶ *μονίμων ὀπλιτῶν* οἱ ὀπλιταὶ
καλοῦνται ἐνταῦθα *μόνιμοι* κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς *μαχίμους*
ἄνδρας τῶν πλοίων (ναυτικὴ ὀπλιτεία), οἵτινες ἠδύναντο νὰ ἀπο-
βιβάζωνται εἰς διαφόρους τόπους καὶ ἐν περιπτώσει κινδύνου νὰ
ἀποχωροῦν εἰσερχόμενοι εἰς τὰ πλοῖα· *ὑπηρέσιον* ὑπόστρωμα ἐκ
δέρματος, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐκάθηντο οἱ κωπηλάται· τὸ *καθαρόν*
τοῦ πολιτεύματος *ἔβλαψεν* ὁ Πλούταρχος ὑπαινίσσεται τὴν
μομφήν, ὅτι ἡ μεταβολὴ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ ἡπειρωτικῆς εἰς ναυ-
τικὴν δύναμιν ὠδήγησεν αὐτὰς εἰς τὴν ἄκρατον δημοκρατίαν.*

ΚΕΦ. 5.

Σύντονος χρηματιστῆς σφοδρὸς, φοβερὸς χρηματολόγος·
ἐλευθεριότης γενναιοδωρία· *λαμπρὸς* μεγαλοπρεπής· *χορηγία*
εἰσόδημα· *γλισχρότης* φειδωλία, φιλαργυρία· *μικρολογία* μι-
κροπρέπεια· *αἰνίσσομαι* τι ὑπονοῶ τι· *ἔγκλημα* κατηγορία, ἔρις·
σπουδάζεται τις μετὰ ζήλου ἐπιδιώκεται, ἐκτιμᾶται τις· *ἐκλι-
παρῶ* τινα θερμῶς παρακαλῶ τινα· *μελετῶ* ἀσκῶ τὴν τέχνην
μου παρ' αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ του· *γνώριμος* γνωστός, διάσημος·
ἀλαξονεῖαν ὀφλισκάνω κατακρίνομαι ὡς ἀλαζῶν· *σπουδὴ* ἐκτί-
μησις· *ἐναρμόττω* τινὶ εὐαρεστῶ τινα, ἀρέσκω εἰς τινα· *τοῦτο*
μέν . . . τοῦτο δὲ ἀφ' ἑνὸς μέν . . . ἀφ' ἑτέρου δὲ· *ἀπὸ στόμα-
τος* ἀπὸ μνήμης· *κριτῆς* διαιτητής· *ἀσφαλῆς* ἀξιοπίστος· *συμ-
βόλαια* (τὰ) ἰδιωτικὰ συναλλαγὰ καὶ αἱ ἐκ τούτων προερχό-

Πλουτάρχου Θεμιστοκλῆς ἔκδοσις β'

4

μεναι διαφοραί· οὐ μέτριος οὐ δίκαιος, ἄδικος· παρὰ μέλος παρὰ τὴν μελωδίαν, παραφώνως· ἀστεῖος χρηστός· ὄψις μορφῇ τοῦ προσώπου· καταστασιάζω τινὰ νικῶ τινὰ κατὰ τὸν πολιτικὸν ἀνταγωνισμόν· μεθίστημί τινὰ μετατοπίζω, ἀπομακρύνω τινά.

Φιλοθύτην ὄντα . . . ἀφθόνου δεῖσθαι χορηγίας ὁ συχνὰ θυσιάζων ἐδαπάνησεν πολλά, διότι μετὰ τὰς θυσίας ἐγίνοντο συνήθως συμπόσια· ἠπέλησε . . . ποιήσῃν δούρειον ἵππον ὁ Θεμιστοκλῆς ἠπέλησε τὸν Διφιλιδην, ὅτι θὰ ἐνεργήσῃ νὰ εὔρεθῃν ἐκ τῆς οἰκαγενείας τοῦ πρόσωπα, τὰ ὅποια θὰ ἐπιφέρουν τὴν καταστροφὴν του, ἔπως ἐκ τοῦ δουρείου ἵππου ἐξήλθον οἱ καταστρέψαντες τὴν Τροίαν Ἕλληνες· περὶ δεῖπνα κατὰ τὰ Ὀλυμπία καὶ τὰς ἄλλας μεγάλας ἑορτὰς συνήθεια ἦτο νὰ φιλοξενοῦν οἱ πλούσιοι τοὺς πτωχοὺς συμπολίτας τῶν· περὶ σκηνάς οἱ ἐρχόμενοι εἰς Ὀλυμπίαν κατὰ τὴν τέλει τῶν ἀγῶνων δι' ἑλλησιπιδίων οἰκημάτων διέμενον ὑπὸ σκηνάς, τῶν ὁποίων ἡ πολυτέλεια ἐδείκνυε τὸν πλοῦτον καὶ τὴν κοινωνικὴν θέσιν τῶν ἐχόντων· ἐκείνῳ γὰρ ὄντι νέῳ ὁ Κίμων ἦτο 17 ἔτη νεώτερος τοῦ Θεμιστοκλέους· χορηγῶν τραγωδοῖς, ὁ Θεμ. ἔγινε χορηγὸς τραγωδοῖς κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν μεγάλων Διονυσίων τὸν Μάρτιον τοῦ 476 π. Χ.· ἐνίκησε δὲ ἐν τῷ θεατρικῷ ἀγῶνι ἡ τραγωδία ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὸν χορὸν αὐτὸς ὡς χορηγὸς εἶχε παρασκευάσει· τοῦ ἀγῶνος ἔχοντος τ. ἔ. τοῦ σκηνικοῦ ἀγῶνος· πίνακα ἀνέθηκεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διονύσου· Φρύνιχος ἐδίδασκεν οἱ δραματικοὶ ποιηταὶ ἐδίδασκον τοὺς ὑποκριτὰς τὰ μέρη τῶν καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλοῦντο οὗτοι διδάσκαλοι· νοῦν οὐκ ἔχειν, Κορινθίους μὲν κλπ. κατὰ τὸν Θεμιστοκλέα ἀσυνεσία τοῦ Σιμωνίδου ἦτο τὸ ὅτι οὗτος ἔψεγε τὸ μέγα καὶ ἐξέθετεν εἰς κοινήν θέαν τὸ ἄσχημον. Ὡς μομφὴν δὲ καθ' ἑαυτῶν ἐθεώρουν οἱ Κορινθιοὶ τὸ ἐξῆς τοῦ Σιμωνίδου· «Κορινθίους δ' οὐ μέμφεται τὸ Ἴλιον». Ὁ Σιμωνίδης εἶπε τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψιν τοῦ τὴν παράδοσιν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ βασιλεῖς τῆς Λυκίας κατήγοντο ἀπὸ τοῦ Γλαύκου, υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου Σίσφου. Ἐπειδὴ δὲ σύμμαχος τῶν Τρώων ἦτο ὁ Κορίνθιος ἦρω

Γλαυκος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἴππολόγου, ὁ βασιλεὺς τῶν Λυκίων, οἱ Τρῶες δὲν θὰ παρεπονοῦντο κατὰ τῶν Κορινθίων τῶν ἐστρατευσάντων κατὰ τῆς Τροίας ὑπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα· ἐξοστρακισθέντα τὸν Ἀριστείδην ὁ Ἄρ. ἐξοστρακίσθη τῷ 482 π. Χ.

ΚΕΦ. 6.

Ἐξίσταμαι τινος ἀπομακρύνομαι τινος, δηλῶ ὅτι δὲν δέχομαι τι δεινὸς εἰπεῖν ἱκανὸς εἰς τὸν λόγον, ἱκανὸς ῥήτωρ· *μαλακὸς τῇ ψυχῇ* δειλὸς· *ἤτιτων χρημάτων* εὐάλωτος ὑπὸ χρημάτων· *ἐπίδοξος* προσδοκώμενος, *πιθανός*· *χειροτονία* ἀνάτασις τῆς χειρὸς, ψηφοφορία δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν, ἐκλογή· *ἐξουοῦμαι τι* ἐξαγοράζω τι· *δίγλωττος* ὁ ὁμιλῶν δύο γλώσσας, διερμηνεύς· *ἐν τοῖς πεμφθεῖσιν* ὅστις ἦτο εἰς ἓκ τῶν πεμφθέντων· *ψήφισμα* ἀπόφασις τῆς ἐκκλησίας· *φωνή Ἑλληνίς* γλώσσα Ἑλληνική· *χρηῆσαι* ἄορ. τοῦ ῥ. κίχρημι=παρέχω (τι) εἰς χρῆσιν, *θανείζω* λέγω προτείνω· *ἄτιμος* ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον φονεύσας τις δὲν ὑπόκειται εἰς τιμωρίαν, προγεγραμμένος· *μέγιστον* (αὐτοῦ ἔστι) σπουδαιστάτη κρᾶξις (αὐτοῦ εἶναι).

Τοῦ Μήδου τ. ἔ. τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων (=τῶν Περσῶν) τῶν Ἀθηναίων βουλευομένων περὶ στρατηγοῦ τ. ἔ. περὶ ἐκλογῆς στρατηγοῦ μὲ ἀπεριόριστον ἐξουσίαν (στρατηγοῦ αὐτοκράτορος)· *οἱ τὸν ἓκ Μήδων χρυσὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισεν* ὁ Ἄρθμιος εἶχε σταλῆ μετὰ χρημάτων ὑπὸ τοῦ Ξέρξου πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα διὰ τούτων πείσῃ αὐτοὺς νὰ συμπράξουν μετὰ τῶν Περσῶν κατὰ τῶν Ἀθηναίων.

ΚΕΦ. 7.

Ἐπειθε παρατατ. τῆς προσπαθείας· *ὡς προσωτάτω* ὅσον τὸ δυνατὸν μακρὰν· *προκινδυνεύω τινὸς* πολεμῶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τινός· *ὡς προκινδυνευσόντων* νοητέα ἢ γενικὴ «αὐτῶν» (τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων)· *προσγίγνομαι τινι* προστίθεμαι, προσχωρῶ πρὸς τινά· *οὐκ ἀξιῶ* δηλῶ ὅτι δὲν θεωρῶ ἀξιῶν· *ὁμοῦ τι* σχεδόν· *συνορῶ τι* καλῶς ἐννοῶ τι· *παρήμι τινί τι* παρὰχωρῶ εἰς τινά τι· *εἰς τὰ λοιπὰ* εἰς τὸ ἔξης, εἰς τὸ μέλλον· *εὐγνωμοσύνη* σύνεσις, φρόνησις· *περιγίγνομαι τινος*

νικῶ τινα· προσμείγνυμί τινα προσεγγίζω, καταπλέω εἰς τινα (τόπον)· κατὰ στόμα ἀπέναντι· ὑπὲρ Σκιαθοῦ πέραν τῆς (νήσου) Σκιαθοῦ· κομίζομαι πορεύομαι· ἄπτομαι Πελοποννήσου ἐγγίζω, καταπλέω εἰς τὴν Πελ· προσπεριβάλλομαι τι ἀσφαλίζω τι ἀπρόσμαχος ἀκαταμάχητος· πρόωνται ὑποτ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ β. προίεμαι (τινα) = ἐγκαταλείπω (τινά)· διαλέγομαι τινα διαπραγματεύομαι μετὰ τινος· τοῖς περὶ τὸν Εὐρυβιάδην = «τῷ Εὐρυβιάδῃ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ»· τριηρέτης ὁ ὑπηρετῶν ἐν τριήρει ὡς ὀπλίτης ἢ ὡς ἐρέτης· ἀθυμῶ στενοχωροῦμαι· βαρέως φέρω ἀγανακτῶ, δυσκασχετῶ· κίστη κιβώτιον, κάλαθος· ὑποθεις κάτω ἢ πρόθ. «ὑπὸ» ἐνταῦθα ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ «κρυφίως»· μεθ' ἡμέραν τὴν ἐπομένην ἡμέραν.

Θεσσαλίας οὐπω τότε μηδίζειν δοκούσης τοῦτο ἀναφέρεται μόνον εἰς τοὺς ἀντιπάλους τῶν Ἀλευαδῶν τῆς Λαρίσης, διότι οἱ Ἀλευάδαι εἶχον προσχωρήσει πρὸς τοὺς Πέρσας ἐλπίζοντες ὅτι διὰ τῆς βοήθειας αὐτῶν θὰ γίνουσι κύριοι ἐλθῆς τῆς Θεσσαλίας· ἐπεὶ ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν οἱ Ἕλληνες ἀπῆλθον ἐκ τῶν Τερπῶν, διότι ἔμαθον ὅτι ἐκτὸς αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ ἄλλη διάβησις ἐκ τῆς Μακεδονίας πρὸς τὴν Θεσσαλίαν· φυλάξων τὰ στενά τ. ἔ. τὰ μεταξὺ Εὐβοίας καὶ τῆς χερσονήσου Μυκηνήσιας· πλήθει τῶν νεῶν σύμπαντας ὑπερέβαλλον ὁ Ἕλληνικὸς στόλος ἀπετελεῖτο ἐκ 280 πλοίων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 147 ἦσαν Ἀθηναϊκά· μετὰ χρημάτων πολλῶν ὡς ἄλλοθεν γνωρίζομεν, ταῦτα ἦσαν τριακόσια τάλαντα· ἐπὶ τῆς ἱερᾶς νεῶς αἱ ἱεραὶ νῆες ἦσαν δύο, τ. ἔ. ἡ Πάραλος καὶ ἡ Σαλαμινία, ἔργον ἔχουσαι γὰρ μεταφέρουν τὰς θεωρίας, τὰς πρεσβείας καὶ τὰς διαταγὰς τῆς πόλεως.

ΚΕΦ. 8.

Κρίσιν εἰς τὰ ὅλα μεγάλην ποιῶ ἔχω μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τὴν ἔκβασιν τοῦ ἔλου ἀγῶνος· ὀνίνημί τινα ὠφελῶ τινα· παρὰ τοὺς κινδύνους κατὰ τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας· κομπώδης κομπαστικός· εἰς χεῖρας ἔρχομαι συμπλέκομαι· ὁ δὲ τοῦτο δὲ

ἀκριβῶς· ἀναφέρεται δὲ τὸ δ εἰς τὴν φράσιν «τῆ πείρα μέγιστα ὤνησαν»· οὐ κακῶς πολὺ καλῶς· ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρτεμισίῳ μάχης περὶ τῆς ἐν Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίας· ὅθι ἔπου· παῖδες Ἀθηναίων = οἱ Ἀθηναῖοι· βάλλομαι τι θέτω τι· φαεινός = «φαινός» λαμπρός· κρηπίς θεμέλιον· ἀρχὴ βάσις· τῆς Εὐβοίας γεν. διαιρετική· ἀναπετάννυμι ἀνοίγω· ἀνταίρω ἐγείρω(τι) ἐναντίον τινός (μετό.), ἀνθισταμαι, κείμαι ἀπέναντι (ἀμετό.)· ἐπικλησιν αἰτ. τοῦ κατὰ τι· προσηῶς ὁ πρὸς ἀνατολὰς· πέπηγα παρακμ. τοῦ β. «πήγνυμι» μὲ ἀμετό. σημασίαν = εἶμαι ἐμπεπηγμένος, ἰδρυμένος· χροά ἢ, χρωμα· κροκίζω εἶμαι ὁμοιος πρὸς (τὸ φυτὸν) κρόκον (ζαφοράν)· γενεὰ φύλον, ἔθνος· σῆμα σημεῖον· ἐν πολλῇ τῇ πέριξ θινὶ = «ἐν τῇ πέριξ θινὶ οὕτῃ πολλῇ»· θίς (γεν. θινός) ἀμμιώδης ἀκτῆ, ἀμμουδιά· δοκοῦσιν ὑποκμ. οἱ Ἕλληνες.

Ἐπισήμων τὸ ἐπίσημον ἦτο εἰκὼν (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεοῦ ἢ ἡρώος) κατὰ τὴν πρῶταν καὶ τὴν πρῦμναν τοῦ πλοίου χρησιμεύουσα ὡς κόσμημα καὶ ὡς διακριτικὸν σημεῖον αὐτοῦ· παιὰν (-ἄνος) τὸ ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἄδοντες οἱ στρατιῶται ἐπροχώρου εἰς τὴν μάχην, ἐμβατήριον· ἐλεγείον ποίημα συντεταγμένον κατὰ διστίχους στροφάς.

ΚΕΦ. 9.

Κεῖμαι ἔχω φονευθῆ· ἀνεκομίζοντο ἐπανεπλεον· ἐπὶ πᾶσιν ἐπισθεν ὄλων· ἀρετὴ ἀνδρεία· μέγα φρονῶ μεγαλοφρονῶ· ἤπερ ἔπου· κᾶταρσις (καταίρω) μέρος, εἰς τὸ ὁποῖόν τις προσορμίζεται, προσόρμισις· καταφυγὴ καταφύγιον· κατὰ τῶν λίθων ἐπὶ τῶν λίθων· ἐπιφανῆς καταφανῆς· ναυλόχιον λιμῆν, ὄρμος· ὕδρεα ἢ, τύπος (πηγὴ ἢ κρήνη) πρὸς ὕδρευσιν· ἐπισκήπτω τινὶ ἐξορκίζω τινά· μετατάσσομαι πρὸς τινος μεταβαίνω πρὸς τινος καὶ παρατάσσομαι μετ' αὐτῶν, αὐτομολῶ πρὸς τινος· κακῶ (-όω) τινα βλάπτω τινά· μεθίστημί τινα μετακινῶ τινα, κάμνω ὥστε νὰ αὐτομολήσῃ τις· ἐμβάλλω εἰς . . . εἰσβάλλω εἰς . . . προσαμύνω ἔρχομαι εἰς βοήθειαν· ἀπαντῆσαι ἐνν. «τοῖς βαρ-

θάροις» περιεχομένων ἐκ τοῦ «μηδενός» νοητέχ ἢ γενικ. «πάντων»· περιέχομαι τινος προσκολλῶμαι εἰς τι, φροντίζω περὶ τινος· ὀρμῶμαι σπεύδω· διατειχίζω κτιζω τείχος καὶ διὰ τοῦτου χωρίζω τι· προδοσία ἐγκατάλειψις· τῆς προδοσίας γενικ. τῆς αἰτίας· κατήφεια λύπη· ἐμφύομαι τινι μένω προσκεκολλημένος εἰς τι· χαλεπῶς ἀκούω τι μὲ ἀγανάκτησιν ἀκούω τι, δὲν θέλω νὰ ἀκούω τι· μήτε σωτηρίαν κλπ. ἢ φυσικὴ σειρά τῶν λέξεων : «μήτε ἐπιστάμενοι σωτηρίαν (ἀνδρῶν) προϊεμένων κλπ.»· προϊεμένων βλ. κεφ. 7· ἤριον τό, τάφος.

Κατάρσεις ἀναγκαίας τ. ἔ. πρὸς παραλαβὴν ὕδατος· καταφυγὰς πρὸς ἀσφάλειαν ἐν καιρῷ τρικυμίας· πατέρας ὄντας αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας ἐθεώρουν τὰς Ἀθήνας ὡς μητρόπολιν των· τὰ τῶν Φωκέων ἄστη πυρπολοῦντος διότι οἱ Φωκεῖς δὲν ἤθελον νὰ προσχωρήσουν πρὸς τοὺς Πέρσας.

ΚΕΦ. 10.

Προσάγομαι τινὰ ἄγω τινὰ πρὸς ἑμαυτόν, πείθω τινὰ· ἐπάγω τι παρουσιάζω τι· τὸ τοῦ δράκοντος τὸ συμβῶν σχετικῶς μὲ τὸν δράκοντα· δοκεῖ βλ. κεφ. 1· ἀπαρχαὶ αἱ, προσφοραὶ, προσφερομένη τροφή· λόγον δίδωμι δίδω τὴν ἐξήγησιν· ὑφηγοῦμαι τινι ὀδηγῶ τινὰ· ἐδημαγῶγει προσεπάθει νὰ πείσῃ τὸν λαόν· σχέτλιος κακός, ἄθλιος· ψήφισμα γράφω εἰσάγω (εἰς τὴν ἐκκλησίαν) πρότασιν πρὸς ἐπικύρωσιν· παρακατατίθεμαι τινὶ τι παραδίδω εἰς τινὰ τι πρὸς φύλαξιν· μεδέων (—οντος, θηλ. μεδέουσα) ἄρχων, προστάτης· ὑπεκτίθεμαι τι φέρω τι εἰς τόπον ἀσφαλῆ· γενεὰ τέκνα, οἰκογένεια· τελῶ τι πληρώνω τι· εἰς μέσον εἰς κοινὴν χρῆσιν· ἐφόδια τὰ, τὰ διὰ τὴν ἐκστρατείαν χρειώδη· τῆς τόλμης γενικ. τῆς αἰτίας· ἄλλη εἰς ἄλλο μέρος· περιβολὴ ἐναγκαλισμός· ἔλεον ἔχω κινῶ εἰς οἶκτον· σύντροφον ζῶον κατοικίδιον ζῶον· ἐπικλῶ (—άω) συγκινῶ· γλυκυθυμία τρυφερότης· μετ' ὀρυγῆς καὶ πόθου μὲ περιπαθῆ γαυγύσματα· συμπαραθέω τινὶ τρέχω στὸ πλάγι τινός· ἐναλέσθαι ἀπαρμφ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ ῥ. ἐνάλλομαι=πηδῶ

ἐντός· *παρανήχομαι* τινι κολυμβῶ πλησίον τινός· *ἐκπίπτω* ῥίπτομαι εἰς τὴν ξηράν.

Μηχανὴν ἄρας εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον πολλακίς παρουσιάζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς θεός τις, ὅστις αἰρομένου καταλλήλου τινός μηχανήματος ἐφαίνετο κατερχόμενος ἐξ οὐρανοῦ· τὸ τοῦ δράκοντος οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἐντός τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἔζη ὄφις, ὅστις ἦτο φύλαξ τῆς Ἀκροπόλεως (οἰκουρός ὄφις)· ἐκ τοῦ σηκοῦ σηκός ἐλέγετο τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ναοῦ, ὅπου εὕρισκετο τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ· τὰς ἀπαρχὰς οἱ Ἀθηναῖοι παρέθετον εἰς τὸν οἰκουρὸν ὄφιν πρὸς τροφήν μελιτόπηταν· τῷ *χρησμῶ* *ἐδημαγώγει* ὁ δοθεὶς τότε χρησμὸς ὑπὸ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἔλεγεν ὅτι μόνον διὰ τῶν ξυλλίνων τειχῶν ἠδύναντο νὰ σωθοῦν· *διὸ καὶ τὴν Σαλαμίνα θείαν κλπ.* ὁ χρησμὸς περιεῖχε καὶ τὰ ἐξῆς· «ὦ θεία Σχλαμῖς, ἀπολείεις δὲ σὺ τέχνα γυναικῶν». Καὶ οἱ μὲν χρησμολόγοι ἔλεγον ὅτι διὰ τῶν λέξεων «τέχνα γυναικῶν» ὑπενόει ὁ χρησμὸς τοὺς Ἕλληνας, ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν ὅτι ὑπενόει τοὺς Πέρσας, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἔλεγε τὴν Σαλαμίνα «θείαν», ἀλλὰ «σχετίλιαν»· τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ τ. ἔ. τῆ στρατευσίμῳ, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 18 μέχρι τοῦ 60 ἔτους· οἱ πλεῖστοι . . . εἰς *Τροίξῆνα* ἄλλοι μετέφεραν τὰς οἰκογενεῖας των εἰς τὴν Αἴγιναν καὶ τὴν Σαλαμίνα· δύο ὀβολοὺς ὁ ὀβολὸς ἦτο τὸ ἕκτον τῆς ἀρχαίας δραχμῆς· τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν πορίσασαν τὰ χρήματα θὰ ἔλαβεν ὁ Ἄρειος πάγος ἐκ τῶν προστίμων, τὰ ὁποῖα κκετεῖθεντο εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ταμεῖον τῆς Ἀθηνᾶς.

ΚΕΦ. 11.

Καὶ τοὺς πολίτας μετὰ τὸ «καί» ἐννοεῖται τὸ «ὅτι»· *μεθίσταμαι* ἐξορίζομαι· *κατέρχομαι* ἐπανέρχομαι ἐκ τῆς ἐξορίας· *ἀξίωμα* ἐξέχουσα θέσις· *μαλακὸς δειλός*· *αἴρω* ἐκκινῶ, ἀποπλέω· *προεξανίσταμαι* ἐξέρχομαι ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν συναγωνιστῶν προτοῦ νὰ δοθῇ τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, *προτρέχω*· *ἀπολείπομαι* μένω ὀπίσω· *ἐπαίρομαι* τι ἀνυψῶν τι

τὸ συζητούμενον· ἀπολις ἄπατρις· προέσθαι βλ. κεφ. 7· ἐπιστρέφω τὸν λόγον· στρέφω τὸν λόγον, ἀποτείνομαι (πρὸς τινα)· τοὶ βεβαίως, ὡς γνωστόν· μοχθηρὸς ἄθλιος· προδίδωμι τινα ἐγκαταλείπω τινά· αὐτίκα ἀμέσως· Ἑλλήνων τις πάντες οἱ Ἕλληνες· ἀποβάλλω τι χάνω τι· ἔννοια ἔγνοια, ὑπόψια· τῶν Ἀθηναίων (γεν. ἀντικμ.) διὰ τοῦς Ἀθηναίους· ἦ γάρ; ἀλήθεια; τευθίς (—ίδος) καλαμάρι.

Τοὺς προεξανιστάμενους ῥαπιζοῦσιν οἱ προεξανιστάμενοι, ἔμαστιγοῦντο ὑπὸ τῶν βραδδούχων, τ. ἔ. τῶν ἀρχόντων, εἰς τοὺς ὀπίσθους ἦτο ἀνατεθειμένη ἢ τήρησις τῆς τάξεως κατὰ τοὺς ἀγῶνας· δεύτερον προδόντες πότε τὸ πρῶτον ἐγκατέλειψαν αὐτούς; (ιδὲ κεφ. 9)· τοῦ Ἑρετριέως τ. ἔ. τοῦ Ἑρετριέως στρατηγοῦ· μάχαιραν . . . καρδίαν οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον ὅτι τὰ μαλάκια δὲν ἔχουν σπλάγχνα. Αἱ τευθίδες δὲ καὶ αἱ σηπίαι ἔχουν ἐσωτερικῶς δύο στερεὰ μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν καλεῖται «σήπιον», τὸ δὲ «ξίφος» (τὸ ὁποῖον ἐνταῦθα λέγεται «μάχαιρα»).

ΚΕΦ. 12.

Διαπετομένην ἀπὸ δεξιᾶς τῶν νεῶν ἢ γεν. «τῶν νεῶν» συναπτέα πρὸς τὴν μετχ. «διαπετομένην»· ἄθρους (συνηρημένος τύπος τοῦ «ἄθροος») μὲ ἔλον τὸν στρατόν· ἐκρέω τινὸς λησμονοῦμαι ὑπὸ τινος· παπταίνω πρὸς τι στρέφω τὰ βλέμματα μετὰ φόβου πρὸς τι· ἐδόκει ἐνν. «τοῖς στρατηγοῖς»· ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν στεναῶν ἀπὸ τῶν στενῶν τοῦ τόπου· προέμενοι βλ. κεφ. 7· συντίθημι τι παρασκευάζω τι· πραγματεία τέχνασμα· αἰροῦμαι τὰ τινος τάσσομαι μὲ τὸ μέρος τινός, φροντίζω μᾶλλον διὰ τὸ συμφέρον τινός· ἀποδιδράσκοντας ὅτι θέλουν νὰ φύγουν· διακελεύομαι συμβουλεύω· παρεῖναι ἀπαρμφ. ἐνεργ. ἄορ. 6' τοῦ ῥ. παρήμι=ἐπιτρέπω· τέλος διαταγή· ἤδη ἀμέσως, ἐσπευσμένως· περιβαλέσθαι περικυκλῶσθαι· πόρος στενόν· προέρχομαι παρουσιάζομαι· καλοκαγαθία χρηστότης· τῆς περιοουσίας γεν. τῆς αἰτίας· ἄγαμαι θαυμάζω· συνεπιλαμβάνομαι τινος

ἄμοῦ μετὰ τινος ἀναχαιτίζω τινά· πίστιν ἔχω εἶμαι πιστευτός· ἐπέρχομαι τινά προσέρχομαι πρὸς τινά· θυμὸς ὀργή.

Γλαῦνα δ' ὀφθῆναι κλπ. ἢ πρὸς τὰ δεξιὰ πτήσεις γλαυκός, ἣτις ἦτο ἱερὸν πτηνὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐθεωρεῖτο καλὸς οἰωνός· τοῖς καρχησίοις καρχήσια ἐλέγοντο τὰ ἄνω ἄκρα τῶν ἰστών τοῦ πλοίου. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν καρχησίων τῶν Περσικῶν πλοίων, τὰ ὅποια κατὰ τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο εἶχον ἤδη ἔλθει. Τὸ ὅτι ἐκάθισεν ἢ γλαυξ ἐπὶ τῶν καρχησίων τῶν Περσικῶν πλοίων ἦτο κακὸς οἰωνός δι' αὐτά· τῇ γνώμῃ ἐνν. τοῦ Θεμιστοκλέους· ἄμοῦ γενομένων τῶν δυνάμεων τ. ἔ. τῶν περσικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων τῶν Περσῶν· περιβαλέσθαι τὸν πόρον τ. ἔ. τὸ μεταξὺ τῆς Σαλαμίνας καὶ τῆς Ἀττικῆς στενόν· διαζῶσαι τὰς νήσους τ. ἔ. δύο νησίδρια κείμενα πρὸ τῶν Μεγάρων, προσέτι δὲ τὴν Λέρον καὶ τὰς Κυράδας νήσους· Ἀριστείδης ἦκεν ὁ Ἀριστ. ἦλθεν ἐξ Αἰγίνης (πρόβλ. κεφ. 11).

ΚΕΦ. 13.

Ἡ ἔπου· διείργω χωρίζω· δίφρος κάθισμα· παρίσταμαι τινά τοποθετῶ τινά πλησίον μου· ἀπογράφομαι τι καταγράφω τι· σφαγιάζομαι θυσιάζω· κάλλιστος ιδέσθαι τὴν ὄψιν ὠραιότατος· ἐσθῆτι καὶ χρυσῶ=χρυσῆ ἐσθῆτι· ἐσθῆς (περιληπτ.) ἐνδύματα· διαπρεπῶς πολυτελῶς· ἱερὰ τὰ σφάγια· σημαίνω δίδω σημεῖον· δεξιοῦμαι τινά ἐκφράζω πρὸς τινά τὰ συγχαρητήριά μου διὰ χειραψίας· κατάρχομαι τινος προετοιμάζω τι διὰ θυσίαν· καθιερεύω θυσιάζω· ὠμηστής (ὠμός, ἐσθίω) ὠμοφάφος· τὸ μάντευμα ἀντικμ. τοῦ «ἐκπλαγέντος»· ἐκ τῶν παραλόγων ἢ τῶν εὐλόγων ἀπὸ τὰ ἀσυνήθη ἢ ἀπὸ τὰ συνήθη πράγματα· κατακαλοῦμαι τινά ἐπικαλοῦμαι τινά· φιλόσοφος πεπαιδευμένος· γράμμα σύγγραμμα.

Ἄμα τῇ ἡμέρᾳ τῇ 28 Σεπτεμβρίου 480 π. Χ· χρυσοῦν δίφρον ὁ θρόνος τοῦ Ξέρξου, ὡς ἄλλοθεν γνωρίζομεν, ἦτο ἀργυρόπους, κατετέθη δὲ ἔπειτα μετ' ἄλλων λαφύρων εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Εἶχε δὲ τοποθετηθῆ οὗτος ὑπὸ

τοῦ Ξέρξου πλησίον τῆς θαλάσσης, εἰς τοὺς τελευταίους πρόποδας τοῦ Αἰγάλεω ἐπὶ λοφίσκου, πιθανώτατα εἰς τὴν θέσιν Κερατόπυργος πλησίον τοῦ Κερατσίνου, ἔπου σήμερον ὑπάρχει ἐγκαταλειμμένη πυριτιδαποθήκη. Ἐκ τῶν σημερινῶν ὀνομάτων Κερατόπυργος καὶ Κερατσίνι δύναται νὰ ἐξαχθῇ ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ Αἰγάλεω ἐκαλεῖτο Κέρατα, τοῦθ' ἕπερ παρανοήσας ὁ Ἀχεστόδωρος μετέθεσε τὸν θρόνον τοῦ Ξέρξου εἰς τὰ Κέρατα τῆς Μεγαρίδος· μέγα καὶ περιφανὲς πῦρ ἀνέλαμψε τοῦτο, ὡς καὶ ὁ πταρμὸς καὶ μάλιστα ὁ ἐκ δεξιῶν, ἐθεωρεῖτο ὡς καλὸς οἰωνός· ὠμηστῆ Διονύσῳ ὁ Διόνυσος ἐκαλεῖτο ὠμηστής, διότι κατὰ τὴν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τελετὴν, τὴν καλουμένην ὠμοφαγίαν, οἱ μεμυημένοι ἔτρωγον ὠμὰς σάρκας ταύρου. Ἐν Χίῳ δὲ καὶ Τενέδῳ προσεφέροντο εἰς τὸν Διόνυσον καὶ ἀνθρωποθύσια.

ΚΕΦ. 14.

Ὡς ἂν εἰδῶς ἐνν. «λέγοι»· ὦν ἦγε νοητέα ἢ γεν. «νεῶν»· ὑπέροκος (κόπτω) ὑπερβολικός· ὑπέροκος τάχει ταχύς· λόγος ἀριθμητικὴ σχέση· δοκεῖ δ' οὐχ ἦττον κλπ. ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : δοκεῖ δ' ὁ Θεμ. μὴ καταστήσαι τὰς τριήρεις ἀντιπρόρους ταῖς βαρβαρικὰς πρότερον ἢ παραγενέσθαι· συνιδῶν λαδῶν ὑπ' ὄψιν· φυλάττω καιροφυλακτῶ· ποραγίνομαι παρευρίσκομαι, ἔρχομαι· πνεῦμα λαμπρὸν ἄνεμος σφοδρός· ναῦς ἀλιενῆς (ἄλις, τελίω) ναῦς οὐχὶ πολὺ ἐξέχουσα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, χαμηλὴ· ταῖς πρύμναις δοτικ. τοῦ κατὰ τι· ἀνεστῶς (- ὠτος) ἠγνωρωμένος· τοῖς καταστρώμασι δοτικ. τοῦ κατὰ τι· ὑπόροφος ὁ ἔχων ὑψηλὴν ὄροφιν, ὑψηλός· βαρείας νοητέα ἢ μετχ. «οὔσας»· σφάλλω τι κάμνω τι νὰ πῆσῃ, ἀνατρέπω, στρέφω τι· ὀξέως σφοδρῶς· προσφέρομαι ἐπιτίθεμι· κατ' ἐκεῖνον ἀπέναντι ἐκεῖνου· συνερειδῶ συγκρούομαι· χάλκωμα χαλκοῦν ἔμβολον· τοῖς χαλκώμασι συναπτέον πρὸς τὸ «ἐνεσχέθησαν»· ἐνέχομαι συγκολλῶμαι· ἐπιβαίνοντα ἐνεστ. τῆς προσπαθείας· ὑφίσταμαι τινα ἀντιτάσσομαι κατὰ τινας· διαφέρομαι ἐδῶ κι ἐκεῖ φέρομαι.

Αισχύλος εἰδὼς ὁ *Αἰσχύλος* ἐπολέμησεν ἐν Σαλαμῖνι· ὧδ' ἔχει λόγος προηγουμένως ἀναφέρει ὁ *Αἰσχύλος* καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων· *τὴν εἰωθυῖαν ὥραν* περὶ τὴν 9 π. μ. ὥραν ἀρχίζει συνήθως νὰ πνέῃ ὁ μπάτης· ὁμοῦ πλέοντες τ. ἔ. ἐντὸς τοῦ ἰδίου πλοίου· *ἐνεσχέθησαν* ἢ τοῦ Ἄμεινίου καὶ Σωκλέους τριήρης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἢ τοῦ Ἀριαμένους ἀφ' ἑτέρου.

ΚΕΦ. 15.

Ἀναφέρω τι ὑψώνω τι· ὑπονοσιῶ (-έω) ἐπανέρχομαι· *κατασκήπτω* ἐπιπίπτω· *ἐπέχω* τὰς χεῖρας ἐκτείνω τὰς χεῖρας· τὸ πλῆθος αἰτ. τοῦ κατὰ τι· κατὰ μέρος κατὰ σειράν, ἀλληλοδιαδόχως (οὐχὶ ἕλοι ὁμοῦ)· *προσφερομένους* μετοχ. αἰτιολ.· *περιπίπτω* τινὶ συγκρούομαι πρὸς τινα· *τρέπομαι* τινα *τρέπω* τινὰ εἰς φυγὴν· *αἶρομαι* *νίκην* κερδίζω *νίκην*· ἐνάλιος θαλάσσιος· *γνώμη* καὶ *δεινότητι* κατὰ πρωτοβουλίαν καὶ ἰκανότητα.

Τὸν *μυστικὸν ἐξαγόντων* Ἰακχὸν τὸ ξόανον τοῦ Διονύσου ἔφερον ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἐλευσίνα οἱ μῦσται ἄδοντες καὶ χορεύοντες καὶ λαμπαδηφοροῦντες τὴν νύκτα τῆς 20 τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνὸς (15 Σεπτεμβρίου—15 Ὀκτωβρίου)· *Αἰακίδας εἶναι* ἐνταῦθα *Αἰακίδαι* εἶναι ὁ Αἰακὸς (μυθικὸς βασιλεὺς τῆς νήσου Αἰγίνης) καὶ οἱ ἀπόγονοι τούτου (δηλ. ὁ Πηλεὺς, ὁ Φῶκος καὶ οἱ ἐκ τούτων καταγόμενοι Ἀχιλλεὺς καὶ Τεῦκρος)· ἥς τὰ παράσημα βλ. κεφ. 8 ἐν λ. «ἐπίσημα»· *Ἀπόλλωνι* *δαφνηφόρῳ* *Φλυῆσιν* ὁ ἐν Φλύα ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκαλεῖτο «δαφνηφοροεῖον». Ἡ δάφνη ἦτο ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ διὰ τοῦτο εἰς πολλὰ μέρη ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἑορταὶ μετὰ πομπῶν, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ἑορτάζοντες ἦσαν ἐστεμμένοι διὰ δάφνης (δαφνηφορίαι).

ΚΕΦ. 16.

Θυμομαχῶ πρὸς τι ἐνδομύχως λυποῦμαι διὰ τι· *ἀπότευξις* ἀποτυχία· *ἀποπειρώμαι* τινος θέλω νὰ μάθω τὴν γνώμην τι-

νός· λόγῳ κατὰ τὸ φαινόμενον· γνώμην ποιοῦμαι προτείνω·
 ξεῦγμα γέφυρα· τρυφῶ (-άω) διαιτῶμαι τρυφηλῶς· σκιάς
 (-άδος) πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει πρὸς σκίαν, ἀλεξήλιον· ἐφ' ἡσυ-
 χίας ἡσύχως· παρειμένα παρακμ. τῆς μέσης φωνῆς τοῦ β. πα-
 ρίημι=ἄφίνω, παραμελῶ· ἀπαλλάττομαι ἀπέρχομαι· τὴν ταχί-
 στην τάχιστα· μέχρις ἐνόσφ' διατριβή· χρονοτριβή· μέλλησις
 ἀναβολή· πείραν παρέχω ἀποδεικνύομαι· εἴ γε ἄφ' οὐ βέβαια
 (ἢ ὡς γνωστόν)· εἰς τὸν περὶ τῶν ὄλων κίνδυνον καθίσταμαι
 διατρέχω τὸν κίνδυνον νὰ καταστραφῶ.

ΚΕΦ. 17.

Ὑπὸ φθόνου ἕνεκα φθόνου· τὴν ψῆφον φέρω ψηφοφορῶ·
 κατάγω τινὰ ὑποδέχομαι τινὰ· θαλλὸς κλάδος (ἐλαίας)· ὁ πρω-
 τεύων ὁ πρῶτος, ὁ κάλλιστος· πομποὶ οἱ τιμητικὴ συναδία·
 ὄρος ὄριον, σύνορον· παρέρχομαι εἰς τὸ στάδιον εἰσέρχομαι
 εἰς τὸ στάδιον· κροτῶ χειροκροτῶ· ἀπέχω τὸν καρπὸν ἔχω
 λάθει τὴν ἀμοιβήν· τὸ πονηθὲν ὁ κόπος.

Ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὴν ψῆφον ἔφερον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ
 Ποσειδῶνος. Πολλάκις κατὰ τὰς ψηφοφορίας ἐτίθεντο αἱ ψῆφοι
 ἐπὶ βωμοῦ καὶ ἐκεῖθεν ἐλαμβάνοντο ἔπειτα αὐταὶ ὑπὸ τῶν μελ-
 λόντων νὰ ψηφοφορήσουν. Τοῦτο ἐγένετο χάριν μεγαλυτέρας ἐπι-
 σιμότητος τῆς ψηφοφορίας· ἄχρι τῶν ὄρων ἐν. τῆς Λακωνι-
 κῆς· Ὀλυμπίων τῶν ἐφεξῆς τ. ἔ. τῶν πρώτων τελεσθέντων
 μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἦτοι τῇ 476 π. Χ.

ΚΕΦ. 18.

Τεκμαίρομαι συμπεραίνω· τὰ ἴδια αἱ ἰδιωτικαὶ ὑποθέσεις·
 κατὰ μέρος μεμονωμένως· χρηματίζω τι διενεργῶ τι· προσπί-
 πτω παρουσιάζομαι· πράττω πράγματα διενεργῶ ὑποθέσεις·
 δμιλῶ τινι ἔρχομαι εἰς συνάφειαν πρὸς τινὰ· τοὺς ἐκπεσόντας
 τοὺς ἐκτριφθέντας, τοὺς ἐκδρυσθέντας· ἐπισκοπῶ τι παρατηρῶ
 τι· περιίεμαι τι φορῶ τι· ψέλιον βραχιόλι· στρεπτιδς (ἐνν. κύ·

κλος) περιδέρατον· παρέρχομαι=προσπερνῶ· ἀναιροῦμαι τι ση·
κῶνω, λαμβάνω τι· χειμάζομαι καταλαμβάνομαι ὑπὸ καταγι·
δος· ὑποτρέχω τινὶ τρέχω ὑποκάτω τινός· εὐδία κλοκαιρία·
τίλλω τι μαδῶ τι· κολούω τι κλοδῶνω τι· θρασύνομαι πρὸς
τινα μετὰ θρασύτητος ὁμιλῶ πρὸς τινα· σχολάζω ἀναπαύομαι·
ἐντροφῶ τινι ἐπιδάλλω εἰς τινα τὰς ὀρέξεις μου· σκώπτω
ἀστειεύομαι· τῶν Ἑλλήνων γενικ. διαιρετική· ἐπιτάττω τινὶ
δίδω διαταγὰς εἰς τινα· ἴδιος ἰδιόρρυθμος· χωρίον ἀγρός· κη·
ρύττειν ὑποκμ. τὸν κήρυκα· μνῶμαι (-άομαι) τινα ζητῶ τινα
εἰς γάμον· ἐπιεικῆς χρηστός· ἀπόφθεγμα λόγος σύντομος ἐκ·
φράζων σαφὴν γνώμην.

Δίρεθεις ναύαρχος ἐν Ἀθήναις εἰς ἓκ τῶν δέκα στρατηγῶν
ἀνελάμβανε τὴν διοίκησιν τοῦ στόλου ὡς ναύαρχος· τότε μὴ
γενομένου τ. ἔ. κατὰ τοῦς Περσικοῦς πολέμους.

ΚΕΦ. 19.

Γίγνομαι ἀπὸ τινος περατώνω τι· παρακρούομαι τινα ἐξα·
πατῶ τινα· ἐπιγράφομαι ὄνομα πρεσβείας ὀνομάζω τὸν ἑαυ·
τόν μου πρεσβευτὴν· ἐγκαλῶ κατηγορῶ· ἀδικῶ τινα βλάπτω
τινά· ἀδήλως ἀφανῶς· ἀποπέμπω τινὰ ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ·
ἐκ τούτου χρονικ· κατασκευάζω τι ὀχυρώνω, τειχίζω τι· εὐ·
φρεῖα φυσικὰ πλεονεκτήματα· ἀρμοττόμενος τὴν πόλιν πρὸς
τὴν θάλατταν προσπαθῶν νὰ καταστήσῃ τὴν πόλιν ναυτικὴν·
πραγματεύομαι (μετ' ἀπαρεμφ.) φροντίζω (νὰ . . .)· προσμάσσω
τί τινι προσκολλῶ, προσθέτω τι εἰς τι· ἐξάπτω τί τινος ἐξαρθῶ
τι ἔκ τινος· δῆμος δημοκρατικοί· ἄριστοι ὀλιγαρχικοί· ναῦτης
κωπηλάτης· κελουστής ὁ δίδων εἰς τοῦς κωπηλάτας τὸν ρυθμὸν
τῆς κωπηλασίας· ἀποβλέπω πρὸς τι εἶμαι ἐστραμμένος πρὸς τι.

Τὴν εὐφυΐαν τῶν λιμένων τ. ἔ. τοῦ τῆς Μουνηχίας, τοῦ
τῆς Ζέας καὶ τοῦ κυρίως λιμένος τοῦ Πειραιῶς, ὅστις περιελάμ·
βανε τὸν πολεμικὸν λιμένα (τὸν Κάνθαρον) καὶ τὸν ἐμπορικὸν
λιμένα (τὸ Ἐμπόριον)· τοῖς παλαιοῖς βασιλεῦσι τ. ἔ. τῷ Κέ·
κροπι, τῷ Κραναῶ καὶ τῷ Ἐρεχθεῖ· τὴν χώραν φυτεύοντας

ὕπαινίσσεται ἰδίᾳ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐλαίας· τὸν περὶ τῆς Ἐθηνᾶς διέδοσαν λόγον οἱ ἀρχαῖοι Ἐθηνᾶοι διηγοῦντο ὅτι ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἐθηνᾶ εἶχον φιλονικίᾳ ποτὲ περὶ τῆς κατοχῆς τῶν Ἐθηνῶν καὶ ὅτι ἡ μὲν Ἐθηνᾶ κτυπήσασα τὸ δόρυ τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἔκαμε νὰ φυτρώσῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἢ ἕως τότε ἄγνωστος ἐλαία, ὁ δὲ Ποσειδῶν κτυπήσας τὸν βράχον διὰ τῆς τριάντης τοῦ ἔκαμε νὰ ἀναβλύσῃ πηγὴ θαλασσίου ὕδατος· ἀλλὰ τὸ δῶρον τῆς Ἐθηνᾶς ἐκρίθη μεγαλύτερον καὶ ὠφελιμώτερον, οὕτω δὲ αὐτὴ ἀνεγνωρίσθη κυρία τῆς χώρας. Ἡ φιλονικία αὕτη τῆς Ἐθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος περὶ τῆς κατοχῆς τῶν Ἐθηνῶν παριστάνετο εἰς τὸ δυτικὸν ἀέτωμα τοῦ Παρθενῶνος· δείξασα τὴν μορίαν μορία ἔκαλεῖτο ἡ ἐλαία, τὴν ὀροίαν ἢ Ἐθηνᾶ ἔκαμε νὰ φυτρώσῃ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὴν φιλονικίαν αὐτῆς πρὸς τὸν Ποσειδῶνα περὶ τῆς κατοχῆς τῶν Ἐθηνῶν τοῖς δικασταῖς κριταὶ τῆς φιλονικίας τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἐθηνᾶς ἦσαν οἱ θεοί· τὸν δῆμον ἠϋξήσῃ κατὰ τῶν ἀρίστων ἢ τροπὴ τῆς πόλεως πρὸς τὰ ναυτικά ἔκαμε τὴν πολιτείαν δημοκρατικωτέραν, διότι αὕτη κατέστησε τοὺς θῆτας, οἵτινες ὑπηρέτουν ὡς κωπηλάται εἰς τὰ πλοῖα, τὸ κύριον στήριγμα τῆς πολιτείας ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε ὀπλιτῶν, τῶν λαμβανομένων ἐκ τῶν γαιοκτημόνων πολιτῶν. Ἐννοήσαντες δὲ οἱ θῆτες τὴν δύναμιν τῶν (θράσους ἐμπλησθέντες) ἐζήτησαν ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὰς εἰς τὴν πολιτείαν παρεχομένας ὑπηρεσίας τῶν τὴν ἐπέκτασιν τῶν πολιτικῶν τῶν δικαίων· διὸ τ. ἔ. ἕνεκα τῆς συναφείας, ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς πρὸς τὰ ναυτικά τροπῆς καὶ τῆς δημοκρατίας.

ΚΕΦ. 20.

Ἐπηλλαγμένου ἰδὲ κεφ. 16· καταίρω εἰς . . . καταπλέω εἰς . . . ἀπόρρητος ὁ μὴ δυνάμενος νὰ λεχθῇ· δοκιμάξω τι ἐπιδοκιμάζω τι· νεώριον τὸ ναύσταθμος, ἐνταῦθα=στόλος· λυσιτελής ὠφέλιμος, ἐπωφελής· ἀπειρώγω τινά τινος ἀποκλείω τινά ἀπό τινος· συναγορεύω τινὶ συνηγορῶ ὑπὲρ τινος, ὑποστηρίζω τινά· μετατίθημι τι μεταβάλλω τι· ἔκσπονδος ὁ ἀποκε-

κλεισμένος τῶν σπονδῶν, τ. ἔ. τῆς συμμαχίας· εἰμι ἐπὶ τινι ἐξαρτῶμαι ἔκ τινος· ἐκ τούτου αἰτιολ· προσκρούω τινι ἔρχομαι εἰς σύγκρουσιν πρὸς τινά· ἀντίπαλος ἐν τῇ πολιτείᾳ πολιτικός ἀντίπαλος.

ΚΕΦ. 21.

Οἷα . . . εἰπεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι (χρηματισμοῦ δείγματα εἶναι ἐκεῖνα), τὰ ὅποια κλπ· μελοποιὸς λυρικός ποιητής· καθάπτομαί τινος κατηγορῶ, ὀνειδίζω τινά· προεμένου, βλ. κεφ. 7· τὸ (δωρικ.)=σύ· γὰ=γέ· Δευτυχίδα=Δεωτυχίδην· ἱερᾶν=ἱερῶν· Ἄθανᾶν=Ἀθηνῶν ἐλθεῖν ἕνα λῶστον ὅτι αὐτὸς μόνον ἐβγῆκεν ἄριστος· ἤχθαρε ἄττ. ἤχθηρε, τοῦ ῥ. ἐχθαίρω=μισῶ· Λατώ=Λητώ· ξεῖνος=ξένος· ἐόντα=όντα· ἀργυροῖσι=ἀργυροῖς χρήμασι· κυβαλικὸς ἀξιοκαταφρόνητος· κατᾶγε=κατῆγε, τοῦ ῥ. κατάγω=ἐπαναφέρω (ἐξόριστόν) τινά εἰς τὴν πατρίδα του· εἰς ὄλεθρον ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἐπομένων μετοχῶν «κατάγων, ἐκδιώκων, καίνων»· καίνω φονεύω· ὑπόπλεος (=ὑπόπλεως) ἀργυρίων φορτωμένος χρήματα κρυμμένα, ἦτοι τὰ ὅποια κρυφὰ ἔλαβε καὶ κρυμμένα εἶχε· πανδοκεὺς (πᾶς, δέχομαι) ξενοδόχος· Θεμιστοκλεῦς=Θεμιστοκλέους· ὦρα ἀκμή τῆς ἡλικίας· μὴ ὦραν γενέσθαι Θεμ. νὰ μὴ χαρῆ τῇ ζωῇ του ὁ Θεμ. ἀσελγῆς σφοδρός· ἀναπεπταμένος ἀνοικτός, θρασύς· βλασφημία ὕβρις· μέλος ποίημα· κλέος τίθημί τινος δοξάζω τι ὡς εἰκότος (=εἰκότος) καὶ δίκαιον ἐνν. «ἐστί»· συγκαταψηφίζομαι τινος συγκαταδικάζω τινά· ὡς ὅτε· αἰτίαν ἔχω κατηγοροῦμαι· ἄρα λοιπόν, ὥστε· ὄρκιατομῶ (-έω) (ἔρκια, τέμνω) θυσιάζω εἰς πίστωσιν συνθήκης, συνάπτω συνθήκην, συμμαχῶ· ἐντὶ (δωρ.)=εἰσί· μόνα=μόνη· κόλουρις θηλ. τοῦ ἐπιθ. κολουρος=ὁ ἔχων κολοβὴν οὐράν.

Τιμοκρέων οὗτος ἐξορισθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος του ὑπὸ τῶν μηδίζόντων συμπολιτῶν του ἤλπιζε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτὴν διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ φίλου του Θεμιστοκλέους. Ἐπειδὴ δ' ὁμοῦ δὲν ἔγινε τοῦτο, ὕβριζε διαρκῶς ὁ Τιμοκρέων διὰ ποιημάτων

τὸν Θεμιστοκλέα. Τέλος κατέφυγεν ὁ Τιμοκρέων πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν καὶ διὰ τοῦτο κατεδικάσθη εἰς ἔξορίαν δι' ἀποφάσεως τῆς περὶ τὴν Δῆλον συμμαχίας· λαβὼν τρία τάλαντα παρὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Τιμοκρέοντος· τάλαντον χρηματικὴ ποσότης (οὐχὶ νόμισμα) ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 6000 ἀττικὰς δραχμὰς· *Ἴσθμοῖ πανδοκεὺς κλπ.* ὁ Τιμοκρέων χλευάζει τὸ πενιχρὸν συμπόσιον, τὸ ὅποιον παρέθεσεν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν τῷ Ἴσθμῳ· *συγκαταψηφισαμένου τοῦ Θεμιστοκλέους* ὁ Θεμιστοκλῆς ἔλαβε μέρος εἰς τὸ συμμαχικὸν δικαστήριον, τὸ ὅποιον κατέδικασε τὸν Τιμοκρέοντα, ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν Ἀθηναίων.

ΚΕΦ. 22.

Πολίτης συμπολίτης· *προσίεμαί τι ἀποδέχομαί τι* λυπηρὸς ὀχληρὸς· ἐν τῷ δήμῳ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· *κοπιῶ (-άω)* κουράζομαι, βαρύνομαι· *εὖ πάσχω ὑπό τινος* εὐεργετοῦμαι ὑπό τινος· *ἀνιῶ (-άω)* τινα δυσαρεστῶ τινα· *εἰσάμην* (ποιητ. τύπ. ἀορ. τοῦ β. ἴζω) ἴδρυσαι· οὗ ὅπου· *θανατῶ (-όω)* τινα καταδικάζω τινα εἰς θάνατον· *προβάλλω τι βίπτω τι* βρόχος σχοινίον πρὸς ἀπαγχόνισιν, θηλειά· *ἀπάγχομαι* αὐτοκτονῶ δι' ἀγχόνης· *καθαίρω τινα* ἐνταῦθα=καταβιάζω τινα ἀπὸ τῆς ἀγχόνης· *εἰκότιον* μικρὰ εἰκῶν, μικρὸν ἄγαλμα· *καθ' ἡμᾶς* κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν· *ἀξίωμα* ὑπόληψις· *ὑπεροχὴ* ἐξέχουσα θέσις (ἐν τῇ πολιτείᾳ)· *βαρὺς τῇ δυνάμει* ἔχων μεγάλην ἰσχὺν (ἐν τῇ πολιτείᾳ)· *ἀσύμμετρος* ἀσυμβίβαστος· *παραμυθία* παρηγορία, καθυσύχασις· *κουφισμὸς* ἀνακουφισμὸς· *εἰς ταύτην τὴν ἀτιμίαν ἀποπνέοντος* εἰς ταύτην τὴν τιμωρίαν ἐκσπῶντος.

Οὗ νῦν προβάλλουσι κλπ. πρόκειται περὶ τοῦ Βιράθρου (κειμένου πλησίον τοῦ Ἀστεροσκοπείου), εἰς τὸ ὅποιον κατεκρημνίζοντο οἱ εἰς θάνατον καταδικαζόμενοι· *τὸν ἐξοστρακισμὸν ἐποίησαντο κατ' αὐτοῦ* ὁ ἐξοστρακισμὸς τοῦ Θεμιστοκλέους ἔγινε τῷ 472 π. Χ. ὑπερισχύσαντος τοῦ ἀντιπάλου πολιτικοῦ κόμματος, τοῦ ὁποῦ ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Κίμων. Εὐρέθη δὲ καὶ ὄστρακον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεμιστοκλέους (Θεμιστοκλῆς Φρεάρ-

ριο;), τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν (εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πηλίνων τῆς Ἀκροπόλεως), ἀνήκον ἢ εἰς τὸν περὶ οὗ πρόκειται ὀστρακισμὸν τοῦ 472 π. Χ., διὰ τοῦ ὁποῦ ἐξωστρακίσθη ὁ Θεμιστοκλῆς, ἢ εἰς τὸν ὀστρακισμὸν τοῦ 482 π. Χ., διὰ τοῦ ὁποῦ ἐξωστρακίσθη ὁ Ἀριστείδης.

ΚΕΦ. 23.

Ἐκπίπτω τῆς πόλεως ἐξορίζομαι ἐκ τῆς πατρίδος· συμπίπτει συμβαίνει συγχρόνως· κατ' ἐκείνου συναπτεόν πρὸς τὴν αἰτ. «ἄφορμάς»· γράφομαι τινά τινος καταγγέλλω τινά διὰ τι· συνεπαιτιῶμαι τινα συγκατηγορῶ τινα· ἐκεῖνα δὴ ἐκεῖνα τὰ γνωστά· θαρρῶ ἔχω, λαμβάνω θάρρος· κοινωνία συμμετοχή· παρακαλῶ τινα προσκαλῶ τινα· πονηρὸς κακός· ἀποτρίβομαι τι ἀποκρούω τι· ἀπέλιπτο ἠρνήθη· λόγος πρότασις· ἐκφέρω τι ἀνακοινῶν τι· σὺν οὐδενὶ λογισμῶ ὅλως ἀπερισκέπτως· ἄτοπος μωρός· παράβολος ἐπικίνδυνος· γράμματα ἔγγραφα· ἐμβάλλω τινά εἰς ὑποψίαν καθιστῶ τινα ὑποπτον· ταῖς προτέραις κατηγορίαις ἀντικείμενον τοῦ «ἀπολογουμένου»· πέφυκα (φύω) εἶμαι πλασμένος· ἀποδίδομαι τι πωλῶ τι· ἐν τοῖς Ἑλλησιν ἐνώπιον πανελληνίου συνεδρίου.

Ταῖς προτέραις κατηγορίαις ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ προηγουμένως εἶχε κατηγορηθῆ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἐπὶ προδοσίᾳ, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκρουσαν τὴν κατηγορίαν ἐκεῖνην.

ΚΕΦ. 24.

Κριτὴς διαιτητὴς· διαφορὰ φιλονικία· καταβάλλω τι πληρώνω τι· κοινῇ νέμω τι νέμομαι τι ἀπὸ κοινοῦ (μετὰ τινος), ἔχω συγκυριαρχίαν ἐπὶ τινος· προσηλακίζω τινά περιφρονῶ τινά· δι' ὀργῆς ἔχω τινά εἶμαι ὀργισμένος κατὰ τινος· τιμωροῦμαι τινα ἐκδικούμαι τινα· τύχη ἀτυχία· συγγενὴς φθόνος ὁ ἐκ μέρους συγγενῶν (ἐμφύλων) φθόνος· φέρων ὑπέβηκε κλπ.=φέρων ἑαυτὸν ὑπέβηκεν (ἑαυτὸν) ταύτῃ (τῇ ὀργῇ)=παρε-

Πλουτάρχου Θεμιστοκλῆς ἔκδοσις β'

5

δόθη εἰς τὴν ὀργὴν ταύτην· *παρηλλαγμένος* ἀσυνήθης, παράδοξος· *ἔχω τινὰ κρατῶ* τινὰ· *ὑποτίθεμαι τινί τι* ὑποδεικνύω εἰς τινά τι· *ἐκέτευμα* τρόπος ἐκείσε· *καθίσαι ὑποκείμενον* «τὴν Φθίαν»· *ἀφοσιούμαι τι* προβάλλων θρησκευτικούς λόγους· *δικαιολογῶ τι*· *ἐκδίδωμι τινά* παραδίδω τινά· *διατίθημι τι* παρασκευάζω τι· *συντραφῶ* ὡς ἐν τραφῶδι· *σχηνοθετῶ τι* μετά τινος, συσχεδιάζω τι· *ἐπὶ τούτῳ αἰτιολ.*· *κρίνω τινά* ἐνάγω τινά εἰς τὸ δικαστήριον· *ποιῶ τινά* ἐπιλαθόμενον παριστῶ τινά ὡς λησμονήσαντα· *ἀπαίρω* ἀποπλέω.

Ὀύσης αὐτῷ εὐεργεσίας κλπ. ὁ Θεμιστοκλῆς εἶχεν ἀνακηρυχθῆ διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου τῶν Κερκυραίων εὐεργέτης τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ διὰ τοῦτο ἐν Κερκύρᾳ εἶχεν αὐτός τὸ προνόμιον τῆς ἀσφαλείας καὶ ἀσυλίας· *ἔχόντων διαφορὰν* οἱ Κερκυραῖοι καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐφιλονίκουν περὶ τῆς κυριαρχίας τῆς νήσου Λευκάδος· *δεηθεῖς τι τῶν Ἀθηναίων* ὁ Ἀἰμῆτος ἤθελε νὰ γίνῃ σύμμαχος τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἡ πρότασις τοῦ αὐτοῦ ἀπεκρούσθη ὑπ' αὐτῶν τῆ συμβουλῆ τοῦ Θεμιστοκλέους.

ΚΕΦ. 25.

Ἴππος ἀγωνιστῆς ἵππος ἡσκημένος διὰ τοὺς ἀγῶνας· *ἀπὸ Πύδνης* συναπτεόν πρὸς τὸ ἀπαρέμφ. «ἐκπλεῦσαι»· *τῶν πλεόντων* συναπτεόν πρὸς τὴν γενικὴν «οὐδενός»· *ὄλκας φορτηγόν πλοῖον*· *ἀναδείκνυμι τινά* ἀποκαλύπτω τινά· *ναύκληρος* ἰδιοκτήτης πλοίου· *κυβερνήτης πλοίαρχος*· *τὰ μὲν . . . τὰ δὲ πρῶτον μὲν . . .* ἔπειτα δέ· *καταπεύδομαι τινος* καταγγέλλω τινά λέγων ψεύδη· *ἀναλαμβάνω τινά* παραλαμβάνω τινά· *λαμβάνομαι τῆς Ἀσίας* φθάνω εἰς τὴν Ἀσίαν· *ὑπεκκλέπτω τι* ἐξάγω κρυφίως τι· *δημόσιον* δημόσιον ταμεῖον· *ἄπτομαι τῆς πολιτείας* ἀρχίζω νὰ πολιτεύωμαι.

Ἐν τοῖς Περὶ βασιλείας ὁ Θεόφραστος μεταξὺ ἄλλων εἶχε καὶ σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον «περὶ βασιλείας»· *καὶ σκηνήν τινά* βλ. κεφ. 5· *διαρπάσαι καὶ κωλύσαι* ὡς ἄλλοθεν γνωρίζομεν, ὁ Θεμ. ἐπρότεινε ταῦτα προσθέσας τὰ ἐξῆς· «τὸν μὴ μετα-

λαβόντα τῶν μεγίστων κινδύνων τῶν πανηγύρεων μεταλαμβάνειν οὐ δεῖ»· ἐπὶ τὴν ἐτέραν θάλατταν τ. ἔ. εἰς τὸ Αἰγαῖον. Μετέδῃ δὲ ὁ Θεμ. εἰς Πύδναν διὰ Ξηράς.

ΚΕΦ. 26.

Οἱ ἐπὶ θαλάττῃ οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰ παράλια· διακοσίων ἐπικεκηρυγμένων αὐτῶν ταλάντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως διότι διακόσια τάλαντα εἶχον ὀρίσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὡς χρηματικὴ ἀμοιβὴ διὰ τὴν σύλληψιν ἢ τὸν φόνον αὐτοῦ· πολισμάτων μικρὰ πόλεις· οἱ ἄνω δυνατοὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· γνώριμος φίλος· ἐκ θυσίας τινὸς μετὰ θυσίαν τινὰ καὶ ἕνεκα αὐτῆς· ἔκφρων ἕξω φρενῶν, ἐκστατικός· θεοφόρητος θεόπνευστος· ἐν μέτρῳ ἐμμέτρως· νυκτὶ φωνήν... δίδου = (κατ' ἔννοιαν) νὰ ἀκούῃς τὴν φωνὴν τοῦ ἐνυπνίου τῆς νυκτός, νὰ σκέπτεσαι τὴν νύκτα καὶ (οὕτω) νὰ ἀποφασίζῃς. Ἡ ἀρίστη σκέψις ἐπέρχεται τὴν νύκτα· ὄναρ αἰτία τοῦ χρόνου = ἐν ὄνειρῳ κατὰ τῆς γαστρὸς ἐπὶ τῆς γαστρὸς· προσανέρω τινὲς ἔρωπων ἀναδίνω πρὸς τι· γενόμενον μεταμορφωθέντα· ἐξαίρω τινα σηκώνω τινα· βεβαίως ἀσφαλῶς· δεῖμα ἀμήχανον φόβος, καθ' οὗ οὐδέν ἐστι μηχανήσασθαι, φόβος μέγας· εἰς ζηλοτυλίαν σημαίνει ἀναφορὰν· χαλεπὸς αὐστηρός· γαμετὴ νόμιμος σύζυγος· ἀργυρώνητος δ' ἀργυρῖον τις ὠνεῖται, δοῦλος· ὡς ὥστε· σκηνὴ ἐπικάλυμμα ἀμάξης· ἀπήνη ἄμξα· καταδύομαι χώννομι· ἐντυγχάνω τινὲς συναντῶ τινα· οἱ ἐπὶ θύραις οἱ αὐλικοί.

Ἄπο παντός τ. ἔ. θεμιτοῦ καὶ ἀθεμιτοῦ πράγματος· γενόμενον δ' αἰτὸν ὁ αἰετός ἦτο σύμβολον τῆς βασιλικῆς δυνάμεως καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Πέρσαις· χρυσοῦ κηρυκείου τὸ κηρύκειον ἦτο βράδος ἔχουσα ἐκκτέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους, τὴν ὁποίαν ἔφερον οἱ ἀποστελλόμενοι εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον διὰ νὰ κάμουν προτάσεις περὶ εἰρήνης.

ΚΕΦ. 27.

Ἐντευξις συνάντησις, συνδιαλέξις, ἀκρόασις· συμφέρομαι

τινι συμβαδίζω, συμφωνῶ τινι· ἀτρέμα ἡσύχως, μετρίως· παρ' αὐτὸ τὸ δεινὸν εἰμι εὐρίσκομαι ἐγγὺς τῆς κρίσεως στιγμῆς· σπουδάξω περὶ τι ἐνδιαφέρομαι περὶ τινος· νόμος συνήθεια· κοσμῶ τι τιμῶ, σέβομαι τι· σφάζω τι διαφυλάττω τι· λόγος (ἐστὶ) = λέγεται· ἐπαινῶ τι ἀποδέχομαι τι· ἔστι τινι (μετ' ἀπαρεμφ.) ἐπιτρέπεται εἰς τινα (νά...·)· προσαγορεύω τινὰ χαιρετίζω τινὰ· ἀγγέλοις κατηγορούμενον· χρῆση (χρῶμι)· δύνασαι νὰ μεταχειρισθῆς· ἰδιώτης κοινός τις ἄνθρωπος.

Τεθνηκότος Ξέρξου ὁ Ξέρξης ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἄρταβά·νου τῷ 465 π. Χ· τοῦτον διεδέχθη ὁ υἱὸς του Ἄρταξέρξης ὁ Α' ὁ Μικρὸχειρ (465—425 π. Χ.)· τοῖς χρονικοῖς (βιβλίοις) τὰ χρονικὰ ταῦτα συνετάσσοντο πιθανῶς εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν βασιλέων τῆς Περσίας· Ἄρταβάνω τῷ χιλιάρχῳ χιλιάρχος ἐνταῦθα εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῶν χιλίων ἀνδρῶν, οἵτινες ἀπετέλουν τὴν βασιλικὴν φρουρὰν ἐν τοῖς ἀνακτόροις· προσκυνεῖν συνήθεια ἦτο παρὰ τοῖς Πέρσαις ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τῶν εἰς ἐνδειξιν σεβασμοῦ νὰ προσπίπτουν κατὰ γῆς καὶ νὰ φιλοῦν αὐτήν· οἱ Ἕλληνες τὴν τιμὴν ταύτην ἐθεώρουν ἀρμόζουσαν μόνον εἰς τοὺς θεοὺς· θεῶ τῷ μεγαλύνοντι Πέρσας ὁ θεὸς τοῦ ἀγαθοῦ ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς Πέρσαις Ὁρομάζης.

ΚΕΦ. 28.

Τὰ οἰκεῖα σφζόμενα ἢ ἀσφκλῆς θέσις τῆς πατρίδος μου· παρέχω (μετ' ἀπαρεμφ.) ἐπιτρέπω· χάρις ἀπόδοσις χάριτος· διαλλαττομένου ἂν θέλῃς νὰ συμφιλιωθῆς· παραιτοῦμαι ἢ ἀποτρέπω τι διὰ παρακλήσεων· τίθειναι τινα μάρτυρα θεωρῶ τινα ὡς μάρτυρα· ἀποχρῶμαι τινι ἐπωφελῶς μεταχειρίζομαι τι, ἐκμεταλλεύομαι τι· ἀποπλήρωσις ἐντελής πλήρωσις, κορεσμός· σώσεις μὲν γὰρ κλπ. νοητέα ἢ πρότασις «ἐὰν σώσης ἐμέ»· ἀπολεῖς δὲ κλπ. νοητέα ἢ πρότασις «ἐὰν ἀπολέσης ἐμέ»· ἐπιθειάζω τινι παρουσιάζω θεῖα σημεῖα πρὸς ἐπιθεδαίωσίν τινος· προσδιέρχομαι τι διηγοῦμαι προσέει τι· ὄψις ἐνύπνιον· ἐν Νικογένους νοητέα ἢ δοτ. «οἶκφ»· μάντευμα χρησμός· συμ-

φρονῶ ἐννοῶ· φρόνημα μεγαλοφροσύνη· ἐλαύνω τινά ἐκδιώκω τινά· πόσις συμπόσιον.

Δωδωναίου Διὸς ἐν Δωδώνῃ τῆς Ἡλείρου εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Τομάρου ὑπῆρχε τὸ ἀρχαιότατον ἑλληνικὸν μαντεῖον τοῦ Δωδωναίου Διός. Οἱ ἱερεῖς καὶ αἱ ἱέρειαι τοῦ μαντείου ἐλάμβανον τοὺς χρησμοὺς ἐκ τοῦ ψιθύρου τῶν φύλλων τῆς ἐκεῖ ἱερᾶς δρυός.

ΚΕΦ. 29.

Ἐξ ὧν ἐώρα κλπ. ἐκ τούτου ὅτι ἐδλεπε κλπ. παρέρχομαι εἰσέρχομαι· χαλεπῶς διάκειμαι ἔχω κκκὰς δικθέσεις· κικῶς λέγω τινά κκκολογῶ τινά· κατ' αὐτὸν πρὸ αὐτοῦ· ὄφρις Ἕλληνα (ἐπιθ.) ὁ ποικίλος· σὺ τὸ ἑλληνικὸν παρδαλὸ φεῖδι (ὁ πανουργός)· δαίμων κκκὸς δαίμων, ἀτυχία· εἰς ὄψιν ἔρχομαι τινι παρουσιάζομαι ἐνώπιόν τινος· ἀσπάζομαι τινά χαιρετίζω τινά· ἤδη τῶρα, ἐπὶ τοῦ παρόντος· δίδωμι (μετ' ἀπκρεμφ.) ἐπιτρέπω· παρησιάζομαι ἐλευθέρως ὁμιλῶ, ἀφύδως ὁμιλῶ· ποικίλον στρώμα κεντητὸς τάπητις· εἶδος σχῆμα, μορφή· δεῖν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου «ἀπεκρίνατο»· εἰκασία παρομοίωσις· λαμβάνειν νεητέα ἢ αἰτ. «χρόνον»· ἀποχρώντως ἐπικρῶς· τοῖς μὲν ἐκτὸς δηλ. τῆς βασιλικῆς αὐλῆς· δόξαν παρέχω τινὶ νομίζομαι ὑπό τινος· φθόνον ἔχω παρὰ τινι φθονεῦμαι ὑπό τινος· δυνατοὶ ἰσχυροὶ (αὐλικοί)· αἱ οἴκοι διατριβαὶ αἱ οἰκογενειακαὶ συναστροφαὶ· συνήθης οἰκελος· τὴν κίταριν ἐπαίρομενος μὲ δρθὴν τὴν κίτριν· ἀνεπίδς ἐξάδελφος· ἀπωθοῦμαι τινά ἀποπέμπω τινά· ἀπαραιτήτως ἔχω πρὸς τινά εἰμι ἀδιάλλακτος πρὸς τινά· ἐφ' ὧν κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ὁποίων· πράξεις πράγματα, ὑποθέσεις· ἀναεγράννυμαι τινι ἔρχομαι εἰς συνάφειαν πρὸς τι· ἀπωλόμεθα ἂν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα = (κκτ' ἐννοῖται) θὰ εἴχαμεν ἀθλίαν ζωὴν, ἂν δὲν ἐξωριζόμεθα· εἰς ὄψον πρὸς πορισμὸν προσφχίου· ἀμπεχόνη ἱματισμός.

Χρόνου δεῖν τ. ἔ. καιροῦ, ἵνα ἐκμάθη τὴν Περσικὴν γλῶσσαν καὶ οὕτω ἀναπτύξη διεξοδικῶς τὰς σκέψεις του· δι' αὐτοῦ

τ. ἔ. ἄνευ διαερμηνέως· τῶν μαγικῶν λόγων μαγικοί λόγοι εἶναι ἢ θρησκευτικὴ διδασκαλία τῶν Μάγων, τ. ἔ. τῶν παρὰ τοῖς Πέρσαις ἱερέων· *κελευσθεὶς ἐνν.* ὑπὸ τοῦ βασιλέως· *τὴν κίταριν ἢ κίταρις* (ἢ *τιάρα*) ἦτο Περσικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς κωνοειδές. Μόνον ὁ βασιλεὺς ἐφόρει ταύτην ὀρθήν, οἱ δὲ ἄλλοι Πέρσαι κεκλιμένην· ἐφ' ᾧν αἱ Περσικαὶ πράξεις ἀνεκράθησαν μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον οἱ Πέρσαι ἤλθον εἰς συνάφαιαν πρὸς διαφόρους Ἑλληνικὰς πόλεις, ἕως οὗτου τέλους διὰ τῆς Ἀντακτιδέου εἰρήνης (387 π. Χ.) οἱ Ἕλληνες ὡμολόγησαν τὴν ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν ἐξάρτησίν των.

ΚΕΦ. 30.

Καταυλίζομαι σταθμεύω ὕστερῶ τινος ἀπέχω τινός· ἐτέρα δηλ. ὀδῶν· *αὐλαία παραπέτασμα· ἐκπετάννυμι τι ἀπλώνω τι ἀναψύχω τι στεγνώνω τι· ἐν τούτῳ ἐν τῷ μεταξύ· προσεφέροντο* βλ κεφ. 14· *πρὸς τὴν σελήνην* μετὰ τὸ φῶς τῆς σελήνης· *ἀναστέλλω τι ἀνασηκώνω τι· ἐπιφάνεια ἐμφάνισις· ἀποδεικνυμι καθιστῶ.*

Πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις τὰς σχετιζομένας δηλ. μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Πέρσας· *τὴν μητέρα τῶν θεῶν ἢ Ἀσιατικὴν μήτηρ τῶν θεῶν* (παμμήτηρ) ἢ κληθεῖσα *Κυβέλη ἢ Κυβήθη· ἀντὶ τούτου* τ. ἔ. ἀντὶ ταύτης τῆς εὐεργεσίας· *τὴν σκηνὴν* τ. ἔ. τὴν σκηνήν, ὑπὸ τὴν ὁποῖαν διενευκτέρευεν ὁ Θεμιστοκλῆς· τὴν ἡμέραν ἐλύετο αὕτη καὶ ἐφέρατο ἐπὶ ὑποζγίων.

ΚΕΦ. 31.

Σχολὴν ἀγω δὲν ἔχω ἀσχολίας· αἰρῶ τινα ἀπιτυγχάνω τὴν καταδίκην τινός· ὑφαιροῦμαι τι κλέπτω τι· ζημία πρόστιμον· παθῶν τι πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν συγκινηθεὶς διὰ τὴν ἀπαγωγὴν· ἐνδεικνυμαι τινί τι δεικνύω εἰς τινὰ τι· προσφέρω λόγον κόμνω πρότασιν· εὐλαβῶς ὁ καλῶς λαμβάνων (κρατῶν) τι, προσεκτικός· ὁμοία ὁμοίως· ἀδεῶς ἀφόδως, ἀνενοχλήτως· αἰ

ἄνω πράξεις=(κατ' ἔννοιαν) αἱ ἐσωτερικαὶ ὑποθέσεις τοῦ κράτους· ἐπιστρέφω τινὰ κάμνω τινὰ νὰ στραφῆ (πρὸς τι)· ἀντεπιχειρῶ τινι ἀντεπιτίθεμαι κατὰ τινος· δύναμις στρατιωτικῆ δύναμις, στράτευμα· διαπέμπω τι στέλλω τι ἐδῶ κι ἐκεῖ· ἐξάπτομαί τινος ἀναμειγνύομαι εἰς τι· βεβαιῶ τι πραγματοποιῶ τι· ἐπαίρομαι παρασύρομαι· ἐφικτὸς κατορθωτός· ὑπερφυῶς ὑπερβαλλόντως· εὐημερῶ εὐδοκιμῶ· αἰδῶς σεβασμός· δεξιούμαι τινὰ ἀποχαιρετίζω τινὰ· ὡς δὲ πολὺς λόγος (ἐστὶ) καθὼς οἱ περισσότεροὶ λέγουσιν· ὡς δ' ἔνιοι ἐνν. λέγουσιν· φάρμακον ἐφημερον δηλητήριον ἐπιφέρων αὐθημερόν τὸν θάνατον προσφέρομαί τι προσφέρω τι ἐμαυτῷ, λαμβάνω, πίνω τι καταστρέφω (τὸν βίον) ἀποθνήσκω· ἐν πολιτείαις καὶ ἡγεμονίαις κατέχων πολιτικά καὶ στρατιωτικά ἀξιώματα· φιλανθρωπῶς φιλοφρόνως, εὐμενῶς.

Ἐξοφύρον κόρην χαλκῆν τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἶχον ἀπαγάγει οἱ Πέρσαι ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους· δῖπηχυν ὁ πῆχυς ἰσοδυναμεῖ μὲ 0,45 μέτρ.· τῶν ὑδάτων ἐπιστάτης (ἢ ἐπιμελητῆς τῶν κρηνῶν) ἄρχων ἐν Ἀθήναις φροντίζων περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν κρηνῶν καὶ τῆς διανομῆς τοῦ ὕδατος· περὶ τὰς ἄνω πράξεις τότε ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἦτο ἀπασχολημένος εἰς τὴν ἀποστασίαν τῶν Βακτριῶν· Αἴγυπτος ἀφισταμένη ἢ ἀποστασία τῆς Αἰγύπτου ἐγένετο τῷ 459 π. Χ.· ἀγγελίαι κατέβαινον τ. ἔ. ἐκ τῶν Σούσων εἰς τὰ παράλια· ἄλλους τε στρατηγούς τ. ἔ. τὸν Μυρωνίδην, τὸν Τολμίδην καὶ τὸν Περικλέα· αἶμα ταύρειον οἱ ἄρχαιοι ἐπίστευον ἔτι τὸ πρόσφατον αἶμα ταύρου ἦτο δηλητήριον· ἐν Μαγνησίᾳ κατέστρεψε τῷ 459 π. Χ.

ΚΕΦ. 32.

Υἱὸν ποιοῦμαί τινὰ υἱοθετῶ τινὰ· ἔγνημεν ἐνυμφεύθη· τρέφω ἀνατρέφω· φωρῶ (-άω) τι ἀνακαλύπτω, ἀνευρίσκω τι· διαρρίπτω τι διασκορπίζω τι· τῇ ἱστορίᾳ ἐννοητέα πρὸ τῆς δοτ. ἢ πρόθεσις «ἐν»· μονοноῦ σχεδόν· προάγω τι παρουσιάζω τι· κινῶ ἀγῶνα προκαλῶ συγκλίνησιν· πάθος συμπάθεια· ὁ τυχῶν

ὁ τυχαίος, ὁ κοινὸς (ἄνθρωπος) περιηγητὴς συγγραφεὺς τοπογραφικῶν περιγραφῶν· ὑπονοῶ συμπεραίνω· περὶ τὸν μέγαν λιμένα πλησίον τοῦ μεγάλου λιμένος· πρόκειται τις οἶον ἀγκῶν κεῖται ἔμπρὸς (ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς) μικρά τις προεξοχή τοῦ ἐδάφους παρεμφερῆς πρὸς ἀγκῶνα· καὶ κάμπαντι τοῦτον ἐντὸς καὶ ὅταν (πλέων τις) κάμψη (τὸν ἀγκῶνα) τοῦτον διευθυνόμενος πρὸς τὸ στενὸν τῆς Σαλαμίνος (οὐχὶ πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν)· ἢ τὸ ὑπεύδιον τῆς θαλάττης = (κατ' ἔννοιαν) ὅπου παύει ὁ σάλος τῆς θαλάσσης· κρηπὶς θεμέλιον, βάσις· βωμοειδῆς σχήματος βωμοῦ, κυλινδρικός· τύμβος τάφος, μνήμα· ἐν καλῶ (τόπω) εἰς περιόπτον θέσιν· χώννυμι τύμβον κατασκευάζω τάφον· πρόσρησις εἰμί τινι χαιρετίζομαι ὑπό τινος· ἔμπορος ταξιδιώτης· χῶπόταν=καὶ ὀπόταν· ἀμιλλα ἀγών· οἱ ἀπὸ γένους οἱ ἀπόγονοι· φυλαττόμενα ἦσαν=ἐφυλάττοντο, διειηροῦντο.

Πρὸς τοὺς ἐτοίρους οὕτως ἐπεγράφετο λόγος τις τοῦ ῥήτορος Ἀνδοκίδου· μηχανὴν ἄρα βλ. κεφ. 10· περὶ μνημάτων οὕτως ἐπεγράφετο σύγγραμμά τι τοῦ Διοδώρου· περὶ τὸν μέγαν λιμένα τοῦ Πειραιῶς μέγας λιμὴν τοῦ Πειραιῶς εἶναι ὁ κεντρικός λιμὴν τοῦ Πειραιῶς, ὁ ἰδίως καλούμενος Πειραιεύς· ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ἄλκιμον ἀκρωτηρίου ἀκρωτήριον κατὰ τὸν Ἄλκιμον (ἢ Ἄλκιμος) ἐκαλεῖτο ἡ πρώτη προβλής ἄκρα πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆ ἐξερχομένη ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς, ἐπὶ τῆς ὁποίας σήμερον κεῖται ὁ πράσινος φάκος τοῦ λιμένος· πανταχοῦ τ. ἔ. καθ' ἕλας τὰς διευθύνσεις· ἀμιλλα τῶν νεῶν λεμβοδρομίαι καὶ ἀγῶνες μεγαλυτέρων πλοίων ἐτελοῦντο κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν μεγάλων Παναθηναίων.

ΠΙΝΑΞ

ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

- Ἀργυλῆ*, -ῆς, ἡ, δῆμος τῆς Ἀττικῆς.
Αἰγαί, -ῶν, αἱ, μικρὰ πόλις τῆς Μυσίας.
Αἰολεῖς, -έων, οἱ, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰολίδος, παραθαλασσίου χώ-
ρας τῆς Μ. Ἀσίας.
Αἰσχύλος, -ου, ὁ, Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητὴς (525-456 π.Χ.)
Ἀεσιτόδωρος, -ου, ὁ, περιηγητὴς ἐκ Μεγαλοπόλεως τῆς Ἀρ-
καδίας, ζήσας κατὰ τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα.
Ἀλικαρνασσοῦς, -οῦ, ἡ, πόλις τῆς Καρίας.
Ἀλωπεκῆ, -ῆς, ἡ, δῆμος τῆς Ἀττικῆς εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Ἀκρο-
πόλεως πρὸς τὸ Φάληρον.
Ἀμμώνιος, -ου, ὁ, φιλόσοφος ἐξ Ἀλεξανδρείας διδάξας ἐν Ἀθή-
ναις κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα.
Ἀναξαγόρας, -ου, ὁ, φιλόσοφος ἐκ Κλαζομενῶν, πόλεως τῆς
Ἰωνίας (500-428 π. Χ.).
Ἀνδοκίδης, -ου, ὁ, Ἀθηναῖος ῥήτωρ ζήσας περὶ τὰ μέσα τοῦ
5ου π. Χ. αἰῶνος.
Ἀρειμάνιος, -ου, ὁ, οὕτω ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Περσῶν ὁ κακο-
ποιὸς θεός, ὁ θεὸς τοῦ κακοῦ· ὁ δὲ θεὸς τοῦ ἀγαθοῦ
ἐκαλεῖτο Ὠρομάζης.
Ἀριαμένης, -ους, ὁ, ἀδελφὸς καὶ ναύαρχος τοῦ Ξέρξου.

- Ἀριστοτέλης**, -ους, *ὁ*, μέγας φιλόσοφος ἐκ Σταγείρων, πόλεως τῆς Χαλκιδικῆς (384—322 π. X.).
- Ἀριστοφάνης**, -ους, *ὁ*, περίφημος κωμικός ποιητὴς ἐξ Ἀθηνῶν (452—385 π. X.).
- Ἀρνάκης**, -ου, *ὁ*, Πέρσης αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.
- Ἀρταῦκτης**, -ου, *ὁ*, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ξέρξου.
- Ἀρτεμισία**, -ας, *ἡ*, βασίλισσα τῆς Ἀλικαρνασσοῦ.
- Ἀρτεμίσιον**, -ου, *τό*, ἀκρωτήριον εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Εὐβοίας.
- Ἀφεται**, -ῶν, *αἱ*, πόλις τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας.
- Ἀχαρναί**, -ῶν, *αἱ*, δῆμος τῆς Ἀττικῆς παρὰ τὸ σημερινὸν Με-
νίδι· ὁ κάτοικος : Ἀχαρνεύς, -έως.

Γοργόνειον, -ου, *τό*, Γοργόνειον ἐλέγετο ἡ κεφαλὴ τῆς Γοργό-
νος Μεδούσης, τὴν ὅποιαν ἐφόνευσεν ὁ Περσεύς. Γοργό-
νειον εἶχεν ὡς κόσμημα ἡ ἀσπίς τοῦ ξυλίνου ἀγάλ-
ματος (ξοάνου) τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ εὐρισκομένου ἐντὸς τοῦ
Ἐρεχθείου. Τὸ ἀγαλμα τοῦτο παρέλαβον μαζί τιν ὁ
Ἀθηναῖοι, ὅτε πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ἐγκα-
τέλειψαν τὴν πόλιν των.

- Δείνων**, -ωνος, *ὁ*, ιστοριογράφος ἐκ Κολοφῶνος, πόλεως τῆς
Ἰωνίας, ζήσας κατὰ τὸν τέταρτον π. X. αἰῶνα.
- Δεκελεύς**, -έως, *ὁ*, ὁ ἐκ Δεκελείας, δῆμου τῆς Ἀττικῆς.
- Δημάρατος**, -ου, *ὁ*, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ὅστις ἐκθρονισθεὶς
κατέφυγε πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν Δαρείον, βρα-
δύτερον δὲ ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην εἰς τὴν κατὰ τῆς
Ἑλλάδος ἐκστρατείαν.
- Δινδυμήνη**, -ης, *ἡ*, οὕτω ἐκαλεῖτο ἡ Ἀσιατικὴ μήτηρ τῶν θεῶν
Κυβέλη ἢ Κυβήβη ἐκ τοῦ ὄρους τῆς Φρυγίας Δινδύμου.
- Διόδωρος**, -ου, *ὁ*, περιηγητὴς ζήσας περὶ τὸ 300 π. X.

- Ἐπιξύης, -ου, ὁ**, Πέρσης σατράπης τῆς μεγάλης Φρυγίας.
Ἐρατοσθένης, -ους, ὁ, ἀστρονόμος, γεωγράφος καὶ φιλόσοφος ἐκ Κυρήνης τῆς Ἀφρικῆς (276—196 π. X.).
Ἐρετριεύς, -έως, ὁ, ὁ ἐξ Ἐρετρίας, πόλεως τῆς Εὐβοίας· ἐπιθετον : Ἐρετρικὴ (γυνή).
Ἐρμιόνη, -ης, ἡ, πόλις τῆς Ἀργολικῆς χερσονήσου.
Ἐστίαια, -ας, ἡ, πόλις τῆς Εὐβοίας, ἡ ὕστερον Ὁρεός.
Ἐφορος, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος, ζήσας κατὰ τὸν τέταρτον π. X. αἰῶνα.

Ζελείτης, -ου, ὁ, ὁ ἐκ Ζελείας, πόλεως τῆς μικρᾶς Φρυγίας.

- Ἡρακλείδης, -ου, ὁ**, ἱστοριογράφος ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος, ζήσας κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.
Ἡρακλῆς, -έους, ὁ, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς θνητῆς Ἀλκμήνης, ὁ ἀνδρείοτατος καὶ ἐξοχώτατος τῶν ἡρώων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

- Θάσος, -ου, ἡ**, νῆσος, κειμένη πλησίον τῆς Θράκης.
Θεόπομπος, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος ἐκ Χίου, ζήσας κατὰ τὸν τέταρτον π. X. αἰῶνα.
Θεόφραστος, -ου, ὁ, φιλόσοφος ἐξ Ἐρεσοῦ τῆς Δέσβου (372—287 π. X.).
Θριάσιον (πεδῖον), ἡ ἔμπροσθεν τῆς Ἐλευσίνας πρὸς τὰς Ἀθήνας ἐκτεινομένη πεδιάς.

- Ἰαχός, -ου, ὁ, ὁ** ἐν Ἐλευσίνι λατρευόμενος Διόνυσος.
Ἰάλυσος, -ου, ἡ, πόλις τῆς νήσου Ρόδου.
Ἰέρων, -ωνος, ὁ, (ὁ Α'), τύραννος τῶν Συρακουσῶν (478—467 π. X.).

- Καρίνη**, -ης, ἡ, (ἢ Κάειρα), ἡ καταγομένη ἐκ τῆς Καρίας, χώρας κειμένης εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Μ. Ἀσίας.
- Κέρατα**, τά, ὄρος εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Μεγαρίδος.
- Κιλικία**, -ας, ἡ, χώρα εἰς τὰ ΝΑ. τῆς Μ. Ἀσίας.
- Κλειδήμος**, -ου, ὁ, ἀθιδογράφος, τ. ἔ. συγγραφεὺς Ἀθίδος (ὄνομ. Ἀθίς), συγγράμματος περιλαμβάνοντος μυθολογίαν, ἱστορίαν, λογοτεχνίαν καὶ τοπογραφίαν τῆς Ἀττικῆς, ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος.
- Κλείταρχος**, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος, υἱὸς τοῦ ἐπίσης ἱστοριογράφου Δεινῶνος, ζήσας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου.
- Κυζικηνός**, -οῦ, ὁ, ὁ ἐκ Κυζίκου, πόλεως τῆς μικρᾶς Φρυγίας παρὰ τὸν Ἑλλησπόντον.
- Κύμη**, -ης, ἡ, πόλις τῆς Αἰολίδος.
- Κυνόσαργες**, -ου, τό, γυμναστήριον ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἡρακλέα. Ἐκείτο δὲ τοῦτο εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Λυκαβητοῦ πλησίον τῆς σημερινῆς μονῆς τῶν Ἀσωμάτων (Πετράκη).
- Λάμψακος**, -ου, ἡ, πόλις τῆς Τρωάδος πλησίον τοῦ Ἑλλησπόντου.
- Λεοντοκέφαλος**, -ου, ἡ, πόλις τῆς μεγάλης Φρυγίας.
- Λεωνυχίδης**, -ου, ὁ, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, νικήσας μετὰ τοῦ Ἀθηναίου στρατηγοῦ Ξενθίππου ἐν Μυκάλῃ (379 π.Χ.) τοὺς Πέρσας.
- Λητώ**, -οῦς, ἡ, μήτηρ τῶν θεῶν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος.
- Λυδία**, -ας, ἡ, χώρα ἐν τῇ δυτικῇ Μ. Ἀσίᾳ.
- Λυκομίδαι**, -ῶν, οἱ, γένος ἱεραϊκὸν ἐν Ἀθήναις.
- Μαγνησία**, -ας, ἡ, (ἢ ἐπὶ Μχιάνδρῳ), πόλις τῆς Καρίας· οἱ καὶ -τοιχοὶ : Μάγνητες, -ων.
- Μελίσσος**, -ου, ὁ, φιλόσοφος, πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς ἐκ τῆς

νήσου Σάμου, ἔστις τῷ 440 π. X. ἐνίκησε τοὺς πολιορκούντας τὴν Σάμον Ἀθηναίους.

Μελίτη, -ης, ἡ, ἔθνος τῆς Ἀττικῆς περιλαμβάνων τὰ περὶ τὴν Πνύκα.

Μολοττοί, -ῶν, οἱ, λαὸς κατοικῶν εἰς τὰ ΒΑ. μεσόγεια τῆς Ἠπείρου.

Μυοῦς, -οῦντος, ἡ, πόλις τῆς Ἰωνίας πρὸς Β. τῆς Μιλήτου.

Νεάνθης, -ους, ὁ, ῥήτωρ, ἱστοριογράφος καὶ βιογράφος ἐκ Κυζίκου, ζήσας περὶ τὸ 300 π. X.

Ξάνθιος, -ου, ὁ, Ἀθηναῖος στρατηγός, πατήρ τοῦ Περικλέους.

Ξέρξης, -ου, ὁ, βασιλεὺς τῶν Περσῶν τῷ 485—465 π. X.

Ὀλιζίων, -ῶνος, ἡ, παράλιος πόλις εἰς τὰ Ν. τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας.

Παγασαί, -ῶν, αἱ, πόλις παράλιος τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐπίνειον τῶν Φερῶν.

Παιανεύς, -έως, ὁ, ὁ ἐκ Παιανίας, δήμου τῆς Ἀττικῆς, κειμένου κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμητιοῦ.

Παλαίσκηψις, -ως, ἡ, πόλις τῆς Τρωάδος.

Περκώτη, -ης, ἡ, πόλις τῆς Μυσίας.

Πίνδαρος, -ου, ὁ, ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων λυρικῶν ποιητῶν (522—442 π. X.).

Πισίδαι, -ῶν, οἱ, κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας ἐν τῇ νοτίῳ Μ. Ἀσίᾳ.

Πλάτων, -ωνος, ὁ, ὁ ἕπατος τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 427 π. X. καὶ ἀποθανὼν τῷ 347 π. X.

Πλάτων, -ωνος, ὁ, Ἀθηναῖος [χωμικός ποιητής, ζήσας περὶ τὸ 400 π. X.

Πνύξ, *Πνυκός*, ἡ, ὁ πρὸς Δ. τῆς Ἀκροπόλεως μεταξὺ τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν (ἔπου τὸ Ἄστεροσκοπεῖον) καὶ τοῦ λόφου τῶν Μουσῶν (ἔπου τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοππάπου) κείμενος λόφος. Ὁ λόφος τῆς Πνυκὸς ἦτο κατὰ τὸν πέμπτον καὶ τέταρτον π. Χ. αἰῶνα ὁ συνήθης τόπος τῶν συνελεύσεων τοῦ λαοῦ.

Πύδνα, -ας, ἡ, πόλις τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον.

Πυλαγόροι, -ων ἢ *Πυλαγόραι*, -ῶν, οἱ, (Πύλαι, ἀγείρω=συναθροίζω), οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δώδεκα λαῶν, οἵτινες μετεῖχον τῆς δελφικῆς ἀμφικτυονίας.

Ῥόδιος, -ου, ὁ, ὁ ἐκ Ῥόδου, νήσου πρὸς Ν. τῆς Καρίας.

Σανδάκη, -ης, ἡ, ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ξέρξου.

Σερίφιος, -ου, ὁ, ὁ ἐκ Σερίφου, μιᾶς τῶν Κυκλάδων νήσων.

Σιμωνίδης, -ου, ὁ, περιώνυμος λυρικός ποιητὴς ἐκ τῆς Κέω, μιᾶς τῶν Κυκλάδων νήσων (556—468 π. Χ.).

Σκίαθος, -ου, ἡ, νήσος πρὸς Β. τῆς Εὐβοίας.

Στησίμβροτος, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος ἐκ τῆς νήσου Θιάτου σύγχρονος τοῦ Κίμωνος.

Τέμπη, -ῶν, τά, κοιλάς μεταξὺ τῶν ὀρέων Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης.

Τιμοκρέων, -οντος, ὁ, λυρικός ποιητὴς ἐξ Ἰαλύσου, πόλεως τῆς νήσου Ῥόδου, σύγχρονος τοῦ Θεμιστοκλέους.

Τροιζήν, -ῆνος, ἡ, πόλις τῆς Ἀργολίδος.

Φαινίας, -ου, ὁ, ἱστοριογράφος ἐξ Ἐρεσοῦ, πόλεως τῆς νήσου Λέσβου, μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Ἀριστοτέλους.

Φανόδημος, -ου, ὁ, ἀθηναγράφος, ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖν τοῦ τετάρτου π. Χ. αἰῶνος.

- Φιλοκτήτης, -ου, δ, υἱὸς τοῦ Ποίαντος, βασιλέως τῶν παρὰ τὴν Οἴτην καὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον κατοικοῦντων Μαλιέων, μετασχὼν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.
- Φλύα, -ας, ἡ, δῆμος τῆς Ἀττικῆς εἰς τὰ ΒΑ. τῶν Ἀθηναίων.
- Φρεάριοι, -ων, οἱ, δῆμος τῆς Ἀττικῆς πλησίον τοῦ Σουνίου ὁ κάτοικος : Φρεάριος, -ου.
- Φρυγία, -ας, ἡ, ἡ ἄνω ἢ μεγάλη καλουμένη, χώρα εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Μ. Ἀσίας.
- Φρύνιχος, -ου, δ, Ἀθηναῖος τραγικὸς ποιητής, ζήσας περὶ τὸ 500 π. Χ.
- Φύλαρχος, -ου, δ, ιστοριογράφος, ζήσας κατὰ τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα.
- Χάρων, -ωνος, δ, ιστοριογράφος ἐκ τῆς Λαμφάκου, ζήσας κατὰ τὸν πέμπτον π. Χ. αἰῶνα.

Παναγιώτου

